

MEĐUNARODNI STANDARD

ISO 5127

INFORMACIJE I DOKUMENTACIJA – TERMINOLOGIJA

PREVOD NA SRPSKI JEZIK

First edition 2001-10-15

Reference number ISO 5127:2001 (E)

© ISO 2001

Prevodioci:

1. deo Snežana Ljubanić
2. deo Milena Matić
3. deo Jasmina Ninkov
4. deo Snežana Mladenović
Ljiljana Brčić
Dušanka Pivljanin
Brankica Potkonjak-Lukić
5. deo Jasna Popović?
6. deo Predrag Djukić
7. deo Milena Matić

Redakcija prevoda:

Milena Matić
Vesna Injac-Malbaša
Ljiljana Kovačević
Gordana Ljubanović

UVOD ??????

Opseg

Normativne reference

Principi i pravila

Jedinice

Organizacija jedinica

Klasifikacija jedinica

Selekcija termina i reči za definisanje

Ortografija

Indeksi

I DEO

1 Osnovni i okvirni termini

1.1 Osnovni termini iz srodnih oblasti

1.1.1 Opšti termini

1.1.1.01

pojam

jedinica znanja (1.1.3.14) stvorena jedinstvenom kombinacijom karakteristika

(ISO 1087-1:2000)

NAPOMENA: Pojmovi nisu vezani za pojedinačne jezike. Oni su ipak izloženi uticajima socijalnog ili kultunog okruženja.

1.1.1.02

predmet

sve što se može opaziti i shvatiti

(ISO 1087-1:2000)

NAPOMENA: Predmeti mogu biti materijalni (npr. mašina, list papira, dijamant), nematerijalni (npr. faktor konverzije, plan projekta) ili zamišljeni (npr. jednorog).

1.1.1.03

skup

ukupnost **predmeta** (1.1.1.02) ili **pojmova** (1.1.1.01) koji se smatra/ju/ celinom

1.1.1.04

element

predmet (1.1.1.02) koji čini deo **skupa** (1.1.1.03)

1.1.1.05

odnos

intelektualno povezivanje između dva ili više **elemenata** (1.1.1.04)

1.1.1.06

sistem

skup međusobno povezanih **pojmova** (1.1.1.01) ili **predmeta** (1.1.1.02)

1.1.1.07

tematska oblast

oblast specijalnog znanja

(ISO 1987-1:2000)

NAPOMENA: Granice tematske oblasti definišu se u skladu sa određenom svrhom.

1.1.1.08

poredak

stanje u nekom **skupu** (1.1.1.03) u kojem su odnosi između različitih **elemenata** (1.1.1.05) prepoznati ili uspostavljeni

1.1.2 Jezik i terminologija

1.1.2.01

jezik

sistem (1.1.1.06) **znakova** (1.1.3.02) za **komunikaciju** (1.1.3.01), koji se najčešće sastoji od rečnika i pravila

1.1.2.02

prirodni jezik

jezik (1.1.2.01) koji jeste, ili je bio, u aktivnoj upotrebi u nekoj zajednici ljudi, kao pravila od kojih je većina odraz upotrebe

upor. **jezik struke** (ISO 1087-1:2000)

1.1.2.03

veštački jezik

jezik (1.1.2.01) čija su pravila unapred propisana za upotrebu

(ISO/IEC 2382-1:1993)

1.1.2.04

tekst

podaci (1.1.4.01) u obliku **karaktera** (1.1.2.09), **simbola** (1.1.2.11), **reči** (1) (1.1.2.07), sintagmi, paragrafa, rečenica, **tabela** (1.1.2.32) ili drugih **uređivanja** (2) (4.3.1.1.06) karaktera, koji su namenjeni da prenesu značenje (1.1.3.04), a čije se tumačenje suštinski zasniva na čitaočevom **znanju** (1.1.3.14) nekog **prirodnog jezika** (1.1.2.01) ili **veštačkog jezika** (1.1.2.03)

(ISO/IEC 2382-1:1993)

1.1.2.05

terminološka sintagma

kombinacija **reči (2)** (1.1.2.07) koja sadrži najmanje jedan termin (1.1.2.12) i određen broj drugih leksičkih jedinica, čiji je izbor određen terminom koji je u pitanju

PRIMER: rezervacija leta; počiniti prekršaj

1.1.2.06

niska

sled **elemenata** (1.1.1.04) iste prirode, koji se smatraju celinom

(ISO 1987-1:2000)

PRIMER: Karakteri; bitovi; impulsi.

1.1.2.07

reč (1)

ortografska

reč

najmanja jezička jedinica koja sadrži specifično **značenje** (1.1.3.04) i može da opstane kao zasebna jedinica u rečenici

upor. **reč (2)** (1.1.2.08)

NAPOMENA: Reč se omeđuje razmakom ili interpunkcijom koji joj prethode ili slede.

1.1.2.08

reč (2)

niska (1.1.2.06) **karaktera** (1.1.2.06) koja se smatra jedinicom za datu svrhu

upor. **reč (1)** (1.1.2.07)

NAPOMENA 1: Prilagođeno prema ISO/IEC 2382-4:1999

NAPOMENA 2: ISO/IEC 2382-4:1999 takođe daje definiciju za »alfabetsku reč«

1.1.2.09

karakter

član **skupa** (1.1.1.03) **elemenata** (1.1.1.04) koji se koristi za predstavljanje i organizaciju podataka ili za upravljanje podacima

(ISO 1087-2:2000)

NAPOMENA: Karakteri se mogu podeliti u kategorije grafičkih i upravljačkih karaktera.

1.1.2.10

designacija

predstavljanje **pojma** (1.1.1.01) znakom koji ga označava

(ISO 1087-1:2000)

NAPOMENA: U terminološkom radu razlikuju se tri tipa designacija: simboli, termini i nazivi.

1.1.2.11

simbol

designacija slovima, brojevima, slikama ili njihovom kombinacijom

1.1.2.12

termin

verbalna **designacija** (1.1.2.06) opšteg **pojma** (1.1.2.06) u specifičnoj **tematskoj oblasti** (1.1.1.07)

(ISO 1087-1:2000)

NAPOMENA: termin može da sadrži simbole i može da ima varijante, npr. različite ortografske oblike

1.1.2.13

naziv

verbalna **designacija** (1.1.2.06) nekog pojedinačnog pojma nekim jezičkim izrazom

NAPOMENA: Prilagođeno prema ISO 1087-1:2000

1.1.2.14

terminologija

skup (1.1.1.03) **designacija** (1.1.2.10) koje pripadaju jednom **jeziku struke** (1.1.2.01)

(ISO 1087-1:2000)

1.1.2.15

nomenklatura

terminologija (1.1.2.14) koja je strukturirana u skladu sa prethodno uspostavljenim pravilima imenovanja

uređenog za preuređivanje naziva pravila

NAPOMENA1: Prilagođeno prema ISO 1087-1:2000

NAPOMENA 2: Nomenklatura se razvija za razne oblasti kao što su biologija, medicina, fizika i hrvatski.

1.1.2.16

sinonimija

odnos (1.1.1.05) između **termina** (1.1.2.12) koji u datom **jeziku** (1.1.2.01) označavaju isti pojam (1.1.1.01) (ISO 1087-1:2000)

PRIMER: Kategorija - klasa; deuterijum - teški vodonik.

1.1.2.17

kvazi sinonimija

odnos (1.1.1.05) između **termina** (1.1.2.12) u datom **jeziku** (1.1.2.01) koji predstavljaju različite **pojmove** (1.1.1.01) sa sličnim značenjima (1.1.3.04) i koji se za određene svrhe mogu smatrati sinonimima

1.1.2.18

polisemija

odnos (1.1.1.05) između **designacija** (1.1.2.10) i **pojmova** (1.1.1.01) u datom jeziku pri kojem jedna

designacija predstavlja dva ili više pojmove koji imaju izvesne zajedničke karakteristike
(ISO 1087-1:2000)

PRIMER: Most: 1) građevinska konstrukcija kojom se odvija saobraćaj; 2) zubarska konstrukcija; 3) figura u gimnastici

1.1.2.19 homonimija
odnos (1.1.2.01) između **designacija** (1.1.2.01) i **pojmove** (1.1.2.01) u datom jeziku pri kojem jedna **designacija** predstavlja dva ili više nepovezanih pojmove.

(ISO 1087-1:2000)

PRIMER Kosa: 1) vlasti na glavi; 2) poljoprivredna alatka; 3) padina

1.1.2.20 homografija
svojstvo (1.3.02) dva ili više **termina** (1.1.2.12) koji imaju isti pisani oblik, ali drugačija **značenja** (1.1.3.04)
NAPOMENA: Različito formulisanje ove definicije dato je u ISO 1987-2:2000.

1.1.2.21 homofonija
svojstvo (1.3.02) dva ili više **termina** (1.1.2.12) koji imaju isti glasovni oblik, ali drugačija **značenja** (1.1.3.04)

1.1.2.22 transkripcija
pričekivanje izgovora u datom **jeziku** (1.1.2.01) pomoću **karaktera** (1.1.2.09) sistema (1.1.1.06) pisanja, ili posebno smišljenim sistemom **notacija (2)** (4.2.2. 4.17)

NAPOMENA: Ovim posebnim sistemi mogu sadržati alfabetiske simbole (npr. Međunarodno udruženje fonetičara) ili analfabetiske simbole (Kenet Fukeova notacija u njegovoj knjizi »Fonetika«)

1.1.2.23 transliteracija
pričekivanje **karaktera** (1.1.2.09) nekog **sistema** (1.1.1.06) pisanja, alfabetskog ili silabičkog, preko odgovarajućih karaktera drugog sistema pisanja

1.1.2.24 romanizacija
pričekivanje nelatiničkog sistema pisanja u latinici, transliteracijom, transkripcijom ili oboma

1.1.2.25 prevodenje
konverzija sa jednog **jezika** (1.1.2.02) na drugi

NAPOMENA: Obično se kao jezik koristi prirodni jezik.

1.1.2.26 notacija

skup simbola kojim se predstavljaju brojevi, količine, visina i trajanje zvuka u muzici
(BSI-DD247:1998) (4.2.2.4.17)

upor. **notacija** (2)

1.1.3   **Komunikacija i informacija**

1.1.3.01

komunikacija

prenošenje **značenja** (1.1.3.04) pomoću prenosa **signala** (1.1.3.03)

1.1.3.02

znak

svaka fizička pojava koja se tumači kao prenos **značenja** (1.1.3.04)

1.1.3.03

signal

varijacija fizičke količine koja se koristi za predstavljanje podataka (1.1.4.01)

(ISO/IEC 2382-1:1993)

1.1.3.04

značenje

interpretacija **pojma** (1.1.1.01) koji se vezuje za **znak** (1.1.3.02)

1.1.3.05

poruka

podatak (1.1.4.01) pripremljen za **komunikaciju** (1.1.3.01)

1.1.3.06

teorija komunikacije

naučna disciplina koja se bavi proučavanjem procesa **komunikacije** (1.1.3.01) i **komunikacionih sistema** (1.1.3.07)

1.1.3.07

komunikacioni sistem

sistem za upravljanje procesa **komunikacije** (1.1.3.01)

1.1.3.08

informacija (1)

znanje (1.1.3.14) koje se

prenosi

upor. **informacija** (2)

(1.1.3.09)

NAPOMENA 1: Prilagođeno prema ISO 1087-2:2000

NAPOMENA 2: Informacija (1) koja se odnosi na činjenice, pojmove, predmete, događaje, ideje, procese, itd.

1.1.3.09

informacija (2)

(opšta) **poruka** (1.1.3.05) koja se koristi za prikazivanje **informacija (1)** (1.1.3.08), u procesu **komunikacije** (1.1.3.01) radi povećanja **znanja** (1.1.3.14)

1.1.3.10**zapisana informacija**

informacija sačuvana u ili na nosiocu podataka

1.1.3.11**zapis (1)**

skup podataka o jednoj osobi ili **predmetu** (1.1.1.02), odabran i prikazan za prethodno definisane specifične ciljeve

upor. **zapis (2)** (2.2.1.08)

1.1.3.12**informacioni sistem**

komunikacioni sistem (1.1.3.07) koji omogućava **komunikaciju** (1.1.3.01) i obradu **informacija (2)** (1.1.3.09)

1.1.3.13 pristup

pravo, mogućnost ili sredstvo za dobijanje **informacija (1)** iz dokumenata (1.2.02)

1.1.3.14**znanje**

saznanje koje se zasniva na rasuđivanju i podvrgava proveri

1.1.4 Obrada podataka**1.1.4.01****podaci**

predstavljanje **informacija (1)** (1.1.3.08) u formalizovanom obliku pogodnom za komunikaciju (1.1.3.01), interpretaciju i obradu

[ISO 1087-2:2000]

1.1.4.02**nosilac podataka**

medijum za podatke

fizički medijum u kojem ili na kojem se **podaci** (1.1.4.01) mogu beležiti i na kojem se podaci mogu pronaći

[ISO 1087-2:2000]

1.1.4.03**obrada podataka**

sistematsko izvođenje operacija na podacima

[ISO 1087-2:2000]

PRIMER: Aritmetičke ili logičke operacije na podacima, stapanje ili sortiranje podataka, asembliranje ili prevodenje programa, ili operacije na tekstu, kakve su uređivanje teksta, sortiranje, stapanje,

pretraživanje, prikazivanje na ekranu ili štampanje.

1.1.4.04

transformacija podataka

prenos podataka (1.1.4.01) sa jednog nosioca podataka (1.1.4.02) na drugi.

PRIMER: Sa papira na mikrooblik; sa računara na mikrofilm (CIM).

1.1.4.05

konverzija podataka

promena podataka (1.1.4.01) iz jednog oblika za predstavljanje u drugi

1.1.4.06

kod (1)

skup (1.1.1.03) pravila za transformisanje nekog **jezika** (1.1.2.01) u drugi jezik

upor. **kod (2)**

NAPOMENA: Ova definicija se razlikuje od definicije koja je data u ISO/IEC 2382-4:1999 koja se odnosi na specijalnu primenu.

1.1.4.07

kod (2) ?šifra ?identifikator

skup (1.1.1.03) podataka (1.1.4.01) koji su transformisani ili predstavljeni različitim oblicima u skladu sa prethodno uspostavljenim skupom pravila

upor. **kod (1)** (1.1.4.06)

NAPOMENA: U ISO 1087-2:2000, »kod« (1.1.4.07) se naziva »identifikatorom«.

1.1.4.08

kodiranje

proces transformacije podataka (1.1.4.04) ili njihovog predstavljanja

1.1.4.09

format (1)

prethodno određeno raspoređivanje (2) (4.3.1.1.06) podataka (1.1.4.01) na nosiocu podataka (1.1.4.02)

upor. **format (2)** (4.2.1.17)

\

NAPOMENA 1: Prilagođena prema ISO 1087-2:2000.

NAPOMENA 2: Formati se mogu podeliti na formate za unos, formate za memorisanje i izlazne formate.

1.1.4.10

banka podataka

skup (1.1.1.03) datoteka (2) (2.3.4.10) ili baza podataka (1.1.4.11) kombinovanih sa sistemom (1.1.1.06) memorisanja (1) (4.3.1.1.01), sistemom obrade i sistemom pretraživanja (4.3.2.1.02)

NAPOMENA: Ova definicija se znatno razlikuje od one koja je data u ISO/IEC 2382-1:1993.

1.1.4.11

baza podataka

skup (1.1.1.03) povezanih **podataka** (1.1.4.01) koji su dovoljni za neku datu svrhu ili za dati **sistem** (1.1.1.1.06) **obrade podataka** (1.1.4.03)

NAPOMENA: Ova definicija se razlikuje od one koja je data u ISO/IEC 2382-1:1993.

1.1.4.12 baza podataka punog teksta

baza podataka (1.1.4.11) izvornih dokumenata koja sadrži kompletne **dokumente** (1.2.02) ili osnovne delove dokumenata

1.1.4.13

server

računar na kojem se čuvaju **baze podataka** (1.1.4.11) koje su dostupne drugim računarima preko mreže za **komunikaciju** (1.1.3.01)

1.1.4.14

internet

sistemi (1.1.06) međusobno povezanih računara širom sveta i računarskih mreža povezanih putem kapija koje omogućuju prenos podataka (1.1.4.01) između njih

1.2 Osnovni termini za informacije i dokumentacije

1.2.01

dokumentacija

kontinualno i sistematsko sakupljanje i obrada **zapisanih informacija** (1.1.3.10) radi njihovog čuvanja, klasifikovanja, pronalaženja, korišćenja ili prenošenja

1.2.02

dokument

zapisana informacija (1.1.3.10) ili materijalni **predmet** (1.1.1.02) koji se može smatrati jedinicom u procesima **dokumentacije** (1.2.02)

1.2.03

sekundarni dokument

izvedeni dokument

dokument (1.2.02) koji sadrži **podatke** (1.1.4.01), **informacije (1)** (1.1.3.08) ili **informacije (2)** (1.1.3.09) o drugim dokumentima

1.2.04

menadžment informacijama

planiranje, kontrola i korišćenje izvora **informacija (1)** (1.1.3.08) unutar institucije

1.2.05

pretraživanje informacija

postupak pronalaženja određenih **informacija (1)** (1.1.3.08) ili **informacija (2)** (1.1.3.09) iz skladišta

1.2.06

pronalaženje dokumenta

postupak traženja određenih **dokumenata** (1.2.02) iz skladišta

1.2.07

pretraživanje preko uputnica
pretraživanje informacija (1.2.05) ograničeno na **uputnice** (4.2.1.3.07)

1.2.08

informaciona nauka

informatika

izučavanje funkcija, strukture i prenošenja **informacija (1)** (1.1.3.08) ili **informacija (2)** (1.1.3.09) i upravljanje **informacionim sistemima** (1.1.3.12)

1.2.09

arhivistika

grana **informacione nauke** (1.2.08) koja se primenjuje u organizaciji, administraciji i operacijama u **arhivama (1)** (3.1.01) ili **arhivima (2)** (3.1.02)

1.2.10

nauka o bibliotekarstvu

grana **informacione nauke** (1.2.08) koja se odnosi na organizaciju, administraciju i operacije u **bibliotekama (1)** (3.1.03) ili **bibliotekama (2)** (3.1.04)

1.2.11

bibliotekarstvo

stručna primena **nauke o bibliotekarstvu** (1.2.10)

1.2.12

muzeologija

teorija, aktivnosti i tehnike organizacije **muzeja (1)** (3.1.05) ili **muzeja (2)** (3.1.06) i primena muzejskog zakonodavstva

1.2.13

muzeografija

postupci identifikovanja i opisivanja **dokumenata** (1.2.02) zaštićenih u **muzejima (1)** (3.1.05) ili **muzejima (2)** (3.1.06)

1.2.14

bibliografija (1)

teorija, aktivnosti i tehnike za identifikaciju i opisivanje **dokumenata** (1.2.02)

upor. **bibliografija (2)** (4.3.2.1.07)

1.2.15

bibliologija

izučavanje tehnika za proizvodnju i diseminaciju **knjiga (1)** (2.1.12) i **tomova** (2.4.01)

1.2.16

reprografija

reprodukcijska (2.1.03) slike nekog **dokumenta** (1.2.02) pomoću tehničkih sredstava

1.2.17

štampa

dobijanje otiska na nekoj površini sa mastilom obojenih slova, ploča, blokova, cilindera ili pomoću **mlaznih štampača** (6.5.22)

1.2.18

telekomunikacije

teorija i tehnika prenosa **signala** (1.1.3.03) pomoću elektromagnetskih ili elektronskih sredstava

1.2.19

terminološki rad

Aktivnost koja se odnosi na sistematsko prikupljanje, opisivanje, obradu i označavanje pojmoveva (1.1.1.01) i njihovih designacija (3.1.2.10)

(ISO 1087-1:2000)

NAPOMENA Preporučljivo je da se terminološki rad obavlja na osnovu uspostavljenih principa i metoda. Terminološki rad uključuje ekscerpciju termina, harmonizaciju pojmoveva, harmonizaciju termina i terminografiju.

1.3 Administrativni i stručni termini

1.3.01

ocenjivanje

utvrđivanje efektivnosti ili postignutih rezultata nekog kandidata, zaposlenog, programa, institucije, operacije ili sredstava koji doprinose realizaciji ciljeva neke organizacije

1.3.02

kvalitet

ukupnost svojstava i karakteristika proizvoda ili **usluge** (5.5.01) koje su od značaja za njihovu mogućnost da zadovoljavaju iskazane ili podrazumevane potrebe

NAPOMENA: Prilagođeno prema ISO 8402:1994.

1.3.03

bibliometrija

matematičke i statističke metode koje se primenjuju pri **korišćenju** (6.1.25) **dokumenata** (1.2.02) i uzorka publikacija

1.3.04

infometrija

matematičke i statističke metode koje se primenjuju na **komunikaciju** (1.1.3.01) u **korišćenju informacija** (5.1.01)

1.3.05

arhivist

osoba obučena u **arhivistici** (1.2.09)

1.3.06

konzervator

osoba koja je stručno ili tehnički obučena u **znanjima** (1.1.3.14) i veštinama koje su zahtevane za izvođenje fizičkih operacija neophodnih za održavanje integriteta i vrednosti **objekata** (1.1.1.02)

1.3.07

kurator,

upravnik muzeja

osoba koja je odgovorna za **kolekciju (2)** (3.1.07), **priliv građe** (4.1.2..02) u nju i održavanje njenog integriteta

1.3.08

dokumentalist

osoba koja je obučena za rad sa **dokumentacijom** (1.2.01)

1.3.09

posrednik za informacije

osoba koja komercijalno posreduje pri lociranju, pretraživanju i obezbeđivanju **informacija (1)** (1.1.3.08) ili **informacija (2)** (1.1.3.09) o nekom **predmetu** (1.1.1.02)

1.3.10

menadžer informacijama

osoba koja je odgovorna za **menadžment informacijama** (1.2.04)

1.3.11

bibliotekar

osoba koja je profesionalno obučena za **bibliotekarstvo** (1.2.11)

NAPOMENA: Svi oblici obrazovanja u bibliotekarstvu su pod uticajem nacionalne obrazovne politike / kurikuluma

1.3.12

menadžer zapisima

osoba koja se brine o ostvarivanju ekonomičnosti i efikasnosti u stvaranju, **upotrebi** (6.1.25), održavanju i **raspolaganju** (4.1.1.24) **zapisima (1)** (1.1.3.11)

1.3.13

preparator

osoba koja je odgovorna za pripremu, rukovanje i fizičko smeštanje **predmeta** (1.1.1.02) koji će biti izloženi u nekoj instituciji

1.3.14

izdavač

kolektivno telo ili osoba koja štampa (1.2.17) i izdaje **publikacije** (2.1.11)

1.3.15 predmetni specijalista

(nije prevedeno)

zaposleni stručnjak u **informacionoj (1)** (1.1.3.08) i **dokumentacionoj** (1.2.01) organizaciji, odgovoran, na osnovu akademskog obrazovanja i izvanrednog **znanja** (1.1.3.14) u nekom predmetu ili disciplini, za selekciju i predmetnu **katalogizaciju** (4.2.1.1.03) priliva građe u relevantnim **predmetnim oblastima** (1.1.1.07), kao i za odgovarajuću **informacionu uslugu** (5.5.02)

1.3.16

arhivar

pisar

osoba koja upravlja **registrima** (3.3.13) neke **informacione** (1.1.3.08) i **dokumentacione** (1.2.01) organizacije

II DEO

2 Dokumenti, medijumi za podatke i njihovi delovi

2.1 Opšti termini

2.1.01

originalni dokument

inicijalno stvoreni **dokument** (1.2.02) od koga se razlikuje bilo koja **kopija** (2) (2.1.06)

2.1.02

master

primerak (3) (2.1.14) **dokumenta** (1.2.02) ili **originalni dokument** (2.1.01) od kojih se mogu praviti druge **kopije** (2) (2.1.06)

2.1.03

reprodukcijs

dokument (1.2.02) koji je kopiran i koji liči na drugi dokument koji se prepoznaće kao **originalni dokument** (2.1.01)

2.1.04

faksimil

reprodukcijs (1.2.02) koja se **originalnom dokumentu** (2.1.01) približava što je moguće više po sadržaju, obliku i izgledu, ali nije obavezno i iste veličine

2.1.05

kopija (1)

dokument (1.2.02) koji služi kao original od kojeg se po mogućstvu priprema **reprodukcijs** (1.2.03) ili njemu što približniji dokument

upor. **kopija** (2) (2.1.06), / **primerak** (3) (2.1.14) /

2.1.06

kopija (2)

reprodukcijs (2.1.03) ili transkript nekog **dokumenta** (1.2.02)

upor. **kopija** (1) (2.1.05), **primerak** (3) (2.1.14)

2.1.07

kopija na papiru

kopija (2) (2.1.06), obično na papiru (6.5.01), koja može da se čita bez pomoći tehničkog sredstva

2.1.08

formular

obrazac

dokument (2.1.02), štampan ili proizveden na drugi način, sa predviđenim prostorima za upisivanje specifičnih **informacija** (1) (1.1.3.08)

2.1.09

adaptacija

delo koje proizlazi iz drugog, posebno kada se želi da bude na nekom drugom mediju ili u nekom drugačijem literarnom ili muzičkom obliku

[BSI-DD 247:1998]

2.1.10

aranžman (1)

muzička **adaptacija** (2.1.09) dela za glasovno ili instrumentalno izvođenje na drugačiji način od onog na koji je izvorno bio komponovan ili za muzičare ili pevače drugačijih mogućnosti od onih kojima je izvorno bio namenjen

[BSI-DD 247:1998]

upor. **raspoređivanje (2)** (4.3.1.1.06)

2.1.11

publikacija

dokument (1.2.02) koji se nudi za opštu distribuciju a obično se proizvodi u više **kopija (2)** (2.1.06)

2.1.12

knjiga (1)

intelektualno delo (7.2.1.01) koje se objavljuje u pisanom, štampanom ili elektronskom obliku, obično je paginirano i čini jednu fizičku jedinicu

upor. **knjiga (2)** (2.4.01)

2.1.13

arhivska jedinica

jedinica

pojedinačni **dokument** (1.2.02) ili **skup** (1.1.1.03) dokumenata u nekoj **arhivi (2)** (3.1.02), koja se smatra jednim entitetom

2.1.14

primerak (3)

pojedinačni uzorak **dokumenta** (1.2.02) koji postoji u više uzoraka

/ upor. **kopija (1)** (1.2.05), **kopija (2)** (1.2.06) /

2.1.15

komad

najmanja fizički nedeljiva **arhivska jedinica** (2.1.13)

2.1.16

slikovni dokument

dokument (1.2.02) u kojem je likovno predstavljanje istaknuto svojstvo

2.1.17

slika

prvenstveno dvodimenzionalno predstavljanje jednog ili više **predmeta** (1.1.1.02) ili oblika

2.1.18

ilustracija

predstavljanje, koje se dodaje **tekstu** (1.1.1.04) radi vizualizacije sadržaja teksta sredstvima koja većinom nisu slovna

2.1.19

audio-vizuelni dokument

dokument (1.2.02), koji se sastoji od niza povezanih slika, sa ili bez zvučne pratnje, i koji iziskuje upotrebu opreme kako bi se njegovi sadržaji videli ili čuli

2.1.20

folija

list od materijala koji nosi **informacije (2)** (1.1.1.3.09); one se mogu videti kada se gledaju naspram izvora svetlosti ili kada se projektuju na ekran

2.1.21

stereogram

dve **slike** (2.1.17) istog **objekta** (1.1.1.02) dobijene sa mesta posmatranja koja se neznatno razlikuju, koje zajedno daju trodimenzionalnu predstavu kada se posmatraju istovremeno pomoću stereoskopa ili specijalnih naočara

2.2 Dokumenti i njihovi delovi

2.2.1 Dokumenti

2.2.1.01

nacrt

preliminarna verzija nekog **dokumenta** (1.2.02)

2.2.1.02

dodatak

građa koja dopunjuje osnovni **dokument** (1.2.02)

2.2.1.03

skraćeno izdanje

dokument (1.2.02) koji je rezultat koncentrisanja drugog dokumenta oko njegovog najbitnijeg sadržaja

2.2.1.04

izvod (1)

rezime (4.2.2.2.05), **sažetak** (4.2.2.2.01) ili **skraćeno izdanje** (2.2.1.03) sadržaja nekog dokumenta (1.2.02)

/ upor. **pismo (2)** (2.2.1.34) /

2.2.1.05

kolekcija (1)   ???zbirka, zbornik, ??? izdavačka celina???

dokument (1.2.02) koji objedinjuje, obično pod **zajedničkim naslovom** (4.2.1.4.09), dela sa jednom ili više tema, jednog ili više **autora** (4.2.1.5.03) ili **urednika** (4.2.1.5.07)

/ upor. **prikupljanje (2)** (3.1.07), **zbirka (3)** (3.1.12) /

2.2.1.06

antologija

izabrani izvodi

dokument (1.2.02) koji se sastoji od **zbirke (1)** (2.2.1.05) dokumenata ili **izvoda** (4.2.2.2.06), obično iz književnih radova

2.2.1.07**kartoteka (1)**

organizovana jedinica **dokumenata** (1.2.02) koje je kreator grupisao da budu zajedno bilo radi tekućeg **korišćenja** (6.1.25) ili prilikom arhivskog **raspoređivanja (2)** (4.3.1.1.06), zato što su povezani istim predmetom, aktivnošću ili obradom

/ upor. **datoteka** (2.3.4.10) /

2.2.1.08**zapis (2)**

dokument (1.2.02) koji stvara ili prima i održava neka agencija, organizacija ili pojedinac u skladu sa zakonskim obavezama ili obavljanjem posla

upor. **zapis** (1) (1.1.3.11)

2.2.1.09**zapisnik**

službeni zapis (2) (2.2.1.08) o onome šta je rečeno ili urađeno na sastanku ili konferenciji

2.2.1.10**zbornik**

dokument (1.2.02) koji sadrži **tekstove** (1.1.2.04) izlaganja koja su podneta na konferenciji i obično izveštavaju o diskusiji i poslovnim aktivnostima koje proizilazi iz njih

[BSI-DD 247:1998]

2.2.1.11**izveštaj**

dokument (1.2.02) koji sadrži prikaz činjenica ili **zapis (2)** (2.2.1.08) o nekom postupku, istraživanju ili događaju

2.2.1.12**dnevnik (1)**

hronološki **zapis (2)** (2.2.1.08) koji sadrži objektivne izveštaje o dnevnim događanjima, poslovima i postupcima u nekoj organizaciji ili pravnom telu

/ upor. **časopis (2)** (1.2.2.1.12) /

2.2.1.13**memorandum**

dokument (1.2.02) za beleženje **informacija (1)** (1.1.3.08) koje se koriste za internu **komunikaciju** (1.1.3.01) i koje su predviđene za podsetnik

2.2.1.14**pismo**

dokument (1.2.02) upućen imenovanim pojedincima i institucijama

2.2.1.15

referensno delo

dokument (1.2.02) koji obezbeđuje brzi **priступ** (1.1.3.13) specifičnoj **informaciji (1)** (1...) o datom predmetu

2.2.1.16

rečnik

lista **reči (2)** (1.1.2.08) ili **kategorija** (4.2.2.4.07) reči iz nekog **jezika** (1.1.2.01), uređenih abecedno ili sistematski i objašnjenih na jednom jeziku ili prevedenih na jedan ili više jezika

2.2.1.17

vokabular

rečnik (2.2.1.16) koji sadrži **designacije** (1.1.2.10) i definicije iz jednog ili više specifičnih **predmetnih oblasti** (1.1.2.07)

NAPOMENA 1 Prilagođeno prema ISO 1087-1:2000.

NAPOMENA 2 Vokabular može biti jednojezični, dvojezični i višejezični.

2.2.1.18

glosar

lista tehničkih **termina** (1.1.2.12) ili teško razumljivih, zastarelih ili dijalekatskih **reči (2)** (1.1.2.08)

NAPOMENA Ova definicija se značajno razlikuje od one koja je data u ISO 1087-1:2000

2.2.1.19

enciklopedija

dokument (1.2.02) koji sintetizuje **znanje** (1.1.3.14) o svim predmetima ili grupi predmeta, uređenih abecedno ili sistematski i koji se obično sastoji od proširenih **članaka** (2.4.24)

2.2.1.20

uputstvo (I)

dokument (1.2.02) koji sadrži uvodne **informacije (1)** (1.1.3.08) dovoljno obuhvatne za korisnika da izvrši neku operaciju

/ upor. **vodič (2)** (4.2.2.2.08) /

2.2.1.21

udžbenik

referensno delo (2.2.1.15) koje predstavlja osnovno **znanje** (1.1.3.14) o specifičnim predmetima

2.2.1.22

priručnik

detaljno **uputstvo (2.2.1.20)** za praktični rad, proizvodnju, korišćenje ili popravku

[BSI-DD 247:1998]

2.2.1.23

klaser (I)

lista, obično u hronološkom **poretku** (1.1.1.08), pojedinačnih **dokumenata** (1.2.02), u istoj **seriji** (2) (4.3.1.1.16) ili **klasi** (4.2.2.4.03) ili sa navedenom vrstom iz raznih izvora, sa po jednim

rezimeom (4.2.2.2.05) za svaki dokument

/ *upor. kalendar* (2) (2.2.1.24)

2.2.1.24

kalendar (2)

dokument (1.2.02) koji daje **informacije** (1) (1.1.3.08) o merenju vremena

upor. klasер (1) (2.2.1.23)

NAPOMENA Obično se to izvodi nabranjem dana, nedelja, meseci i godina, često uz praćenje dodatnih informacija bilo koje vrste

2.2.1.25

godišnjak

serijska publikacija (2.4.06) koja sadrži referensnu građu koja se prerađuje i izdaje u godišnjim intervalima

[BSI-DD 247:1998]

2.2.1.26

direktorijum

referensno delo (2.2.1.15), koje daje **informacije** (1) (1.1.3.08) u stavkama, u abecednom, hronološkom ili sistematskom **poretku** (1.1.1.08), radi identifikovanja ili lociranja osoba, **objekata** (1.1.1.02), organizacija ili mesta

2.2.1.27

atlas

zbirka (1) (2.2.1.05) mapa (2.2.1.28)

2.2.1.28

mapa

konvencionalno predstavljanje, u umanjenoj razmeri i obično na ravnoj površini, pojava koje mogu da se otkriju u prostoru i vremenu

2.2.1.29

plan

mapa (2.2.1.28) ograničene oblasti u uvećanoj razmeri

2.2.1.30

globus

sferno predstavljanje nekog nebeskog tela

2.2.1.31

karta

dokument (1.2.02) koji pokazuje tabelarno ili metodski uređene **informacije** (1) (1.1.3.08) u grafičkom obliku

2.2.1.32

tabele

dokument (1.2.02) koji sadrži uređene **podatke** (1.1.4.01), obično u redovima i **kolonama** (2) (2.4.23) i moguće sa pratećim **tekstom** (1.1.2.04)

2.2.1.33

popis (1)

dokument (1.2.02) sa spiskom **imena** (1.1.2.13) osoba koji je sačinjen u određene svrhe

/ upor. **svitak** (2) (2.3.1.04) /

2.2.1.34

pismo (2)

otvoreno **pismo** (2.2.1.04) koje je izdala papska kancelarija, sa **pečatom (1)** (7.1.11) od voska

/ upor. **izvod (1)** (2.2.1.04) /

2.2.1.35

povelja (1)

dokument (1.2.02) velike važnosti koji je ili zapečaćen okruglim metalnim **žigom (2)** (7.1.13) ili nosi takav žig kao privezak

/ upor. **žig (2)** (7.1.13) /

2.2.1.36

utisnuta oznaka (1)

oznaka dodata **dokumentu** (1.2.02) radi nedvosmislenog identifikovanja određene karakteristike dokumenta

upor. **utisnuta oznaka (2)** (7.1.14)

NAPOMENA Karakteristika može biti poreklo, vlasništvo, vreme stvaranja, verzija itd.

2.2.1.37

partitura

dokument (1.2.02) koji sadrži **notaciju (1)** (1.1.2.26) za neko muzičko delo, sa notnim linijama delova koji su aranžirani na **stranici** (2.4.22) tako da su note koje zvuče istovremeno poravnate po vertikali

[BSI-DD 247:1998]

2.2.1.38

libreto

dokument (1.2.02) koji sadrži **reči (1)** (1.1.2.07) obimnijeg muzičkog dela

NAPOMENA 1 Prilagođeno prema BSI-DD 247:1998

NAPOMENA 2 Takvo muzičko delo može biti opera.

2.2.1.39

oglasni omot

izdavačev (1.3.14) opis **dokumenta** (1.2.02)

[BSI-DD 247:1998]

2.2.2 Delovi dokumenata

2.2.2.01

naslovna strana

strana (2.4.22) u **tomu** (2.4.01) koja sadrži punu bibliografsku **informaciju (1)** (1.1.3.08)

2.2.2.02

uvodna reč

uvodna **reč (1)** (1.1.2.07) ili rečenica u **rukopisu (1)** (2.3.1.01), **inkunabuli** (2.4.19) ili rano štampanom **tomu** (2.4.01), koja ponekad daje **naslov** (4.2.1.4.01) i **ime (1.1.2.13) autora** (4.2.1.5.03)

[BSI-DD 247:1998]

2.2.2.02

kolofon

kombinovani iskaz u **tomu** (2.4.01) o autorstvu, vlasnicima **autorskog prava** (7.2.2.02), detaljima štampanja i izdavanja, bilo da je na levoj strani **naslovne strane** (2.2.2.01) ili na kraju toma

NAPOMENA U glasilu, kolofon sadrži informacije o urednicima.

2.2.2.04

sadržaj

lista **naslova** (4.2.1.3.01) i **podnaslova** (4.2.1.05) delova **dokumenta** (1.2.02) u poretku u kojem se pojavljuju, obično sa podatkom o **strani** (2.4.22) ili **stupcu** (2) na kojima počinju

2.2.2.05

predgovor

iskaz na početku **dokumenta** (1.2.02) koji, u opštem slučaju, daje istoriju i ciljeve dela

2.2.2.06

uvod

preliminarni **tekst** (1.1.2.04) **dokumenta** (1.2.02) koji daje opštu **informaciju (1)** (1.1.3.08) o njegovom nastajanju, sadržaju ili strukturi

2.2.2.07

slika

ilustracija (2.1.18) koja je namenjena za objašnjenje ili dopunu **teksta** (1.1.2.04)

2.2.2.08

tekst uz slike

potpis slike

natpis slike

tekst (1.1.2.04) koji prati **ilustraciju** (2.1.18) i objašnjava predstavljeni predmet

2.2.2.09

napomena

beleška postavljena na dno **strane** (2.4.22) ili na kraj **dokumenta** (1.2.02) ili dela dokumenta radi pojašnjenja ili dopune **informacija (1)** (1.1.3.08) koje se daju u glavnom **tekstu** (1.1.2.04)

2.2.2.10

ex-libris

etiketa koja ukazuje na vlasništvo kada je pričvršćena za **dokument** (1.2.02)

2.2.2.11

dodatak

appendix

građa koja dopunjuje glavni **tekst** (1.1.2.04) a postavljena je na kraj **dokumenta** (1.2.02)

2.2.2.12

dopune

addenda

deo **dokumenta** (1.2.02) koji se stvara naknadno ali sa ciljem da prati dokument, dopunjuje ili koriguje **tekst** (1.1.2.04) uz jasni iskaz o predviđenoj funkciji

NAPOMENA Ovaj termin se može javiti i u jednini.

2.2.2.13

ispravka

errata

corrigenda

deo **dokumenta** (1.2.02) koji se štampa naknadno ali sa ciljem da dokument prati, sa listom grešaka u **tekstu** (1.1.2.04) i ispravkama za njih

NAPOMENA Ovaj termin se može javiti i u jednini.

2.3 Dokumenti prema medijumima

2.3.1 Ručno napravljeni dokumenti

dokument (1.2.02) napisan ili kopiran rukom

upor. **rukopis (2)** (2.3.1.03)

2.3.1.02

kucani tekst

štampani **dokument** (1.2.02) dobijen pisaćom mašinom ili računarom

2.3.1.03

rukopis (2)

rukopis (1) (2.3.1.01) ili **kucani tekst** (2.3.1.02) pripremljen za štampu u više **kopija (2)** (2.1.06) ili **primeraka (3)** (2.1.14)

upor. **rukopis (1)** (2.3.1.01)

2.3.1.04

svitak (2)

dokument (1.2.02) koji se sastoji od jednog ili više listova **pergamenta** (6.5.37) ili **papira** (6.5.01) ušivenih zajedno od kraja do kraja i savijenih u rolnu.

upor. **popis (1)** (2.2.1.33)

2.3.1.05

crtež

slika (2.1.17) koja je napravljena materijalom od čvrstog minerala ili zaoštrenom alatkom

2.3.1.06

precrtana slika (1)

slika (2.1.17) koja se dobija postavljanjem providnog lista **papira** (6.5.01) preko druge slike i precrtavanjem izabranih **elemenata** (1.1.1.04) sa nje

/ upor. **uputnica (2)** (4.2.1.3.06)/

2.3.1.07

otisnuta slika (1)

slika (2.1.17) koja se dobija prenošenjem njenih **pigmenata** (6.5.21) sa jedne površine na drugu direktnim kontaktom

/ upor. **prenos (2)** (4.1.2.04) /

2.3.1.08

otrta slika

slika (2.1.17) koja se dobija postavljanjem **papira** (6.5.01) preko izdignute, udubljene ili teksturisane površine koja vrši trenje i pritisak preko papira sa nekom obojenom materijom

2.3.1.09

akvarel

slika (2.1.17) urađena u sepiji, rastvorenoj čađi ili vodenim **bojama** (6.2.30)

2.3.1.10

isprani crtež

slika (2.1.17) urađena olovkom ili **tušem** (6.5.22) uz ispiranje **vodene boje** (2.3.1.09)

2.3.1.11

skica (1)

probni **crtež** (1) (2.3.1.05) za neku **sliku** (2.3.1.05), mozaik ili dekoraciju koji je obično iste veličine kao i gotovo delo

upor. **strip (2)** (2.4.16)

2.3.1.12

uljana slika

slika (2.1.17) naparavljena **uljanom bojom** (6.5.24)

2.3.1.13

monotip

jedinstvena **slika** (2.1.17) nastala izradom **otisnute slike** (2.3.1.07) iz neke **uljane slike** (2.3.1.12) primenom pritiska

2.3.1.14

minijatura (1)

slika (2.1.17) u boji u nekom **rukopisu** (1) (2.3.1.03) ili **tomu** (2.4.01)

upor. **minijatura (2)** (2.3.1.15)

2.3.1.15

minijatura (2)

slika (2.1.17) sa veoma mnogo detalja na slonovači ili najfinijem pergamentu (6.5.38), najčešće neki portret, koji je retko kad viša od 50 mm.

upor. **minijatura (1)** (2.3.1.14)

2.3.1.16

kolaž

umetnički **objekat** (1.1.1.02) sastavljen od raznih materijala

2.3.2 Štampani dokumenti

2.3.2.01

otisak

primerak (3) (2.1.14) neke slike prenete na osjetljivi materijal

2.3.2.02

tiraž

svi **primerci (3) dokumenta** (1.2.02) koji su odštampani odjednom

[BSI-DD 247:1998]

2.3.2.03

probni otisak

probni ili specijalni **tiraž** (2.3.2.02) jednog **otiska** (2.3.2.01)

2.3.2.04

otisak reljefa

otisak (2.3.2.01) izdignutih i obojenih površina ploče, komada ili cilindra

2.3.2.05

otisak duboreza

otisak (2.3.2.01) sa ploče ili cilindra, čije su površine kojima se štampa bile spuštene i potom obojene za razliku od drugih okolnih površina kojima se ne štampa

upor. **litografija (1)** (2.3.2.29)

2.3.2.06

litografija (1)

otisak (2.3.2.01) ili sa kamena koji upija vodu, ili specijalno obrađene metalne ili bimetalne ploče na kojoj štamparska **boja** (6.5.22) prianja za površine samo tamo gde je slika bila projektovana, zbog osobina površine za štampanje koja ili privlači ili odbija boju

upor. **litografija (2)** (2.3.2.29)

2.3.2.07

sito štampa

serigrafija

otisak (2.3.2.01) kroz gazu od svile ili sintetičke **tkanine** (6.5.39) čije su površine za štampanje propusne za vodene **boje** (6.2.30)

2.3.2.08

matrična štampa

otisak (2.3.2.01) koji se dobija bilo prolaskom **boje** (6.5.22) kroz otvore u nekom šablonu ili bojenjem površina koje ga okružuju a čiji se delovi mogu održati zajedno pomoću mreže

2.3.2.09

tačkasta matrična štampa

otisak (2.3.2.01) dobijen pomoću štamparske glave koja se sastoji od jednog broja **elemenata** (1.1.1.04) u **kolonama** (2) (2.4.23) ili redovima i pod kontrolom elektronske logike kojom se formiraju tačkice radi dobijanja grafičkog predstavljanja

2.3.2.10

mlazna štampa

otisak (2.3.2.01) dobijen pomoću računarski podržanog uređaja za štampanje sa **bojom** (6.5.39) koja se raspršava na listove **papira** (6.5.01) u skladu sa slaganjem slova i drugim grafičkim instrukcijama

2.3.2.11

laserska štampa

otisak (2.3.2.01) koji proizvodi laserski snop iz računarski podržanog uređaja za štampanje sa tonerom u prahu koji se raspršava na listove **papira** (6.5.01) u skladu sa slaganjem slova i drugim grafičkim instrukcijama

NAPOMENA "Laser" je akronim za "light amplification by stimulated emission of radiation".

2.3.2.12

bezbednosna štampa

otisak (2.3.2.01) koji se dobija posredstvom kombinacije grafičkih procesa ili neke tajne metode proizvodnje kako bi se spričilo kopiranje falsifikata

2.3.2.13

gravira sa drvoreza

otisak (2.3.2.01) sa komada drveta, obično izrezanog uzduž, čije su površine sa kojih se ne štampa odsečene kako bi slika za štampanje ostala istaknuta

2.3.2.14

gravira sa metala

otisak (2.3.2.01) sa metalne ploče, čije su površine sa kojih se ne štampa isečene kako bi slika za štampanje ostala istaknuta

2.3.2.15

štampa reljefa nagrizanjem metala

otisak (2.3.2.01) sa metalne ploče čije su površine sa kojih se ne štampa odstranjene nagrizanjem kako bi slika za štampanje ostala istaknuta

2.3.2.16

polutonska reljefna štampa

nagrivanje metalnog reljefa (2.3.2.15) u kojem se promena u tonu predstavlja tačkicama raznih veličina

2.3.2.17

gravira sa drveta

otisak (2.3.2.01) sa komada drveta izrezanog poprečno u odnosu na vlakna, čije su površine sa kojih se ne štampa izrezbarene kako bi slika za štampanje ostala istaknuta

2.3.2.18

linorez

otisak (2.3.2.01) sa parčeta linoleuma, čije su površine sa kojih se ne štampa odsečene kako bi slika za štampanje ostala istaknuta

2.3.2.19

gravira (1)

otisak (2.3.2.01) sa bilo koje vrste urezane ploče, bilo da je izgravirana ručnim alatima ili mašinski, ili kiselinom nagrižena, tako da su površine sa kojih se štampa niže od onih sa kojih se ne štampa

upor. **gravira (2)** (2.3.2.22)

2.3.2.20

gravira sa bakra

otisak (2.3.2.01) sa bakarne ploče, ili bakarno-čelične ploče, čije su površine sa kojih se štampa ugravirane tako da su niže od onih sa kojih se ne štampa

2.3.2.21

gravira sa čelika

otisak (2.3.2.01) sa čelične ploče čije su površine sa kojih se štampa ugravirane tako da su niže od onih sa kojih se ne štampa

2.3.2.22

gravira (2)

otisak (2.3.2.01) sa metalne ploče čije su površine sa kojih se štampa izrezane alatima tako da su niže od onih sa kojih se ne štampa

upor. **gravira (1)** (2.3.2.19)

2.3.2.23

linijska gravira

otisak (2.3.2.01) sa metalne ploče čije su površine sa kojih se štampa izrezane dletom (rezaljkom) tako da su niže od onih sa kojih se ne štampa

2.3.2.24

mecotinto

otisak (2.3.2.01) sa metalne ploče koj je najpre svuda orapavljen nazubljenom alatkom a potom glaćana više puta na mestima na kojima površine sa kojih se štampa iziskuju bele delove ili polutonske efekte

2.3.2.25

suva igla

otisak (2.3.2.01) sa metalne ploče čije su površine sa kojih se **štampa** (1.2.17) izgrevane čeličnom iglom

2.3.2.26

nagrizanje

otisak (2.3.2.01) sa metalne ploče najpre prevučene osnovnom prevlakom otpornom na kiselinu u kojoj se potom iscrtava **dizajn** (7.2.3.1.08), izlaganjem ploče raznim stupnjevima nagrizanja kiselinom kako bi površine sa kojih se štampa bile niže od onih sa kojih se ne štampa

2.3.2.27

nagrizanje meke osnove

nagrizanje (2.3.2.26) u kojem je **dizajn** (7.2.3.1.08) bio ucrtan precrtajanjem preko **papira** (6.5.01) da bi se ploča izlagala raznim stupnjevima nagrizanja kiselinom

2.3.2.28

akvatinta

otisak (2.3.2.01) sa metalne ploče najpre prevučene polimerom u prahu ili asfaltom, na kojoj je **dizajn** (7.2.3.1.08) urađen delimičnim uklanjanjem i dodavanjem još potrebnog praha, a potom i izlaganjem ploče raznim stupnjevima nagrizanja kiselinom

2.3.2.29

litografija (2)

površinski **otisak** (2.3.2.01) sa litografskog (Solnhofen) kamena na kojem je **dizajn** (7.2.3.1.08) slike bio direktno nacrtan ili kao **prenos (1)** (2.3.1.07) sa specijalno pripremljenog **papira** (6.5.01)

upor. **litografija (1)** (2.3.2.06)

2.3.2.30

kolotipija

otisak (2.3.2.01) sa neke ploče najpre prevučene bihromatskim želatinom koji, kada se izloži svetlu ispod obrnutog fotografiskog negativa, očvršćava srazmerno količini svetlosti koju svaki deo prima, a potom formira površ za površinsko štampanje na koju **štamparska boja** (6.5.22) prianja srazmerno stepenu tvrdoće

2.3.3 Fotografski i drugi optički dokumenti

2.3.3.01

fotografija

foto

slika (2.1.17) dobijena procesom kojim se učvršćuje direktna i trajna slika na osetljivoj površini dejstvom elektromagnetnog zračenja

NAPOMENA Zračenje može biti iz svetlosti, X-zraka, itd.

2.3.3.02

dagerotipija

fotografija (2.3.3.01) sa pozitiva na srebrom prevučenoj bakarnoj ploči

2.3.3.03

ugljenična štampa

otisak (2.3.2.01) prenet tokom razvijanja na **papiru** (6.5.01) ili nekoj drugoj čvrstoj podlozi od ugljenične **tkanine** (6.5.39) prethodno izložene svetlosti kroz fotografiski negativ

2.3.3.04

kolodionska štampa

otisak (2.3.2.01) dobijen **prevlačenjem** (6.3.01) kolodionom koji je učinjen osetljivim na svetlo solima srebra i izložen svetlosti preko fotografiskog negativa

2.3.3.05

albumenska štampa

otisak (2.3.2.01) koji je dobijen **prevlačenjem** (6.3.01) albumenom čija se osetljivost na svetlo

postiže solima srebra i izlaganjem svetlosti preko fotografskog negativa

2.3.3.06

vitrotipija

pozitiv **fotografije** (2.3.3.01) na staklenoj ploči prevučenoj kolodionom ili albumenom

2.3.3.07

feroptipija

pozitiv **fotografije** (2.3.3.01) na crnom ili tamno braon emajliranom gvozdenom limu prevučenom kolodionom

2.3.3.08

panotipija

pozitiv **fotografije** (2.3.3.01) na voštanom platnu prevučenom kolodionom

2.3.3.09

dijafilm

kinematografski film (2.3.3.10) kratke dužine koji sadrži fotografske slike namenjene projekciji kao nepokretnih **slika** (2.1.17)

2.3.3.10

kinematografski film

film

pokretne slike

niz **slika** (2.1.17) zabeleženih na traci od transparentnog metrijala ili na nekom elektronskom **medijumu za podatke** (1.1.4.02) koje, kada se projektuju i brzo stvaraju jedna za drugom na ekranu, daju iluziju o prirodnom i kontinualnom pokretu

2.3.3.11

fotokopija

kopija na papiru (2.1.07) proizvedena na osetljivom materijalu ili na takvom materijalu koji je takav postao dejstvom elektromagnetskog zračenja

NAPOMENA Postoje zaštićene tehnike kao što su fotostatska i kseroks.

2.3.3.12

mikrooblik

fotografski dokument (1.2.07), obično foftografski film, koji sadrži mikroslike

NAPOMENA Usaglašeno sa ISO 6196-1:1993.

izведен

2.3.3.13

mikrokartica

mikrooblik (2.3.3.12) na nekom neprozirnom listu na kojem se mikroslike uređuju u vidu mreže

2.3.3.14

mikrofilm

mikrooblik (2.3.3.12) u obliku trake ili rolne

[ISO 6196-4:1998].

2.3.3.15

mikrofiš

mikrooblik (2.3.3.12) u obliku pravougaonog lista koji ima jedan ili više mikroslika obično uređenih u vidu mreže sa područjem za naslov na vrhu

[ISO 6196-4:1998].

2.3.3.16

ultrafiš

mikrofiš (2.3.3.15) sa slikama umanjenim više od 90 puta

2.3.3.17

hologram

trodimenzionalna fotografска reprezentacija proizvedena uređenom interferencijom između koherentnih svetlosnih snopova

2.3.4 Elektromagnetni i elektronski dokumenti i njihovi nosioci

2.3.4.01

disk

medijum za podatke (1.1.4.02) u ravnom kružnom obliku na kojem se **informacije (1)** (1.1.3.08) ili **informacije (2)** (1.1.3.09) narezuju ili komprimuju na površini i sa koje se one mogu ponovo dobiti putem posebnih uređaja

2.3.4.02

gramofonska ploča

disk (2.3.4.01), obično od plastičnog materijala, na kojem se zvuk beleži u obliku spiralnog ureza i sa kojeg je moguće ponavljanje narezanog zvuka

2.3.4.03

magnetska traka

traka, obično od plastičnog materijala, čije su površine prevučene magnetizovanim slojem koji omogućava beleženje **podataka** (1.1.4.01)

2.3.4.04

videotraka

magnetska traka (2.3.4.03) za beleženje i ponavljanje zvuka nekog **kinematografskog filma** (2.3.3.10)

2.3.4.05

magnetni disk

ravni **disk** (2.3.4.01), čije su površine prevučene magnetizovanim slojem koji omogućava beleženje **podataka** (1.1.4.01)

2.3.4.06

disketa

flopi

prenosivi **magnetni disk** (2.3.4.05) od fleksibilnog materijala i standardizovane veličine za **memorisanje (1)** (4.3.1.1.01) digitalnih **podataka** (1.1.4.01) koji se stvaraju na računaru

2.3.4.07

optički disk

disk (2.3.4.01) za beleženje, reprodukciju ili **pretraživanje** (4.3.2.1.01) **podataka** (1.1.4.01) posredstvom laserskog skenera

2.3.4.08

kompaktni disk

CD

mali **optički disk** (2.3.4.07)

NAPOMENA Kompaktni disk ima uobičajeno prečnik 11,989 cm (4,72 inča)

2.3.4.09

CD-ROM

kompaktni disk (2.3.4.08) samo za svrhe čitanja.

NAPOMENA CD-ROM je skraćeni naziv za "compact disc read-only memory".

2.3.4.10

datoteka (2)

skup (1.1.1.03) **zapisa** (1) (1.1.3.11) koji se čuvaju zajedno i obrađuju kao jedna jedinica

upor. **kartoteka** (1) (2.2.1.07)

2.3.4.11

slika na ekranu

grafička reprezentacija analognih ili digitalnih **podataka** (1.1.4.01) na monitoru ili drugom odgovarajućem uređaju

2.3.4.12

matična strana

slika na ekranu (2.3.4.12) koja deluje kao **pristupna tačka** (4.2.1.1.12) za **informacije** (1) (1.1.3.08) koje pribavlja dobavljač **podataka** (1.1.4.01) koje su dostupne na **internetu** (1.1.4.14) ili bilo kojoj drugoj mreži koja se zasniva na nekom **sistemu** (1.1.1.06) **hiperteksta** (4.3.1.1.19)

2.4 Dokumenti prema njihovom statusu

2.4.01

tom

knjiga (2)

grupa listova (2.4.21) koji čine fizičku jedinicu koja je objedinjena **povezivanjem** (2) (6.8.01)

upor. **knjiga** (1) (2.1.12)

2.4.02

monografska publikacija

monografija

publikacija (2.1.11) štampana na papiru ili drugačije, bilo da je cela u jednom **tomu** (2.4.01) ili sa namerom da bude cela u nekom konačnom broju tomova

2.4.03

pamflet

monografska publikacija (2.4.02) koja nema više od 48 **strana** (2.4.02)

2.4.04

izdanje

svi primerci (3) (2.1.14) iz istog **tiraža** (2.3.2.02) koje karakteriše zajednička kvalifikacija

NAPOMENA

Takva kvalifikacija može biti format, recenzija, itd

2.4.05

poglavlje

numerisan ili naslovljen deo nekog **dokumenta** (1.2.02) koji je obično celina za sebe, ali je povezan sa delovima koji mu prethode ili ga slede

2.4.06

serijska publikacija

serijal

publikacija (2.1.11) štampana na papiru ili drugačije, koja se izdaje u delovima koji slede jedan za drugim, obično imaju numeričke i hronološke oznake i koji su planirani da izlaze u kontinuitetu bez određenog kraja, bez obzira na periodičnost

2.4.07

periodična publikacija

serijska publikacija (2.4.06) koju obično karakterišu različit sadržaj i autori priloga, i u određenoj **publikaciji** (2.1.11) i idući od jednog do drugog izdanja

[BSI-DD 247:1998]

2.4.08

serija (1)

serijska publikacija (2.4.06) koja obuhvata grupu **tomova** (2.4.01), numerisanih ili ne i svaki sa svojim sopstvenim **naslovom** (4.2.1.4.01), koji su grupisani pod **zajedničkim naslovom** (4.2.1.4.09) i objavljaju se tokom neodređenog perioda vremena

upor. **serija (2)** (4.3.1.1.16)

2.4.09

časopis (2)

serijska publikacija (2.4.06) koja se obraća čitaocima koje interesuje neki specijalan predmet ili stručna oblast

upor. **dnevnik (1)** (2.2.1.12)

2.4.10

glasilo

serijska publikacija (2.4.06) iz neke organizacije, u opštem slučaju za svoje članove, da daju **informacije (1)** (1.1.3.08) iz njihovog područja delatnosti

2.4.11

novine

serijska publikacija (2.4.06) koja se objavljuje u veoma čestim intervalima i koja daje najnovije **informacije (1)** (1.1.3.08) o tekućim događajima, uobičajeno sa komentarima

2.4.12

kolumna (1)

članak (2.4.24) koji se redovno javlja u nekoj **serijskoj publikaciji** (2.4.06)

upor. **stubac (2)** (2.4.23)

2.4.13**efemeralije**

dokumenti (1.2.02) proizvedeni radi nekog specifičnog događaja, niza događaja, koji prestaju da služe svojoj izvornoj svrsi posle nekog perioda ili u nekom drugom kontekstu

2.4.14**brošura**

pamflet (2.4.03) efemerne prirode

2.4.15**poster**

otisak na jednoj strani (2.3.2.01) za prikazivanje na ravnoj površini

2.4.16**strip (2)**

crtani strip

slike (2.1.17) koje čine priču, uobičajeno praćene kratkim **tekstom** (1.1.2.04)

/ upor. **skica (1)** (2.3.1.11) /

2.4.17**poštanska dopisnica**

karta za komunikaciju putem pošte, često sa **slikom** (6.8.13) na jednoj strani

2.4.18**muzikalije**

note

štampane note izdate bez **korica** (6.8.13), bilo da je štampana na pojedinačnim listovima ili ne

[BSI-DD 247:1998]

2.4.19**inkunabula**

tom (2.4.01) štampan u Evropi od vremena pokretnih slova a koji datira od pre 1. januara 1501.

NAPOMENA Ime štampara neke inkunabule može se zaključiti na osnovu slovnog lika koji je korišćen za štampu

2.4.20**posebni otisak**

separat

dokument (1.2.02) koji je deo opsežnije **publikacije** (2.1.11) i koji je proizведен slovima te publikacije, ali je napravljen da bude zasebno raspoloživ

2.4.21**list**

list papira (6.5.01) ili slični tanki materijal na kojem su **informacije (1)** (1.1.3.08) bile zabeležene

ili se mogu beležiti

2.4.22

strana

jedna strana **lista** (2.4.21)

[BSI-DD 247:1998]

2.4.23

stubac (2)

vertikalni odeljak na **strani** (2.4.22)

NAPOMENA   Usklađeno sa BSI-DD 247:1998.

upor. **kolumna (1)** (2.4.12)

2.4.24

članak

nezavisan **tekst** (1.1.2.04) koja čini deo **publikacije** (2.1.11)

2.4.25

povez (1)

povez knjige

korice (6.8.13) pričvršćene za jednu ivicu **knjižnog bloka** (6.8.02)

upor. povezivanje (2) (6.8.01)

NAPOMENA Za tipove poveza upor. 6

III DEO

3 Dokumentacione institucije i njihovi fondovi

3.1 Opšti termini

3.1.01

arhiva (1)

zapis (2) (2.2.1.08) istog **porekla** (4.1.1.10), koje prikupljaju organizacije ili pojedinac tokom nekog poslovanja, a čuvaju se jer imaju trajnu vrednost

upor. **arhiv (2)** (3.1.02)

3.1.02

arhiv

organizacija ili deo organizacije koji je odgovoran za selekciju, **nabavku** (4.1.2.01), **zaštitu** (6.1.01) i **dostupnost** / davanje na korišćenje/ (5.6.06) jedne ili više arhiva

upor. **arhiva (1)** (3.1.01)

/ NAPOMENA: Arhivi (2) se ponekad tretiraju kao imenica u jednini /

3.1.03

biblioteka (1)

organizovano **prikupljanje (2)** (3.1.07) **dokumenata** (1.2.02), koji su odabrani za unapred određene **ciljne grupe** (5.1.04) i poseduju se radi njihovog **korišćenja** (6.1.25)

upor. **biblioteka (2)** (3.1.04)

3.1.04.**biblioteka**

organizacija ili deo organizacije u kojima se formiraju **biblioteke (1)** (3.1.03), održavaju i čine dostupnim **uslugama** (5.5.01) osoblja

upor. **biblioteka (1)** (3.1.03)

3.1.05**muzej (1)**

organizovano **prikupljanje (2)** (3.1.07) artefakata ili predmeta iz prirode koji su od kulturnog ili naučnog značaja, stalno postavljena radi namenskog prikazivanja

upor. **muzej (2)** (3.1.06)

3.1.06**muzej (2)**

organizacija ili deo organizacije odgovoran za prikupljanje, čuvanje i prikazivanje **muzejskih (1)** (3.1.07) **dokumenata** (1.2.02)

upor. **muzej (1)** (3.1.05)

3.1.07**kolekcija (2)**

skup **dokumenata** (1.2.02) prikupljenih na osnovu zajedničkih karakteristika, bez obzira na njihovo **poreklo** (4.1.1.10)

/ *izdavačka celina (1)* (2.2.1.05), *zbirka (3)* (3.1.12) /

3.1.08**sveobuhvatna kolekcija**

kolekcija (2) (3.1.07) koja teži potpunosti u određenoj **predmetnoj oblasti** (1.1.1.07), vremenu ili **poreklu** (4.1.1.10)

3.1.09**poverljiva kolekcija**

kolekcija (2) (3.1.07) **zapisa sa ograničenim pristupom** (7.3.5.04)

3.1.10**posebna kolekcija**

deo **kolekcije (2)** (3.1.07) sakupljen na osnovu oblika, vrste, predmeta, perioda ili geografske oblasti i koji se posebno službeno zavodi

(2) (3.1.07)

3.1.11**referensna zbirka**

kolekcija na licu mesta

kolekcija (2) (3.1.07) ili deo **kolekcije (2)** (3.1.07), uglavnom sastavljeni od referensnih dela i ostalih često potrebnih dokumenata, koji imaju laki **pristup** (1.1.3.13) i koji obično nije za **pozajmljivanje** (5.4.03)

3.1.12

zbirka

ukupni **fond** (3.1.13) u depou **rukopisa**

(1) (2.3.1.01)

/ **izdavačka celina (l)** (2.2.1.15),

kolekcija (2) (3.1.07) /

3.1.13

fond

ukupnost **dokumenata** (1.2.02) stavljena pod **nadzor** (6.1.02) neke **informacione (1)** (1.1.3.08) ili **dokumentacione** (1.2.01) organizacije

3.1.14

osnovna kolekcija

kolekcija osnovnog nivoa

osnovni fond

kolekcija **(2)** (3.1.07) koja pruža osnovna **znanja** (1.1.3.14) iz jedne ili više **stručnih oblasti** (1.1.1.07)

3.1.15

rezervni fond (1)

pasivni fond

fond za razmenu

deo **kolekcije (2)** (3.1.07) koji je posebno smešten zbog njegovog retkog **korišćenja** (6.1.25)

/ *upor. povučeni fond (2)* (3.2.12) /

3.1.16

izložba

skup umetničkih, istorijskih, naučnih ili tehničkih dokumenata (1.2.02), kroz koji se posetilac kreće prema planiranom redosledu zasnovanom sa edukacionim ili estetskim ciljem

3.1.17

galerija

organizacija ili deo organizacije koji izlaže **slike** (2.3.1.12), skulpture ili druga umetnička dela

3.1.18

informacioni centar

institucija koja pruža **informacione usluge** (5.5.02)

3.1.19

dokumentacioni centar

organizacija koja ostvaruje funkcije vezane za **dokumentaciju** (1.2.01)

3.1.20

kliringhaus

posrednički informacioni centar

uslužna jedinica zadužena za pribavljanje **dokumenata** (1.2.02) koje je izradila ili sakupila neka organizacija

3.2 Biblioteke

3.2.01

opšta biblioteka

biblioteka (1) (3.1.03) ili **biblioteka (2)** (3.1.04) koja, u opštem slučaju, pokriva sve **tematske oblasti** (1.1.1.07)

3.2.02

nacionalna biblioteka

biblioteka (1) sa posebnom odgovornošću za nabavku i konzervacije **kopija (1)** (2.1.05) **publikacija** (2.1.11) jedne zemlje

3.2.03

biblioteka obaveznog primerka

biblioteka (2) (3.1.04) sa **obaveznim primerkom** (4.1.2.07) u zemlji u kojoj **autorsko pravo** (7.2.2.02) zavisi ili je zavisilo od zakonskog propisa za **depozit** (4.1.2.08) u određenoj biblioteci

3.2.04

specijalna biblioteka

stručna biblioteka

biblioteka (1) (3.1.03) ili **biblioteka (2)** (3.1.04) koja pokriva jednu disciplinu ili određenu **tematsku oblast** (1.1.1.07) ili zadovoljava potrebe određene **korisničke grupe** (5.1.08)

NAPOMENA: Ista osnovna definicija važi i za termine koji se koriste za ostala nazine tipova biblioteka, kao što su 'medicinska biblioteka' ili 'dečja biblioteka'.

3.2.05

glavna specijalna biblioteka

biblioteka (2) (3.1.02) koja na nacionalnom nivou ima posebnu odgovornost za obezbeđivanje **dokumenata** (1.2.02) iz određene **tematske oblasti** (1.1.1.07)

3.2.06

naučna biblioteka

naučnoistraživačka biblioteka

biblioteka (1) (3.1.03) ili **biblioteka (2)** (3.1.04) u kojoj se mogu obavljati iscrpna istraživanja u određenoj **tematskoj oblasti** (1.1.1.07)

3.2.07

matična biblioteka 1

biblioteka (2) (3.1.04) koja pruža posebne **usluge** (5.1.08) ostalim bibliotekama unutar regiona ili organizacije

upor. **centralna biblioteka (2)** (3.2.08)

3.2.08

centralna biblioteka (2)

glavna biblioteka

deo neke **biblioteke (2)** (3.1.04) u kojem su smešteni centralni administrativni izvori i gde su obično i njeni najveći i najvažniji **fondovi** (3.1.13)

/ upor. **matična biblioteka (1)** (3.2.07) /

3.2.09

biblioteka ogrank

deo neke **biblioteke (2)** (3.1.04) odvojen od **centralne biblioteke (2)** (3.2.08)

3.2.10

depozitna biblioteka

biblioteka (2) (3.1.04) u kojoj su **dokumenti** (1.2.02) uloženi pod određenim uslovima

3.2.11

referensna biblioteka

biblioteka (1) (3.1.03) za **korišćenje** (6.1.25) samo u prostorijama **biblioteka (2)** (3.1.04)

3.2.12

povučeni fond 2

referensna zbirka (3.1.11) prikupljena za neki vremenski period na predloženu temu, za određeni događaj i uglavnom za **korišćenja** (6.1.25) koja su potrebna učesnicima tog događaja

/ upor. **rezervni fond (1)** (3.1.15) /

3.2.13

pozajmni fond

kolekcija (2) (3.1.07) dokumenata (1.2.02) koji se mogu izdavati na kućnu **pozajmicu** (5.4.03)

3.2.14

zbirka sa određenim rokom pozajmice

pozajmni fond (3.2.13) udžbenika ili udžbeničkih **publikacija** (2.1.11)

obično u više **primeraka (3)** (2.1.14), za **korišćenje** (6.1.25) studentima u ograničenom vremenskom periodu

3.2.15

javna biblioteka

opšta biblioteka (3.2.01) koja opslužuje lokalnu zajednicu

NAPOMENA: Ista osnovna definicija važi i za termine koji se koriste za ostala nazive tipova biblioteka, kao što su "gradska biblioteka", 'narodna biblioteka'

3.2.16

pokretna biblioteka

biblioteka (2) (3.1.04), pokatkad deo **javne biblioteke** (3.2.15), koji koriste specijalno opremljeno vozilo radi obezbeđivanja **dokumenata** (1.2.02) direktno korisniku

3.2.17

putujuća biblioteka

kolekcija (2) (3.1.07) koja se privremeno drži u jednom mestu **usluga** (5.5.01), iz koje se prenosi u drugo, i tako redom prema unapred određenom rasporedu

3.2.18

privatna biblioteka

biblioteka (1) (3.1.03) ili **biblioteka (2)** (3.1.04) koju poseduje jedna osoba ili kolektivno telo

3.2.19

akademska biblioteka

univerzitetska biblioteka

biblioteka (2) (3.1.04) koju su osnovalo i kojom upravljaju institucije visokog obrazovanja i nauke

NAPOMENA: Ista definicija važi i za termine koji se koriste za ostala nazine tipova biblioteka institucija visokog obrazovanja, kao što su 'fakultetska biblioteka', 'katedarska biblioteka'.

3.2.20

biblioteka organa uprave

biblioteka (1) (3.1.03) ili **biblioteka (2) (3.1.04)** osnovana unutar vladinih institucija i koja je uglavnom namenjena za korišćenje (6.1.25) njihovom osoblju

3.2.21

biblioteka stare i retke knjige

biblioteka (1) (3.1.03) ili **posebna kolekcija (3.1.10)** koja se uglavnom sastoji od starih i retkih **knjiga (1) (2.1.12)**

3.2.22

umetnička biblioteka

kolekcija (2) (3.1.07) originalnih umetničkih dela i **reprodukcija (3.1.10)** sa odgovarajućom literaturom

3.3 Arhivi

3.3.01

nacionalne arhive

centralne arhive (1) (3.1.01), uglavnom potiču iz centralne vlade neke zemlje ili **arhiva (2) (3.1.02)** koji su za njih odgovorni.

3.3.02

regionalne arhive

arhive (1) (3.1.01) koje uglavnom potiču sa nivoa unutrašnje uprave ili iz **arhiva (2) (3.1.02)** koji su za njih odgovorni.

3.3.03

lokalni arhive

arhive (1) (3.1.01) koje uglavnom potiču iz opštinske ili lokalne uprave, ili **arhiva (2) (3.1.02)** koji su za njih odgovorni.

3.3.04

arhive ministarstva

arhive (1) (3.1.01) ili **arhivi (2) (3.1.02)** ministarstva vlade ili administrativne agencije, institucije ili organizacije

NAPOMENA: Ista osnovna definicija odnosi se i na termine koji koriste druge nazine za tipove institucija, kao što su 'bolnička arhiva', 'arhiva kompanije'.

3.3.05

tekući zapisi

aktivna građa

zapis (1) (1.1.3.11) koji se redovno koriste da bi se vodili tekući poslovi agencije, institucije ili organizacije

3.3.06

poluoperativni zapisi

zapis (1) (1.1.3.11) koji se ne traže često u tekućem poslovanju

3.3.07

zastareli zapisi

neoperativna građa

zapis (1) (1.1.3.11) koji se više ne koriste u tekućem poslovanju

3.3.08

javni zapisi

javna akta

zapis (1) (1.1.3.11) ili **archive (1)** (3.1.01) koje su primile ili stvorile i skupile vladine agencije tokom upravljanja javnim poslovima

upor. **javni zapisi (2)** (7.1.01)

3.3.09

lični dokumenti

porodična arhiva

prirodna akumulacija (4.1.2.05) ličnih ili porodičnih dokumenata (1.2.02)

3.3.10

služba u kojoj je zapis nastao

organizacija ili deo organizacije u kojoj se grupa **zapisa (1)** (1.1.3.11) stvara, sakuplja i čuva radi vođenja poslovanja

3.3.11

arhivska služba

deo organizacije koji radi sa **tekućim** (3.3.05) ili **poluoperativnim** (3.3.06) **zapisima** u njihovoj **službi zavodenja** (3.3.10)

3.3.12

sabirni centar

uređaj za **čuvanje** (1) (4.3.1.1.01) po niskoj ceni, održavanje i **korišćenje** (6.1.25) **uputnica** (4.2.1.3.07) na **poluoperativne zapise** (3.3.06) do njihovog konačnog izlučivanja (4.1.1.24)

3.3.13

registratura

deo organizacije odgovoran za stvaranje i kontrolu **tekućih zapisa** (3.3.05)

3.4 Muzeji

3.4.01

opšti muzej

muzej (1) (3.1.05) ili **muzej (1)** (3.1.06) koji, u načelu, pokriva sve oblasti **znanja** (1.1.3.14)

3.4.02

nacionalni muzej

muzej (2) (3.1.06) koji je odgovoran za nabavku i konzervaciju značajnih **muzejskih (1)** (3.1.05) **dokumenata** (1.2.02) u zemlji

3.4.03

specijalizovani muzej

muzej (1) (3.1.05) ili **muzej (1) (3.1.06)** u kojem su predstavljeni svi aspekti jedne teme ili zadovoljene potrebe određene grupe

NAPOMENA: Ista osnovna definicija odnosi se i na termine koji koriste druge nazine za tipove institucija, kao što su "pomorski muzej", "dečji muzej".

3.4.04

okružni muzej

opšti muzej (3.4.01) koji zadovoljava potrebe okruga i odgovoran je za nabavku i konzervaciju **muzejskih (1) (3.1.05)** **dokumenata (1.2.02)** od značaja za okrug ili sličnu administrativnu jedinicu

3.4.05

regionalni muzej

opšti muzej (3.4.01) koji zadovoljava potrebe regiona i odgovoran je za nabavku i konzervaciju **(1)** **muzejskih (1) (3.1.05)** **dokumenata (1.2.02)** od značaja za tu teritoriju

3.4.06

gradski muzej

opštinski muzej

opšti muzej (3.4.01) koji zadovoljava potrebe neke lokalne zajednice i odgovoran je za nabavku i konzervaciju **(1)** **muzejskih (1) (3.1.05)** **dokumenata (1.2.02)** od značaja za tu zajednicu

3.4.07

privatni muzej

muzej (1) (3.1.05) ili **muzej (2) (3.1.06)** koji poseduje osoba ili kolektivno telo

3.4.08

univerzitetski muzej

muzej (1) (3.1.06) koji je osnovao i kojim upravlja univerzitet

NAPOMENA: Ista osnovna definicija odnosi se i na termine koji koriste druge nazine za tipove institucija, kao što su 'fakultetski muzej', 'akademski muzej'.

3.4.09

umetnički muzej

muzej (1) (3.1.05) ili **muzej (2) (3.1.06)** koji sadrži originalna umetnička dela i **reprodukciјe (2.1.03)**

3.4.10

muzej na otvorenom prostoru

muzej (1) (3.1.05) ili **muzej (2) (3.1.06)** u kome je **kolekcija (2) (3.1.07)** a razvijana napolju unutar određene geografske oblasti

NAPOMENA: muzej na otvorenom prostoru može prikazivati delove arhitekture i druge artefakte unutar zgrade koja čini deo kolekcije (3.1.07).

3.4.11

muzej tehnike

muzej industrije

muzej (1) (3.1.05) ili **muzej (2) (3.1.06)** u kojem se glavni **muzejski (1) (3.1.05)** **dokumenti (1.2.02)**

uređaji sa svojim instalacijama i opremom ne diraju

IV DEO

4. Dokumentacioni proces

4.1 Planiranje zbirke, razvoj i nabavka

4.1.1 Planiranje i razvoj zbirke

4.1.1.01

razvoj kolekcija

oblast rada koja obuhvata planiranje, uspostavljanje, rast i održavanje **kolekcije (2)** (3.1.07)

4.1.1.02

politika kolekcija

iskaz **informacione (1)** (1.1.3.08) i **dokumentacioe (1)** (1.2.01) organizacije o strategiji koja će se slediti radi efikasnog korišćenja sredstava dodeljenih za **razvoj kolekcije** (4.1.1.01)

4.1.1.03

upravljanje kolekcijama

planiranje i izvođenje operacija potrebnih za ostvarivanje **politike kolekcija** (4.1.1.02)

4.1.1.04

predmetno područje

raspon **tematskih oblasti** (1.1.1.02) uključenih u **politiku kolekcija** (4.1.1.02)

4.1.1.05

obuhvatnost kolekcije

stepen potpunosti **kolekcije (2)** (3.1.07) u odnosu na **predmetno područje** (4.1.1.04)

4.1.1.06

popunjenošt kolekcija

stepen potpunosti **kolekcije (2)** (3.1.07) u svakoj **tematskoj oblasti** (1.1.1.07)

4.1.1.07

savremenost kolekcije

stepen u kojem **dokumenti** (1.2.02) u nekoj **kolekciji (2)** (3.1.07) odražavaju savremeno **znanje** (1.1.3.14)

4.1.1.08

pokrivenost

stepen potpunosti **kolekcije (2)** (3.1.07) prema **obuhvatnosti kolekcije** (4.1.1.05), **popunjenošti kolekcije** (4.1.1.06) i **savremenosti kolekcije** (4.1.1.07)

4.1.1.09

stezen pokrivenosti

mera **popunjenošti kolekcije** (4.1.1.06) u odnosu na procenjenu ukupnost **dokumenata** (1.2.02) u datoju **tematskoj oblasti** (1.1.1.07)

4.1.1.10

poreklo predistorija

organizacija ili pojedinac koji su kreirali, prikupljali, održavali i koristili **zapise (2)** (2.2.1.08)

4.1.1.11

procena

proces određivanja vrednosti i prema tome **odstranjivanje** (4.1.1.24) **zapisa (2)** (2.2.1.08) ili nabavku (4.1.2.01) drugih **dokumenata** (1.2.02)

4.1.1.12

primarna vrednost

vrednost koju poseduju **zapis (2)** (2.2.1.08) ili **arhive (1)** (3.1.01), na osnovu njihovih sadržaja a sa ciljem obavljanja onih poslova koji su pospešili njihovo stvaranje

4.1.1.13

administrativna vrednost

osnovna vrednost (4.1.1.12) **zapisa (2)** (2.2.1.08) i **arhiva (1)** (3.1.01) a sa ciljem sprovođenja administrativnog poslovanja

4.1.1.14

fiskalna vrednost

finansijska vrednost

primarna vrednost (4.1.1.12) **zapisa (2)** (2.2.1.08) i **arhiva (1)** (3.1.01) a sa ciljem sprovođenja finansijskog ili fiskalnog poslovanja ili njihove evidencije.

4.1.1.15

zakonska vrednost

primarna vrednost (4.1.1.12) **zapisa (2)** (2.2.1.08) i **arhiva (1)** (3.1.01) a sa ciljem sprovođenja pravnog poslovanja ili njihove evidencije

4.1.1.16

sekundarna vrednost

arhivska vrednost

vrednost koju poseduju **zapis (2)** (2.2.1.08) i **arhive (1)** (3.1.01), na osnovu njihovog sadržaja, za osobe ili druge organizacije koje nisu njihovi autori.

4.1.1.17

dokazna vrednost

sekundarna vrednost (4.1.1.16) **zapisa (2)** (2.2.1.08) i **arhiva (1)** (3.1.01) a sa ciljem obezbeđivanja dokaza o autorima originala, funkcijama i aktivnostima.

4.1.1.18

informaciona vrednost

sekundarna vrednost zapisa (2) (2.2.1.08) i **arhiva (1)** (3.1.01) za upućivanje i istraživanje koja proizilaz iz **informacija (1)** (1.1.3.08) koje sadrže

4.1.1.19

/unutrašnja/ bitna vrednost

*/nerazdvojiva/ bitna vrednost **dokumenta** (1.2.02) drugačija od one vrednosti koju ima kao izvor **informacija** (1.1.3.08).*

NAPOMENA Takva vrednost može proizilaziti iz starosti, upotrebe, načina stvaranja, potpisa i pečata.

4.1.1.20

pregled zapisa

upravljanje zapisima

proces formiranja skupa osnovnih **informacija (1)** (1.1.3.08) na **zapisima** (2.2.1.08) neke organizacije u cilju planiranja menadžmenta zapisima ili arhivskih operacija i aktivnosti.

4.1.1.21

plan zapisa

raspored odstranjivanja

raspored čuvanja

dokument (1.2.02) koji opisuje **zapise (2)** (2.2.1.08) neke organizacije /koja/, uspostavlja **periode čuvanja** (4.1.1.23) i daje dozvolu za njihovo **odstranjivanje** (4.1.1.24)

4.1.1.22

opšti plan zapisa

opšti plan

zajednički plan zapisa

plan zapisa (4.1.1.21) koji raspoređuje navedene **serije (2)** (4.3.1.1.16) **zapisa (2)** (2.2.1.08) zajednički za više ili sve agencije ili administrativne jedinice unutar organizacije.

4.1.1.23

period čuvanja

period vremena u kome **zаписи (2)** (2.2.1.08) treba da se čuvaju u svojim **službама у којима су nastали** (3.3.10) ili u sabirnim **центрима за записи** (3.3.12) pre nego što se prebace u neku **информациону** (1) (1.1.3.08) i **dокументациону** (1.2.01) organizaciju ili kako se drugačije odluči.

4.1.1.24

odstranjivanje

akcije koje se preduzimaju nad **zapisima (2)** (2.2.1.08) prema njihovoj **proceni** (4.1.1.11) i isteku **perioda čuvanja** (4.1.1.23)

NAPOMENA

Takve akcije uključuju uništavanje ili prenos u arhive (3.1.01)

4.1.1.25

uzimanje uzoraka

uzimanje uzoraka iz mase **zapisa (2)** (2.2.1.08) da bi se stekla predstava o celini

4.1.1.26

privremeni zapis

запис (2) (2.2.1.08) za koji se proceni da mu nedostaje **sekundarna vrednost** (4.1.1.16) i za koji je **odstranjivanje** (4.1.1.24) dozvoljeno odmah ili po isteku **perioda čuvanja** (4.1.1.23)

4.1.1.27

zamrznut zapis

запис са одлоžенимbrisanjem

privremeni zapis (4.1.1.26) koji ne može biti obrisan prema **planu zapisa** (4.1.1.21) jer specijalne okolnosti iziskuju privremeno produženje navedenog **perioda čuvanja** (4.1.1.26)

PRIMER Takva specijalna okolnost može biti neka odluka suda.

4.1.2 Nabavka

4.1.2.01

nabavka

postupci) za uspostavljanje, uvećavanje ili ažuriranje **fondova** (3.1.13) **informacione (1)** (1.1.3.08) i **dokumentacione** (1.2.01) organizacije

4.1.2.02

prinove

prinovljena građa

priliv

dokument (1.2.02) ili grupa dokumenata koji se dodaju **fondovima** (3.1.13) **informacione (1)** (1.1.3.08) i **dokumentacione** (1.2.01) organizacije

4.1.2.03

porast

povećanje

prinove (4.1.2.02) u nekoj **seriji (2)** (4.3.1.1.16) koja se već nalazi u **arhivi (1)** (3.1.02)

4.1.2.04

prenos

transfer (2)

postupak pri promeni fizičkog **nadzora** (6.1.02) nad **zapisima (2)** (2.2.1.08) i **arhivama (1)** (3.1.01) sa promenom ili bez promene prava svojine, kao i zapisi (2) (2.2.1.08) i arhive (1) (3.1.01) koji su tako preneseni

upor. **prenos (1)** (2.3.1.07)

4.1.2.05

akumulacija

proces kojim se stvaraju **zapisi (2)** (2.2.1.08) i **arhive (1)** (3.1.01) izvođenjem poslova bilo koje vrste ili rezultat tog procesa

4.1.2.06

provera pre poručivanja

postupak provere da bi se izbeglo dupliranje **nabavke** (4.1.2.01) **dokumenata** (1.2.02)

4.1.2.07

obavezni primerak

proces kojim se **dokumenti** (1.2.02) dodaju **fondu** (3.1.13) **biblioteke obaveznog primeraka** (3.2.03) u skladu sa zakonom, ili dokumenti koji su tako deponovani

4.1.2.08

depozit

trajna pozajmica

prenos (2) (4.1.2.04) **dokumenata** (1.2.02) **informacionoj** (1) (1.1.3.08) i **dokumentacionoj** (1.2.01) organizaciji bez promene vlasništva ili prava/ svojine, ili dokumenti koji su nabavljeni takvim prenosom

4.1.2.09

razmena

nabavka (4.1.2.01) zamenom ili plaćanjem istom vrstom dobara

4.1.2.10

poklon

donacija

nabavka (4.1.2.01) bez razmatranja novčane naknade i uz promenu vlasništva i prava svojine

4.1.2.11

nalog (1)

radnja koja je preduzeta radi nabavljanja **dokumenata** (1.2.02) **razmenom** (4.1.2.09), **poklonom** (4.1.2.10) ili **depozitom** (4.1.2.08)

upor. **zahtev (2)** (5.1.11)

4.1.2.12

deziderati / (mn.) /

dokumenti (1.2.01) koje traži **informaciona (1)** (1.1.3.08) i **dokumentaciona** (1.2.01) organizacija na **zahtev (2)** (5.1.11) određenog korisnika

4.1.2.13

nabavni broj

inventarni (materijalni) broj

jedinstveni broj koji dodeljuje **informaciona (1)** (1.1.3.08) i **dokumentaciona** (1.2.01) organizacija da bi identifikovala **dokument** (1.2.02) ili grupu dokumenata na **porudžbenici (nalogu)**

4.1.2.14

provera

kolacija

postupci provere radi utvrđivanja da je **dokument** (1.2.02) kompletan i bez proizvodnih **grešaka** (6.1.16)

4.1.2.15

potvrda tačnosti

potvrda autentičnosti

verifikovanje da je **dokument** (1.2.02) ono na što on ukazuje da jeste

4.1.2.16

prijem

operacije integrisanja **prinova** (4.1.2.02) u **fond** (3.1.13) neke **kolekcije (2)** (3.1.07)

4.1.2.17

registar prinova

zapis o prinovljenoj građi

registar svih **prinova** (4.1.2.02) u hronološkom **poretku** (1.1.1.08) po datumu prijema

NAPOMENA: U nekim slučajevima, poredak može da bude alfabetски

4.1.2.18

popis prinova

spisak **dokumenata** (1.1.02) nedavno dodatih **fondu** (3.1.13) neke **informacione (1)** (1.1.3.08) i **dokumentacione** (1.2.01) organizacije

4.1.2.19

popis prenosa

spisak **zapisu (2)** (2.2.1.08) ili **arhiva (1)** (3.1.01) obuhvaćenih jednim **prenosom (2)** (4.1.2.04)

4.1.2.20

inventarni broj

jedinstven broj ili **kod (2)** (1.1.4.07) dodeljen **dokumentu** (1.2.02) ili grupi dokumenata u **registrovu** **prinovljenih publikacija** (4.1.2.17) radi njihove stalne identifikacije

4.1.2.21

pečatiranje

čin stavljanja identifikacionog **pečata (1)** (2.2.1.36) na **dokument** (1.2.02) ili njegove **listove** (2.4.21) da se označi da je on nečije vlasništvo, ili da se nalazi pod pravnim **nadzorom** (6.1.02) neke organizacije ili pojedinca

4.1.2.22

vreme potencijalne upotrebe

vek trajanja (1)

idealni vremenski period u kojem bi **dokument** (1.2.02) trebalo da bude vidljiv za korisnika **informacione (1)** (1.1.3.08) i **dokumentacione** (1.2.01) organizacije

/ upor. **vreme neupotrebe (2)** (5.6.09), **vek trajanja (3)** (6.1.21)

vek trajanja (2) (5.6.09), **vek trajanja (3)** (6.1.21) /

4.1.2.23

otpis (rashod)

uklanjanje pojedinih **dokumenata** (1.2.02) iz **kolekcije (2)** (3.1.07) ili **akumulacije** (4.1.2.05) na osnovu prethodno ustanovljenih kriterijuma

NAPOMENA: Kriterijumi mogu da budu nedostatak sekundarne vrednosti, nedostatak aktuelnosti, ili fizičko stanje.

4.1.2.24

duplikat

primerak (2) (2.1.06) **dokumenta** (1.2.02) koji se već nalazi u **kolekciji (2)** (3.1.07)

4.1.2.25

dodatni primerak

duplikat (4.1.2.24) nabavljen za **kolekciju (2)** (3.1.07) ili zadržan u njoj

4.1.2.26

zapis o kontinuacijama

spisak svih **dokumenata** (1.2.02), koji se izdaju u delovima i koji su primljeni kao odgovor na stalne porudžbine

4.1.2.27

kartoteka nerealizovanih porudžbina

kartoteka (1) (2.2.1.07) **nabavke** (4.1.2.01) koja sadrži **informacije (1)** (1.1.3.08) o **dokumentima** (1.2.02) naručenim ili zahtevanim ali nikad primljenim

4.1.2.28

ponovna procena

ponovna evaluacija **fonda** (3.1.13) ili dela fonda **archive (2)** (3.1.02) da bi se odredilo šta bi trebalo a šta ne bi trebalo da se otpiše

4.1.2.29

otpisivanje

rashodovanje

uklanjanje **dokumenta** (1.2.02) iz **zbirke (2)** (3.1.07) ili **akumulacije** (4.1.2.05)

4.1.2.30

otuđenje

prenos (2) (4.1.2.04) **zapis (2)** (2.2.1.08) ili **arhiva (2)** (3.1.02) od čuvara ili vlasnika, ili gubitak njihovog **nadzora** (6.1.02) nad njima, u korist nekog ko zakonski nema prava na njih

4.1.2.31

registrovani otpisi publikacija

registrovani odbačeni publikacija

zapis (2) (2.2.1.08) o **dokumentima** (1.2.02) uklonjenim iz **kolekcije (2)** (3.1.07) ili **akumulacije** (4.1.2.05)

4.1.2.32

premeštena arhiva

arhiva (1) (3.1.01) koja više nije pod zvaničnim **nadzorom** (6.1.02) ili je premeštena iz zemlje u kojoj je prvobitno prikupljena

4.1.2.33

povlačenje

vraćanje **dokumenata** (1.2.02) iz fizičkog i zakonskog **nadzora** (6.1.02) **arhiva (2)** (3.1.02) u **službu u kojoj je zapis nastao** (3.3.10) ili njenom sledbeniku, ili, u slučaju **obaveznih primeraka** (4.1.2.08), njihovom vlasniku

4.1.2.34

zahtev za povraćaj

pravna radnja za povraćaj **dokumenata** (1.2.02) od strane organizacije ili pojedinca koji tvrde da su vlasnici

4.2 Analiza, predstavljanje i opis sadržaja

4.2.1 Formalno predstavljanje

4.2.1.1 Opis i katalogizacija

4.2.1.1.01

opis (1)

opis dokumenta

operacije, ili njihovi rezultati, koje uključuju **pronalaženje**, analiziranje, organizovanje i beleženje

podataka (1.1.4.01) o **dokumentima** (1.2.02) da bi se osigurale njihova identifikacija i kontrola.

upor. **opis (2)** (7.2.3.4.02)

4.2.1.1.02

bibliografski opis

opis (1) (4.2.1.1.01) **bibliografskih jedinica** (4.2.1.1.08) prema ustanovljenim pravilima, na osnovu **podataka** (1.1.4.01) prepisanih iz određenih izvora uglavnom unutar **dokumenta** (1.2.02).

4.2.1.1.03

katalogizacija

priprema i održavanje **kataloga** (4.3.2.1.06)

4.2.1.1.04

katalogizacija u publikaciji

CIP

opis (1) (4.2.1.1.01) koji priprema **izdavač** (1.3.14) ili bibliografska agencija, kada izdaje, ili ponekad pre nego što izda **dokument** (1.2.02).

NAPOMENA: CIP može da sadrži predmetne odrednice, indeksne termine, klasifikacione brojeve.

4.2.1.1.05

uzajamna katalogizacija

kooperativna katalogizacija

katalogizacija (4.2.1.1.03) koju izvode dve ili više **informacionih (1)** (1.1.3.08) i **dokumentacionih** (1.2.01) organizacija da bi se izbeglo dupliranje posla.

4.2.1.1.06

centralizovana katalogizacija

katalogizacija (4.2.1.1.03) koju radi jedna određena bibliografska agencija ili **biblioteka (2)** (3.1.04)

4.2.1.1.07

jedinica opisivanja

dokument (1.2.02) i njegovi delovi ili skupovi koji se smatraju celinom

4.2.1.1.08

bibliografska jedinica

jedinica opisivanja (4.2.1.1.07) koja se koristi u **bibliografskom opisu** (4.2.1.1.02)

4.2.1.1.09

bibliografski element

najmanja logička jedinica **podataka** (1.1.4.01) koja se koristi u **bibliografskom opisu** (4.2.1.1.02)

4.2.1.1.10

?jedinica

zapis (1) (1.1.3.11) (sa podacima iz) o **dokumentu** (1.2.02)

NAPOMENA Jedinica se često koristi u kombinaciji sa takvim terminima kao "kataloška", "bibliografska" i raznim vrstama pomagala za pronalaženje.

4.2.1.1.11

bibliografska jedinica

jedinica (4.2.1.1.10) koji sadrži **bibliografski opis** (4.2.1.1.02)

4.2.1.1.12

pristupna tačka

svaki **element** (1.1.1.04) pod kojim se neka **bibliografska jedinica** (4.2.1.1.11) može pretraživati ili identifikovati

NAPOMENA Pristupne tačke mogu biti imena, termini, kodovi, itd.

4.2.1.1.13

deskriptivna jedinica

bibliografska jedinica (4.2.1.1.11) sa detaljnim **opisom (1)** (4.2.1.1.01) **dokumenta (1.2.02)**

NAPOMENA Deskriptivne jedinice se, uglavnom, primenjuju za retke i stare dokumente.

4.2.1.1.14

kataloška jedinica

jedinica (4.2.1.1.10) u **katalogu** (4.3.2.1.06)

NAPOMENA Kataloške jedinice obično sadrže podatke, bibliografske ili ne, koje povezuju dokument sa određenom kolekcijom.

4.2.1.1.15

glavna jedinica

bibliografska jedinica (4.2.1.1.11) u kojem je dat najpotpuniji **bibliografski opis** (4.2.1.1.02)

4.2.1.1.16

normativni zapis

jedinica (4.2.1.1.10) u **normativnoj kartoteci** (4.2.1.1.21)

4.2.1.1.17

format (2)

propisan sled elemenata **opisa (1)** (4.2.1.1.01) sa njihovim odgovarajućim **kodovima (2)** (1.1.4.07) i pravilima primene

upor. **format (1)** (1.1.4.09)

4.2.1.1.18

međunarodni standardni bibliografski opis

ISBD

međunarodno standardizovana pravila za **bibliografski opis** (4.2.1.1.02)

4.2.1.1.19

međunarodni standard za arhivski opis

ISAD

međunarodno standardizovana pravila za **opis (1)** (4.2.1.1.01) arhivskih **dokumenata** (1.2.02)

4.2.1.1.20

normativna kontrola

operacije koje obezbeđuju standardizovanu određivanje **pristupnih tačaka** (4.2.1.1.12) **dokumentima** (1.2.02) u **sistemima za pronalaženje** (4.3.2.1.02)

4.2.1.1.21

normativna kartoteka

standardizovan listing **pristupnih tačaka** (4.2.1.1.12), koji uključuje **nazive** (1.1.2.13), u nekom **vokabularu** (2.2.1.17)

4.2.1.1.22

jezik za označavanje

markerski jezik

sistem (1.1.1.06) **kodiranja** (1.1.4.08) koji omogućava identifikaciju svojstava raznih elemenata mašinski čitljivog **teksta** (1.1.2.04)

4.2.1.1.23

standardni opšti jezik za označavanje

SGML

standard za primenu **jezika za označavanje** (4.2.1.1.22)

NAPOMENA Prilagođeno prema ISO 8879:1986.

4.2.1.1.24

jezik za označavanje hiperteksta

HTML

primena **standardnog opštег jezika za označavanje** (4.2.1.1.23) koja omogućava povezivanje **dokumenata** (1.2.02) preko odabranih **pristupnih tačaka** (4.2.1.1.12)

NAPOMENA HTML je podskup SGML.

4.2.1.1.25

univerzalni identifikator izvora informacija

URI

kod (1) (1.1.4.06) koji identificiše adresu pojedinačne **kopije /primerka/ (2)** (2.1.06) **dokumenta** (1.2.02) ili drugog izvora informacija na **Internetu** (1.1.4.14)

4.2.1.1.26

univerzalni lokator izvora informacija

URL

jedinstvena lokacija izvora informacija

kod (1) (1.1.4.06) koji identificiše adresu pojedinačne **kopije /pimerak/ (2)** (2.1.06) **dokumenta** (1.2.02) ili bilo kojeg drugog izvora informacija ili **usluge** (5.5.01) na **internetu** (1.1.4.14)

4.2.1.1.27

univerzalno ime izvora informacija

URN

kod (1) (1.1.4.06) koji identificiše **uslugu** (5.5.01) ili izvor informacija na **Internetu** (1.1.4.14)

4.2.1.2 Sistemi numerisanja

4.2.1.2.01

međunarodni standardni broj knjige

ISBN

međunarodni standardni **kod (1)** (1.1.4.06) koji identificiše **naslov** (4.2.1.4.01) ili **izdanje** (2.4.04) **knjige** (1) (2.1.12) ili druge **monografije** (2.4.02)

4.2.1.2.02

međunarodni standardni broj serijske publikacije

ISSN

međunarodni standardni **kod (1)** (1.1.4.06) koji identificuje **serijsku publikaciju** (2.4.06)

4.2.1.2.03

međunarodni standardni broj za muzikalije

ISMN

međunarodni standardni **kod (1)** (1.1.4.06) koji identificuje štampanu muziku

4.2.1.2.04

međunarodni standardni kod za audio i video zapise

ISRC

međunarodni standardni **kod (1)** (1.1.4.06) koji identificuje snimljenu muziku

4.2.1.2.05

međunarodni standardni broj za film

ISFN

međunarodni standardni **kod (1)** (1.1.4.06) koji identificuje **kinematografske filmove** (2.3.3.10)

4.2.1.2.06

međunarodni standardni broj za tehnički izveštaj

ISRN

međunarodni standardni **kod (1)** (1.1.4.06) koji identificuje tehničke izveštaje

4.2.1.2.07

bar-kod

linijski kod

sistem (1.1.1.06) kodiranja (1.1.4.08) koje se sastoji od linija, koristi se u celom svetu za identifikovanje raznih vrsta roba, a takođe se primenjuju u **informacionim (1)** (1.1.3.08) i **dokumentacionim (1.2.01)** organizacijama

PRIMER: Bar-kodovi se koriste za prenos podataka katalogizacije u publikaciji od izdavača ili distributera do bibliotekara pomoću etikete prikačene uz dokumente

4.2.1.2.08

evropski sistem za numerisanje proizvoda

EAN

standardni **kod (1)** (1.1.4.06) koji se koristi uglavnom u Evropi za identifikovanje trgovачke robe a primenjuje se i u **bibliotekama (2)** (3.1.04)

NAPOMENA Neke biblioteka koriste EAN radi identifikovanja knjiga i periodike.

4.2.1.3 Odrednice

4.2.1.3.01

odrednica

prva **pristupna tačka** (4.2.1.1.12) za **opis (1)** (4.2.1.1.01) u **sistemu za pronalaženje** (4.3.2.1.02) **informacija** (1) (1.1.3.08)

4.2.1.3.02

autorska odrednica

odrednica (4.2.1.3.01) na osnovu **imena** (1.1.2.13) **autora** (4.2.1.5.03)

4.2.1.3.03

formalna odrednica

odrednica (4.2.1.3.01) koja se koristi za grupisanje **jedinica** (4.2.1.1.10) za **dokumente** (1.2.02) koji imaju isti bibliografski oblik

4.2.1.3.04

predmetna odrednica

odrednica (4.2.1.3.01) koja se koristi za grupisanje **jedinica** (4.2.1.1.10) za **dokumente** (1.2.02) koji imaju sličan sadržaj

4.2.1.3.05

pododrednica

odrednica (4.2.1.3.01) koja se koristi za dalju podelu odrednica

4.2.1.3.06

uputni sistem

***uputnica na ???sporedne/pomoćne jedinice (2)

popis svih alternativnih i povezanih **odrednica** (4.2.1.3.01) za više **jedinica** (4.2.1.1.10) **dokumenata** (1.2.02)

/ v. *precrtavanje (1)* (2.3.1.06)/

4.2.1.3.07

uputnica

ukazivanje u **katalogu** (4.3.2.1.06) ili u **bibliografiji (2)** (4.3.2.1.07) na druge **pristupne tačke** (4.2.1.1.12) pod kojima bi se potrebni **dokumenti** (1.2.02) mogli pronaći

4.2.1.4 Naslovi

4.2.1.4.01

naslov

reči (1) na početku nekog **dokumenta** (1.2.02) koje ga identificuju i po čemu se obično on razlikuje od drugih dokumenata

4.2.1.4.02

stvarni naslov

naslov (4.2.1.4.01) koji prepoznajemo kao glavni naslov **dokumenta** (1.2.02)

NAPOMENA Stvarni naslov obuhvata alternativne naslove, ali ne obuhvata podnaslove i uporedne naslove

4.2.1.4.03

podnaslov

dodatak **naslovu** (4.2.1.4.01) koji obično pojašnjava često namerno nejasni smisao **stvarnog naslova** (4.2.1.4.02)

4.2.1.4.04

uporedni naslov

naslov (4.2.1.4.01) na drugom **jeziku** (1.1.2.01) ili pismu

4.2.1.4.05

naslov originala

naslov (4.2.1.4.01) originalnog **izdanja** (2.4.04) **dokumenta** (1.2.02)

4.2.1.4.06

jedinstveni naslov

utvrđeni oblik **naslova** (4.2.1.4.01) koji se koristi za okupljanje **jedinica** (4.2.1.1.10) za dokumente (1.2.02) koji se pojavljuju sa raznim naslovima

4.2.1.4.07

ključni naslov

jedinstveni **naslov** (4.2.1.4.01) koji **serijskoj publikaciji** (2.4.06) dodeljuje mreža za međunarodni standardni serijski broj

NAPOMENA Mreža ISSN se ranije zvala ISDS.

4.2.1.4.08

alternativni naslov

drugi deo **stvarnog naslova** (4.2.1.4.01) **dokumenta** (1.2.02) koji je sa prvim delom spojen rečju "ili"

4.2.1.4.09

zajednički stvarni naslov

deo **naslova** (4.2.1.4.01) koji je zajednički za nekoliko **bibliografskih jedinica** (4.2.1.1.07) koje su sastavni deo nekog **skupa** (1.1.1.03)

4.2.1.4.10

zajednički naslov

naslov (4.2.1.4.01) ili deo naslova koji je zajednički za nekoliko **jedinica opisa** (4.2.1.1.07)

4.2.1.4.11

nad prednaslov

naslov (4.2.1.4.01) koji je obično skraćen i na prednjoj strani **lista** (4.2.4.21), a prethodi **naslovnoj strani** (2.2.2.01)

4.2.1.4.12

tekući naslov

naslov (4.2.1.4.01) koji je obično skraćen i ponavlja se na svakoj **strani** (2.4.22) **teksta** (1.1.2.04)

4.2.1.5 Ostali elementi opisa

4.2.1.5.01

podaci o odgovornosti

daju imena **autora** (4.2.1.5.03) i drugih saradnika, kao i njihove uloge u stvaranju **dokumenta** (1.2.02)

4.2.1.5.02

podatak o autorstvu

daje imena **autora** (4.2.1.5.03) dokumenta (1.2.02)

4.2.1.5.03

autor

osoba koja se smatra odgovornom za stvaranje **dokumenta** (1.2.02)

4.2.1.5.04

pseudonim

izmišljeno ime ili neki drugi oblik pod kojim **autor** (4.2.1.5.03) izdaje neki **dokument** (1.2.02)

4.2.1.5.05

institucija autora

kolektivno telo kojem **autor** (4.2.1.5.03) pripada

4.2.1.5.06

kolektivni autor

kolektivno telo koje se smatra odgovornim za nastanak dokumenta (1.2.02)

4.2.1.5.07

urednik

kolektivno telo ili pojedinac koji su intelektualno odgovorni za **publikaciju** (2.1.11)

4.2.1.5.08

anonimno delo

dokument (1.2.02) čiji autor nije poznat ili se ne može utvrditi

4.2.1.5.09

podaci o izdanju

podaci (1.1.4.01) o **izdanju** (2.4.04) ili **tiražu** (2.3.2.02) **dokumenta** (1.2.02)

4.2.1.5.10

impresum

podaci (1.1.4.01) o mestu izdanja, **izdavaču** (1.3.14) i godini izdanja i **štampanja** (1.2.17)

4.2.1.5.11

fizički opis

opis (1) (4.2.1.1.01) veličine, medijuma, **ilustracija** (2.1.18), propratne grade i drugih **podataka** (1.2.02) koji se odnose na **dokument** (1.2.02)

4.2.1.5.12

folijacija

numeracija **listova** (2.4.21) nekog **dokumenta** (1.2.02)

4.2.1.5.13

paginacija

numeracija **stranica** (2.4.22) **dokumenta** (1.2.02)

4.2.1.5.14

podaci o izdavačkoj celini

ime **izdavačke celine** (2.4.08) kojoj **dokument** (1.2.02) pripada, a često se daje i odgovarajući **međunarodni standardni serijski broj** (4.2.1.2.02)

4.2.1.5.15

napomene

neformalni deo **opisa (1)** (4.2.1.1.02)

4.2.1.5.16

biografske beleške

napomene (4.2.1.5.15) koje se odnose na biografiju neke osobe

4.2.2 Analiza sadržaja i opis

4.2.2.1 Opšta terminologija

4.2.2.1.01

predmetna analiza

sadržajna analiza

sadržinska analiza

analizira **dokumenta** (1.2.02) kojih je cilj da se odrede komponente sadržaja i njihovi međusobni **odnosi** (1.1.1.05)

4.2.2.1.02

opis sadržaja

opis (1) (4.2.1.1.01) koji se zasniva na **podacima** (1.1.4.01) preuzetim iz **dokumenta** (1.2.02) i koji proizilaze iz dodeli **indeksnih termina** (4.2.2.1.06) ili **notacija (2)** (4.2.2.4.17) nekog jezika indeksiranja

NAPOMENA: Opis sadržaja može se i tekstualno predstaviti, a dodata indeksnih termina može se izvesti intelektualno ili posredstvom programa.

4.2.2.1.03

kontrolisani rečnik

popis **reči (1)** (1.1.2.07) ili izraza utvrđenih za **indeksiranje** (4.2.2.7.01)

4.2.2.1.04

jezik indeksiranja

veštački jezik (1.1.2.1.02) koji je uspostavljen radi predstavljanja sadržaja ili oblika nekog **dokumenta** (1.2.02)

4.2.2.1.05

ključna reč

značajna **reč (1)** (1.1.2.07) uzeta iz **naslova** (4.2.1.4.01) ili **teksta** (1.1.2.04) **dokumenta** (1.2.1.02) radi predstavljanja njegovog sadržaja

4.2.2.1.06

indeksni termin (termin za indeksiranje)

reč (1) (1.1.2.07) ili izraz u nekom indeksu (4.3.2.1.08)

4.2.2.2 Dokumenti i delovi dokumenata kojima se prikazuju sadržinska analiza i opis

4.2.2.2.01

sažetak

abstrakt

prikaz **dokumenta** (1.2.1.02) koji se dobija postupkom intelektualne analize a daje opšte pokazatelje sadržaja **dokumenta** (1.2.1.02)

4.2.2.2.02

anotacija

kratak opis sadržaja (4.2.2.1.02) **dokumenta** (1.2.02)

NAPOMENA Anotacije se obično sastoje od samo jedne sintagme ili rečenice.

4.2.2.2.03

indikativni sažetak

indikativni abstrakt

kratak **sažetak** (4.2.2.2.01) u kojem se navodi ideja iz sadržaja i oblik **dokumenta** (1.2.1.02)

4.2.2.2.04

informativni sažetak

sažetak (4.2.2.2.01) u kojem se daje opis sadržaja **dokumenta** (1.2.1.02)

dovoljan da korisnik na osnovu njega odluči da li da pročita ceo **tekst** (1.1.2.04)

ili ne

4.2.2.2.05

rezime

prikaz

predstavljanje **dokumenta** (1.2.02) koje prati linearni redosled (sadržaja) u njemu

4.2.2.2.06

izvod

ekstrakt

kratak prikaz **dokumenta** (1.2.02) dela koji se zasniva na izboru **reči (1)** (1.1.2.07), izraza ili rečenica iz originala

4.2.2.2.07

istorija organizacije

deo **pomoćnog sredstva za pretraživanje** (4.3.2.1.03) nekog **arhiva (2)** (3.1.02) koji predstavlja istoriju organizacija koje su stvorile i sakupile **fondove** (3.1.13)

4.2.2.2.08

vodič (2)

obuhvatno ili opšte **pomoćno sredstvo za pretraživanje** (4.3.2.1.03) za **fondove** (3.1.13)

jedne i više **informacionih (1)** (1.1.3.08) i **dokumentacionih** (1.2.01) organizacija

upor. **vodič (2)** (2.21.20)

4.2.2.2.09

topografski indeks

topografski registar

indeks (4.3.2.1.08), ili **register** (7.1.07) koji predstavlja opšte **pomoćno sredstvo za pretraživanje** (4.3.2.1.03) arhiva (1) (3.1.01) i zapisa (2) (2.2.1.08) i, kao takav, pruža informaciju o njihovoj lokaciji

NAPOMENA upor. **popis polica** (4.3.1.3.04)

4.2.2.2.10

inventar

pomoćno sredstvo za pretraživanje (4.3.2.1.03) arhiva ili zapisa sa **klasama** (4.2.3.4.03) ili **serijama (2)** (4.3.1.1.16) kao glavnim **pristupnim tačkama** (4.3.2.1.03) često sa **istorijom organizacije** (4.2.2.2.07) i detaljima o raznim delovima **fondova** (3.1.13)

4.2.2.3 Vrste klasifikacije

4.2.2.3.01

klasifikacija

raspoređivanje (4.3.1.1.16) **simbola** (1.1.2.11), koji ukazuju na **pojmove** (1.1.1.01), u **klase** (4.2.2.4.03) i njihove potpodele da se izraze **generički odnosi** (4.2.2.5.02) i ostale vrste **odnosa** (1.1.1.05) među njima

4.2.2.3.02

bibliografska klasifikacija

bibliotečka klasifikacija

klasifikacija knjiga

univerzalna **klasifikacija** (4.2.2.3.01) osmišljena tako da omogućava **bibliotekama (2)** (3.1.04) da označi svaki tom (2.4.01) samo jednom **notacijom (2)** (4.2.2.4.17)

PRIMER   Blisova bibliografska klasifikacija, 1900-; 1967-;

4.2.2.3.03

klasifikacija po podudarnosti

monotetska klasifikacija

metoda **klasifikacije** (4.2.2.3.01) po kojoj se razvrstavanje **klasa** (4.2.2.4.03) vrši na osnovu kriterijuma potpune sličnosti

4.2.2.3.04

klasifikacija po sličnosti

politetska klasifikacija

metoda **klasifikacije** (4.2.2.3.01) po kojoj se razvrstavanje **klasa** (4.2.2.4.03) vrši na osnovu kriterijuma delimične sličnosti

4.2.2.3.05

disjunktivna klasifikacija

"ili - ili" klasifikacija

metoda **klasifikacije** (4.2.2.3.01) po kojoj svaka **jedinica opisa** (4.2.1.1.07) može da bude član jedne **klase** (4.2.2.4.03)

4.2.2.3.06

konjuktivna klasifikacija

"i - i" klasifikacija

metoda **klasifikacije** (4.2.2.3.01) koja za **jedinice opisa** (4.2.1.1.07) dopušta članstvo u više **klasa** (4.2.2.4.03)

4.2.2.4 Klasifikacije i njihovi sistemi

4.2.2.4.01

klasifikacioni sistem

jezik indeksiranja (4.2.21.04) sa dodeljenim **notacijama (2)** (4.2.2.4.17)

4.2.2.4.02

klasifikovanje

dodeljivanje nekom **dokumentu** (1.2.02) **simbola** (1.1.2.11) **klase** (4.2.2.4.03) koji se uzima iz **klasifikacionog sistema** (4.2.2.4.01)

4.2.2.4.03

klasa

skup (1.1.1.03) **elemenata** (1.1.2.11) koji imaju bar jednu zajedničku karakteristiku

4.2.2.4.04

glavna klasa

primarna podela nekog **klasifikacionog sistema** (4.2.2.4.01)

4.2.2.4.05

potklasa

dalja podela neke **klase** (4.2.2.4.01)

4.2.2.4.06

lanac

niz **klasa** (4.2.2.4.01) u kojem je svaka klasa subordinirana onoj koja joj prethodi izuzev prve u toj hijerarhiji

4.2.2.4.07

kategorija

široka faseta

primarna podela u specijalnom **klasifikacionom sistemu** (4.2.2.4.01) ili u nekoj **glavnoj klasi** (4.2.2.4.04) nekog opštег sistema

4.2.2.4.08

princip podele

kriterijum po kojem se vrši potpodela na **klase** (4.2.2.4.03)

4.2.2.4.09

rod

generički pojam

pojam (1.1.1.01) koji se odnosi na dva ili više **predmeta** (1.1.1.02) koji formiraju grupu na osnovu zajedničkih karakteristika

NAPOMENA U leksikografiji i leksikologiji se više koristi termin **opšti pojam**.

4.2.2.4.10

vrsta

specifični pojam

uži **pojam** (1.1.1.01) u generičkom odnosu (4.2.2.5.02)

NAPOMENA U leksikografiji i leksikologiji se više koristi termin **specifični pojam**.

4.2.2.4.11

faseta

niz

klase (4.2.2.4.03) ili **potklase** (4.2.2.4.03) koje proizilaze primenom jednog kriterijuma podele

4.2.2.4.12

podfazeta

potklasa (4.2.2.4.03) nastala daljom podelom jednog od **fokusa** (4.2.2.4.03) u nekoj **faseti** (4.2.2.4.03)

4.2.2.4.13

fokus

klasa (4.2.2.4.03) ili **potklasa** (4.2.2.4.05) član neke **fasete** (4.2.2.4.11)

4.2.2.4.14

fasetna formula

redosled navođenja faza

poredak (1.1.1.08) u kojem se razne **fazete** (4.2.2.4.11) predstavljaju u složenom predmetu

4.2.2.4.15

standardna fasetna formula

fasetna formula (4.2.2.4.14) zasnovana na analizi **fazete** (4.2.2.4.11) koju je ustanovila Grupa za istraživanje klasifikacije (Classification Research Group - CRG) u Londonu

4.2.2.4.16

princip inverzije

inverzni **odnos** (1.1.1.05) između **fazetne formule** (4.2.2.4.14) i redosleda **unosa** (4.3.1.2.01) u kartoteku ili datoteku

4.2.2.4.17

notacija (2)

sistem notacije (indeksiranja)

sistem (1.1.1.06) **simbola** (1.1.2.11) poretka koji se upotrebljavaju da se izraze odnosi između **klase** (4.2.2.4.03) i očuva ranije uspostavljeni poredak nekog **klasifikacionog sistema** (4.2.2.4.01)

upor. **notation (1)** (1.1.1.2.26)

4.2.2.4.18

osnova

skupovi (1.1.1.03) **karaktera** (1.1.2.09) neke **notacije (2)** (4.2.2.4.17)

4.2.2.4.19

izražajnost

iscrpnost

kvalitet (1.3.02) **notacije (2)** (4.2.2.4.17) koja omogućava korisniku dodatnu **informaciju (1)** (1.1.3.08) iz **klase** (4.2.2.4.03) **simbola** (1.1.2.11) u obliku sinteze, **odnosa** (1.1.1.05) ili mnemotehnike

4.2.2.4.20

dopunjivost

kvalitet (1.3.02) **notacije (2)** (4.2.2.4.17) koja omogućava lako uključenje novih predmeta u **klasifikacioni sistem** (4.2.2.4.01)

4.2.2.4.21

retroaktivna notacija

metoda građenja **klase** (4.2.2.4.03) **simbola** (1.1.2.11) u kojoj su **odnosi** (1.1.1.05) između **fazete** (4.2.2.4.11) prikazani promenom jednog **karaktera** (1.1.2.09) u drugi koji ima niži **rang** (4.3.3.2.06)

4.2.2.4.22

nabrajajuća klasifikacija

klasifikacioni sistem (4.2.2.4.01) kojeg karakteriše ranije uspostavljeni **formalni odnosi** (4.2.2.5.06) između **pojmova** (1.1.1.01)

4.2.2.4.23

fasetna klasifikacija

klasifikacioni sistem (4.2.2.4.01) kojeg karakteriše uspostavljanje **formalnih odnosa** (4.2.2.5.06) između **pojmova** (1.1.1.01) prilikom **indeksiranja** (4.2.2.7.01) ili **klasifikacije** (4.2.2.4.02)

4.2.2.4.24

glavne tablice

deo **klasifikacionog sistema** (4.2.2.4.01) koji sadrži **glavne klase** (4.2.2.4.04) i njihove specijalne potpodele

4.2.2.4.25

pomoćne tablice

deo **klasifikacionog sistema** (4.2.2.4.01) koji sadrži opštu potpodelu za primene u dve ili više **glavnih klasa** (4.2.2.4.04)

4.2.2.5 Vrste odnosa

4.2.2.5.01

semantički odnos

odnos (1.1.1.05) između **pojmova** (1.1.1.01) i između **klasa** (4.2.2.4.03) **simbola** (1.1.2.11) i njihovih **značenja** (4.2.2.4.04)

NAPOMENA U tezaurusu, semantički odnosi ukazuju na sve vrste odnosa između deskriptora jezika

4.2.2.5.02

generički odnos

odnos (1.1.1.05) između dva **pojma** (1.1.1.01) u kojem intenzija jednog od pojmova uključuje intenziju drugog pojma sa barem jednom dodatnom karakteristikom po kojoj se razlikuju

PRIMER reč - zamenica; vozilo - auto; osoba - dete

4.2.2.5.03

partitivni odnos

odnos (1.1.1.05) između dva **pojma** (1.1.1.01) gde jedan od pojmova pokriva **objekat** (1.1.1.02) celine, a drugi pojam čini deo te celine

NAPOMENA Prilagođeno prema ISO 1087-1:2000.

PRIMER: nedelja - dan; molekul - atom

4.2.2.5.04

asocijativni odnos

odnos (1.1.1.05) između dva **pojma** (1.1.1.01) koji prema iskustvu nemaju hijerarhijsku vezu

ISO 1087-1:2000

PRIMER obrazovanje - podučavanje; pečenje - rerna (peć)

4.2.2.5.05

odnos instance

odnos (1.1.1.05) između opšteg **pojma** (1.1.1.01) i nekog pojavljivanja pojma

NAPOMENA Pojavljivanje pojma može biti osoba ili jedinica.

4.2.2.5.06

formalni odnos

odnos (1.1.1.05) između **termina** (1.1.2.12) **jezika indeksiranja** (4.2.2.1.04)

4.2.2.5.07

analitički odnos

formalni odnos (4.2.2.5.06) izričito dat u **tabelama** (2.2.1.32) ili popisu **termina** (1.1.2.12) **jezika indeksiranja** (4.2.2.1.04)

4.2.2.5.08

hijerarhijski odnos

formalni odnos (4.2.2.5.06) između **pojmova** (1.1.1.01) u kojem je jedan pojam podređen drugom

4.2.2.5.09

sintetički odnos

formalni odnos (4.2.2.5.06) između **pojmova** (1.1.1.01) koji je uspostavljen primenom pravila

4.2.2.5.10

fazni odnos

formalni odnos (4.2.2.5.06) između dve ili više **glavnih klasa** (4.2.2.4.04) a koji se razlikuje od odnosa između **kategorija** (4.2.2.4.07) i **faseta** (4.2.2.4.11)

4.2.2.5.11

intrafasetni odnos

formalni odnos (4.2.2.5.06) između **fokusa** (4.2.2.4.13) u jednoj **faseti** (4.2.2.4.11)

4.2.2.5.12

interfasetni odnos

formalni odnos (4.2.2.5.06) između **fokusa** (4.2.2.4.13) u različitim **fasetama** (4.2.2.4.11)

4.2.2.5.13

odnos ekvivalencije

formalni odnos (4.2.2.5.06) u kojem različiti **pojmovi** (1.1.1.01) se predstavljaju istim **preporučenim terminom** (4.2.2.6.04) ili **simbolom** (1.1.1.01) **klase** (4.2.2.4.03)

4.2.2.6 Tezaurusi i njihovi elementi

4.2.2.6.01

tezaurus

kontrolisani rečnik (4.2.2.1.03) koji sadrži **ekvivalentne termine** (4.2.2.6.11), međusobne odnose i pravila za primenu

4.2.2.6.02

širi termin

BT

indeksni termin (4.2.2.1.06) **tezaurusa** (4.2.2.6.01) koji označava **pojam** (1.1.1.01) širi od pojma drugog indeksnog termina sa kojim se nalazi u **hijerarhijskom odnosu** (4.2.2.5.08) i kojem je nadređen

4.2.2.6.03

uži termin

NT

indeksni termin (4.2.2.1.06) **tezaurusa** (4.2.2.6.01) koji označava **pojam** (1.1.1.01) specifičniji od drugog indeksnog termina sa kojim se nalazi u **hijerarhijskom odnosu** (4.2.2.5.08) i kojem je podređen

4.2.2.6.04

preporučeni termin

deskriptor

indeksni termin (4.2.2.1.06) **tezaurusa** (4.2.2.6.01) koji ima prednost u odnosu na alternativni ili ekvivalentni **termin** (1.1.2.12) **jedinice** (4.2.1.1.10) sa kojim je povezan

NAPOMENA: Veza sa drugim terminom može da bude sinonimija, kvazi-sinonimija, itd.

4.2.2.6.05

najviši termin

vršni termin

indeksni termin (4.2.2.1.06) **tezaurusa** (4.2.2.6.01) koji označava najširi mogući **pojam** (1.1.1.01) bilo kog drugog indeksnog termina sa kojim se nalazi u **hijerarhijskom odnosu** (4.2.2.5.08) i nadređen mu je, a koji nema **širi termin** (4.2.2.6.02)

4.2.2.6.06

povezani termin

RT

asocijativni termin

indeksni termin (4.2.2.1.06) sa koordiniranim **odnosom** (1.1.1.05) i jednakog ranga prema drugom indeksnom terminu

NAPOMENA Srođni termin ima asocijativno značenje, ali nije sinonim drugog termina.

4.2.2.6.07

deskriptor sadržaja

preporučeni termin (4.2.2.6.04) koji se upotrebljava da označi temu **dokumenta** (1.2.02)

4.2.2.6.08

deskriptor oblika

indeksni termin (4.2.2.1.06) koji se upotrebljava da označi fizički ili bibliografski oblik **dokumenta** (1.2.02)

4.2.2.6.09

napomena o opsegu

kratko objašnjenje o upotrebi **indeksnog termina** (4.2.2.1.06)

4.2.2.6.10

nedeskriptor

termin (1.1.2.12) koji se ne upotrebljava u **tezaurusu** (4.2.2.6.01) za predstavljanje **pojma** (1.1.1.01) i od kojeg se upućuje na jedan ili više **preferentnih termina** (4.2.2.6.04) za korišćenje umesto njega

4.2.2.6.11

ekvivalentni termin

termin (1.1.2.12) koji je povezan sa drugim **odnosom ekvivalencije** (4.2.2.5.13)

4.2.2.6.12

geštalt metod

metod a priori

metod za izradu **tezaurusa** (4.2.2.6.01) zasnovan na analizi leksičkih izvora

4.2.2.6.13

analitički metod

metod a posteriori

metod zasnovan na analizi **dokumenata** (1.2.02) koji se koristi za izradu **kontrolisanih rečnika** (4.2.2.1.03)

4.2.2.6.14

makrotezaurus

tezaurus (4.2.2.6.01) koji sadrži opšte **indeksne termine** (4.2.2.1.06) visokog nivoa i pokriva široku oblast **znanja** (1.1.3.14)

4.2.2.6.15

mikrotezaurus

tezaurus (4.2.2.6.01) koji pokriva po dubini ograničenu oblast **znanja** (1.1.3.14)

4.2.2.6.16

izvorni tezaurus

tezaurus (4.2.2.6.01) koji predstavlja osnovni izvor za izradu dvojezičnog ili **višejezičnog tezaurusa** (4.2.2.6.19)

4.2.2.6.17

ciljni tezaurus

tezaurus (4.2.2.6.01) koji se uspostavlja iz **izvornog tezaurusa** (4.2.2.6.16)

4.2.2.6.18

jednojezični tezaurus

tezaurus (4.2.2.6.01) sa **indeksnim terminima** (4.2.2.1.06) na samo jednom **jeziku** (1.1.2.01)

4.2.2.6.19

višejezični tezaurus

tezaurus (4.2.2.6.01) sa **indeksnim terminima** (4.2.2.1.06) i njihovim **ekvivalentnim terminima** (4.2.2.6.11) na nekoliko **jezika** (1.1.2.01)

4.2.2.6.20

hijerarhijski prikaz

prikaz iz **tezaurusa** (4.2.2.6.01) koji **indeksne termine** (4.2.2.1.06) pokazuje u strukturisanom nizu

4.2.2.6.21

alfabetski prikaz

prikaz **tezaurusa** (4.2.2.6.01) koji **termine** (1.1.2.12) i njihove odnose (1.1.1.05) sa drugim **indeksnim terminima** (4.2.2.1.06) i **ekvivalentnim terminima** (4.2.2.6.11) pokazuje alfabetски poređane, ponekad uključujući **napomene o opsegu** (4.2.2.6.09)

4.2.2.6.22

grafički prikaz tezaurusa

grafički prikaz

prikaz **tezaurusa** (4.2.2.6.01) koji **indeksne termine** (4.2.2.1.06) pokazuje u grafičkom obliku

4.2.2.7 Indeksiranje

4.2.2.7.01

indeksiranje

označavanje sadržaja ili oblika **dokumenta** (1.2.02) pomoću **reči (1)** (1.1.2.07), sintagmi ili **notacija (2)** (4.2.2.4.17) u skladu sa pravilima **jezika indeksiranja** (4.2.2.1.04)

4.2.2.7.02

princip specifičnosti

princip prema kojem **indeksiranje** (4.2.2.7.01) treba vršiti na nivou specifičnosti **dokumenta** (1.2.02)

4.2.2.7.03

indeksiranje terminima iz dokumenta

metod **indeksiranja** (4.2.2.7.01) po kojem se **indeksni termini** (4.2.2.1.06) uzimaju iz **dokumenta** (1.2.02)

4.2.2.7.04

kontrolisano indeksiranje

metod **indeksiranja** (4.2.2.7.01) po kojem se **indeksni termini** (4.2.2.1.06) uzimaju iz **jezika indeksiranja** (4.2.2.1.04)

4.2.2.7.05

detaljno indeksiranje

metod **indeksiranja** (4.2.2.7.01) po kojem se pojedini ili svi delovi **dokumenta** (1.2.02) indeksiraju, uz uključivanje relativno velikog broja **indeksnih termina** (4.2.2.1.06)

4.2.2.7.06

površno indeksiranje

metod **indeksiranja** (4.2.2.7.01) po kojem se indeksira samo glavni sadržaj **dokumenta** (1.2.02), uz uključivanje relativno ograničenog broja **indeksnih termina** (4.2.2.1.06)

4.2.2.7.07

automatsko indeksiranje

indeksiranje (4.2.2.7.01) koje se obavlja posredstvom računarskog programa

4.2.2.8 Evaluacija rezultata indeksiranja

4.2.2.8.01

matrica podudarnosti termina i dokumenta

matrica koja pokazuje podudarnost između **dokumenata** (1.2.02) i **indeksnih termina** (4.2.2.1.06)

4.2.2.8.02

klastering

automatska **klasifikacija** (4.2.2.3.01) **dokumenata** (1.2.02), redovno **politetička klasifikacija** (4.2.2.3.04), koja je neuređena, ali često isključiva

4.2.2.8.03

centroid

virtuelni **dokument** (1.2.02) koji predstavlja **klasu** (4.2.2.4.03) dokumenata u klasteru

4.2.2.8.04

ponderisanje

tehnika po kojoj se nekim **terminima** (1.1.2.12) dodeljuje više značaja nego drugim

4.2.2.8.05

indeks preciznosti termina

diskriminaciona vrednost termina

mera **kvaliteta** (1.3.02) **indeksnog termina** (4.2.2.1.06) u razlikovanju **dokumenata** (1.2.02) jednog od drugog

4.3. Memorisanje, pretraživanje i pronalaženje

4.3.1 Direktno memorisanje

4.3.1.1 Opšti termini

4.3.1.1.01

skladištenje

memorisanje (1)

postupak koji obuhvata smeštanje i čuvanje **podataka** (1.1.4.01) i **dokumenata** (1.2.02) za kasniju **upotrebu/korišćenje** (6.1.25)

/ *upor. storage (2)* (6.1.08)/

4.3.1.1.02

direktno skladištenje

uređeno **skladištenje (1)** (4.3.1.1.01) **dokumenata** (1.2.02) prema **planu skladištenja** (4.3.1.1.03) shodno **rasporedu bibliotečke građe** (4.3.1.1.03)

4.3.1.1.03

plan skladištenja

plan rasporeda građe

sistem rasporeda građe

plan slaganja ili prostora za **skladištenje (1)** (4.3.1.1.01) koji ukazuje na položaj polica i drugu opremu i na stvarnu i nameravanu upotrebu raspoloživog prostora

4.3.1.1.04

dislocirano skladištenje/ smeštaj

udaljeni smeštaj

eksterno skladištenje / smeštaj (1) (4.3.1.1.01) **dokumenata** (1.2.02)

4.3.1.1.05

privremeni smeštaj

privremeni smeštaj

skladištenje /smeštaj (1) (4.3.1.1.01) poluoperativnih zapisa (3.3.06) u sabirnom centru (3.3.12)
do njihovog konačnog **odstranjivanja (4.1.1.24)**

deponovanja (4.1.1.24)

4.3.1.1.06

raspored

raspoređivanje /(2)

intelektualne i fizičke operacije za organizovanje i upravljanje **dokumentima (1.2.02)**
/ upor. aranžman (1) (2.1.10)

NAPOMENA Raspored se često koristi da označi rezultat takvih operacija.

4.3.1.1.07

nivo raspoređivanja

hijerarhijsko grupisanje **zаписа (2) (2.2.1.08)** u cilju administrativnog ili intelektualnog upravljanja
?!kontrole

NAPOMENA Nivoi su skladište, skup zapisa, fondovi ili kolekcija, podgrupa(e), serije, podserije, kartoteka/datoteka i jedinica.

4.3.1.1.08

princip pertinencije

princip uređivanja koji se zasniva na predmetnom sadržaju **dokumenata (1.2.02)**

4.3.1.1.09

princip provenijencije

princip uređivanja koji se zasniva na poreklu **dokumenata (1.2.02)**

4.3.1.1.10

princip prvobitnog reda

princip uređivanja u skladu sa kojim **arhivi (1) (3.1.01)** zadržavaju autorovo **raspoređivanje (2)**
(4.3.1.1.06) dokumenata (1.2.02)

4.3.1.1.11

kategorizacija

dodeljivanje **simbola (1.1.2.11) kategorija (4.2.2.4.07) dokumentima (1.2.02)** koji omogućavaju
njihovo **raspoređivanje (2) (4.3.1.1.06)** na **police sa slobodnim pristupom (4.3.1.3.06)** na način
koji odražava prepostavljene interese **korisnika informacija (5.1.05)**

4.3.1.1.12

arhivski fond

grupa zapisa

osnovna podela u arhivskom **raspoređivanju (2) (4.3.1.1.06)** na nivou nezavisne početne jedinice ili
agencije

4.3.1.1.13

zaključena grupa zapisa

arhivski fond (4.3.1.1.12) kojem se verovatno više neće dodavati naredni **zapis (2) (2.2.1.08)**

4.3.1.1.14

zatvorena kartoteka

kartoteka (1) (2.2.1.07) koja sadrži **dokumente (1.2.02)** sa kojima je završen rad i u koju se

verovatno više neće dodavati dokumenti

4.3.1.1.15

podgrupa

potpodela **arhivskog fonda** (4.3.1.1.12) koja predstavlja administrativnu potpodelu početne agencije ili organizacije

4.3.1.1.16

serije (2)

dokumenti (1.2.02) koji imaju zajedničko **poreklo** (4.1.1.10) i funkciju ili oblik / *upor. izdavačke celine (1)* (2.4.08)

4.3.1.1.17

kola

podserije

serije (2) (4.3.1.1.16) **dokumenata** (1.2.02) koji u kartotekama imaju zajedničko **raspoređivanje (2)** (4.3.1.1.06), oblik, tip ili sadržaj

4.3.1.1.18

memorisanje punog teksta

memorisanje (1) (4.3.1.1.01) **tekstova** (1.1.2.04) kompletnih **dokumenata** (1.2.02) na mašinski čitljivom medijumu

4.3.1.1.19

hipertekst

memorisanje (1) (4.3.1.1.01) **dokumenata** (1.2.02) iz **zapis (2)** (2.2.1.08) koji se na njih odnose sa vezama između **pristupnih tačaka** (4.2.1.1.12), koje omogućavaju trenutno prebacivanje sa nekog dokumenta ili sa jednog dokumenta na drugi

4.3.1.1.20

elektronski zapis

mašinski čitljivi zapis

zapis (2) (2.2.1.08) koji je memorisan na mašinski čitljivom medijumu

4.3.1.2 Ulaganje

4.3.1.2.01

ulaganje

smeštanje **dokumenata** (1.2.02) u **kartoteku (1)** (2.2.1.07) ili **datoteku (2)** (2.3.4.10)

4.3.1.2.02

vertikalno ulaganje

smeštanje **dokumenata** (1.2.02) na policu u uspravnom položaju

4.3.1.2.03

horizontalno ulaganje

smeštanje **dokumenata** (1.2.02) u položaju paralelno sa policom

4.3.1.3. Odlaganje na police

4.3.1.3.01

odlaganje na police

direktno skladištenje/smeštaj (4.3.1.1.02) **dokumenata** (1.2.02) na police

4.3.1.3.02

arhivska kutija

zaštitna kutija za lako **odlaganje na police** (4.3.1.3.01) i rukovanje **dokumentima** (1.2.02)

4.3.1.3.03

ormar za dokumente velikog formata

ormar za dokumente velikog formata

ormar za **smeštanje (1)** (4.3.1.1.01) **dokumentata** (1.2.02) izuzetno velikih dimenzija

NAPOMENA Ormari za dokumente velikog formata su obično metalni.

4.3.1.3.04

topografski katalog

katalog **fondova** (3.1.13) koji odražava topologiju **smeštaja (1)** (4.3.1.1.01)

4.3.1.3.05

ulaganje sa prazninama

ostavljanje prostora između **dokumenata** (1.2.02) odloženih na policu da bi se obezbedilo ubacivanje **prinova** (4.1.2.03)

4.3.1.3.06

police sa otvorenim pristupom, mn.

police kojima korisnici imaju **pristup** (1.1.3.13)

4.3.1.3.07

police sa kontrolisanim pristupom, mn

police kojima korisnici obično nemaju pristup

4.3.1.3.08

kompaktni smeštaj

metod **odlaganja na police** (4.3.1.3.01) koji se bazira na pokretnoj opremi radi uštete prostora veće bezbednosti

4.3.1.3.09

smeštaj knjiga na dvostranim policama

odlaganje na police (4.3.1.3.01) na dva reda polica sa spojenim zadnjim delovima

4.3.1.3.10

smeštaj na policama sa nišama

odlaganje na police (4.3.1.3.01) sa jednostranim ili dvostranim jedinicama poredanim horizontalno i zatvorenim između uspravnih stubova ili okvira

NAPOMENA Police sa nišama mogu da imaju pristup sa obe strane.

4.3.2 Indirektno memorisanje i sistemi za pronalaženje informacija

4.3.2.1 Opšti termini

4.3.2.1.01

pronalaženje informacija

aktivni proces selektivnog pozivanja memorisanih **podataka** (1.1.4.01)

4.3.2.1.02

sistem za pronalaženje informacija

sistem (1.1.1.06) koji dopušta **pristup** (1.1.3.13) podacima o **dokumentima** (1.2.02), njihovim adresama u **kolekciji** (2) (3.1.07), kao i samim dokumentima

4.3.2.1.03

alati za pretraživanje

pomoćna sredstva za pronalaženje

sistem za pronalaženje informacija (4.3.2.1.02) koji je stvoren da uspostavi kontrolu nad **zapisima** (2) (2.2.1.08) ili **arhivama** (1) (3.1.01)

PRIMER Pomagala za pronalaženje uključuju **vodiče** (4.2.2.08), inventare, itd.

4.3.2.1.04

sistem za pronalaženje bibliografskih informacija

sistem za pronalaženje informacija (4.3.2.1.02) koji omogućuje **pristup** (1.1.3.13) bibliografskim **podacima** (1.1.4.01)

4.3.2.1.05

bibliografska baza podataka

sistem za pronalaženje bibliografskih informacija (4.3.2.1.04) u obliku **baze podataka** (1.1.4.11)

NAPOMENA: Bibliografske baze podataka često sadrže i opise sadržaja i indeksne termine.

4.3.2.1.06

katalog

/katalog, SAD

uređen popis ili **sistem za pronalaženje bibliografskih informacija** (4.3.2.1.04) koji omogućuje **pristup** (1.1.3.13) **podacima** (1.1.4.01) i adresama **dokumenata** (1.2.02) u jednoj ili više **izdavačkih celina** (1) (2.2.1.05)

upor. **bibliografija** (1) (1.2.14)

NAPOMENA: Bibliografije (4.3.2.1.07) takođe ponekad sadrže opis sadržaja dokumenata.

4.3.2.1.08

indeks

registar

uređen popis ili deo **sistema za pronalaženje informacija** (4.3.2.1.02) koji omogućuje **pristup** (1.1.3.13) delu sistema koji je drugačije organizovan, adresi **dokumenta** (1.2.02) ili samom dokumentu

NAPOMENA U registrima, popisi termina koji ukazuju na lokaciju dokumenata su obično odabrani iz samih dokumenata.

4.3.2.1.09

predmetni indeks

predmetni **registar**

alfabetski **registar** (4.3.2.1.08) **predmetnih odrednica** (4.2.1.3.04) koji pokazuje njihovu lokaciju u **tabelama** (2.2.1.32) **sistema za pronalaženje informacija** (4.3.2.1.02)

NAPOMENA: Ponekad predmetni registar posebno isključuje vlastita imena koja se indeksiraju odvojeno.

4.3.2.1.10

lančani registar

predmetni registar (4.3.2.1.09) utvrđen kroz analizu **lanca** (4.2.2.4.06) **simbola** (1.1.2.11) **klase** (4.2.2.4.03)

4.3.2.1.11

indeks veza

registar odnosa

naziv (1.1.2.13) dat **predmetnom indeksu** (4.3.2.1.09) u Djuijevoj decimalnoj klasifikaciji (DDC)

4.3.2.1.12

citat

navod

uputnica (4.2.1.3.07) u jednom **dokumentu** (1.2.02) na drugi dokument ili njegov deo

4.3.2.1.13

indeks citata

indeks/registar (4.3.2.1.08) koji povezuje **dokumente** (1.2.02) preko **citata** (4.3.2.1.12) koje sadrže

4.3.2.1.14

bibliografsko uparivanje

metod **indeksiranja** (4.2.2.7.01) ili **klasifikovanja** (4.2.2.4.02) koji se bazira na vezi formiranoj između dva **dokumenta** (1.2.02) njihovim zajedničkim **citatom** (4.3.2.1.12) jednog ili više dokumenata

4.3.2.1.15

ko-citiranje

citat (4.3.2.1.12) jednog **dokumenta** (1.2.02) u druga dva ili više dokumenata

4.3.2.1.16

konkordanca

tabela konverzije

lista **odnosa** (1.1.1.05) među **terminima** (1.1.2.12) dva ili više **jezika za indeksiranje** (4.2.2.1.04) ili **pomagala za pronalaženje** (4.3.2.1.03) koji su drugačije uređeni

4.3.2.2. Specifično i indirektno memorisanje i sistemi za pronalaženje informacija

4.3.2.2.01

indeks prekoordinacije

registar prekoordiniranog indeksiranja

indeks/registar (4.3.2.1.08) u kome je analizom razložen složeni pojam na njegove osnovne **elemente** (1.1.1.04) u fazi **indeksiranja** (4.2.2.7.01) u kojoj se ti elementi kombinuju po unapred utvrđenom **redosledu** (1.1.1.08) korišćenjem **jezika za indeksiranje** (4.2.2.1.04) sa fiksnim redosledom između **klasa** (4.2.2.4.03) i **termina** (1.1.2.12)

NAPOMENA Prilagođeno prema BSI-DD 247:1998.

4.3.2.2.02

sistematski katalog

katalog (4.3.2.1.06) sa **jedinicama** (4.2.1.1.10) koje su zasnovane na **klasifikacionom sistemu** (4.2.2.4.01) i **predmetnom indeksu** (4.3.2.1.09)

4.3.2.2.03

predmetni katalog

katalog (4.3.2.1.06) u kome su **?jedinice/redalice** (4.2.1.1.10) uzete iz popisa **predmetnih odrednica** (4.2.1.3.04) ili **normativne datoteke** (4.2.1.1.21) smeštene u datoteke po predmetima u alfabetском или системском **redosledu** (1.1.1.08)

4.3.2.2.04

unakrsni katalog

katalog (4.3.2.1.06) u kome su predmetne **redalice /odrednice** (4.2.1.1.10) uzete iz popisa **predmetnih odrednica** (4.2.1.3.04) ili **normativne datoteke** (4.2.1.1.21) objedinjene ili umetnute u datoteke zajedno sa odrednicama po **autoru** (4.2.1.5.03) i **naslovu** (4.2.1.4.01) u jedan kontrolisani alfabetски низ

4.3.2.2.05

autorski katalog

katalog (4.3.2.1.06) само са redalicama/**odrednicama** (4.2.1.1.10) по **autoru** (4.2.1.5.03) и **naslovu** (4.2.1.4.01) као **pristupnim tačkama** (4.2.1.1.12)

4.3.2.2.06

alfabetsko-sistematski katalog

katalog (4.3.2.1.06) zasnovan на alfabetски уређеним широким **klasama** (4.2.2.4.03) које су подељене по предметима и, такође, alfabetски уређене у оквиру сваке класе

4.3.2.2.07

postkoordinatni indeks postkoordinacije

registar postkoordiniranog indeksiranja

registar (4.3.2.1.08) у коме је неки сложени предмет разлоžен на своје основне **pojmove** (1.1.1.01) током **indeksiranja** (4.2.2.7.01), али се ови pojmovи комбинују тек у фази **pretraživanja i pronalaženja informacija** (4.3.3.1.01) а фиксирани **redosled** (1.1.1.08) **klasa** (4.2.2.4.03) или **termina** (1.1.2.12) се не користи

(BSI-DD 247:1998)

4.3.2.2.08

sistem za pretraživanje dokumenata

sistem za pronalaženje informacija (4.3.2.1.02) у коме је **pristupna tačka** (4.2.1.1.12) **dokument** (1.2.02) представљен својим библиографским **podacima** (1.1.4.01)

PRIMER: Kartica bušena по ivici

4.3.2.2.09

sistem za pretraživanje termina

sistem (1.1.1.06) postkoordiniranog **indeksiranja** (4.2.2.7.01) у коме **objekat** (1.1.1.02), представљен **indeksnim terminima** (4.2.2.1.06), јесте **pristupna tačka** (4.2.1.1.12)

PRIMER   Bušена kartica.

4.3.3 Pretraživanje i pronalaženje

4.3.3.1 Metode i elementi za pretraživanje

4.3.3.1.01

pretraživanje i pronalaženje

operacije koje se sprovode da bi se dobila **informacija (1)** (1.1.3.08) o **dokumentima** (1.2.02) posredstvom **sistema za pronalaženje informacija** (4.3.2.1.02)

4.3.3.1.02

jezik za pretraživanje

veštački jezik (1.1.2.03) koji se koristi za izvođenje pretraživanja i koji je često kombinacija **jezika za indeksiranje** (4.2.2.1.04) sa menijima ili **komandama** (4.3.3.2.04) datog softverskog **sistema** (1.1.1.06)

4.3.3.1.03

profil zahteva

opis (1) (4.2.1.1.01) **zahteva (2)** (5.1.11) na **prirodnom jeziku** (1.1.2.02) zajedno sa ukazivanjem na oblast interesovanja korisnika

4.3.3.1.04

maskiranje

tehnika pretraživanja za kombinovanje **reči (2)** (1.1.2.08) koje imaju istu osnovu reči

4.3.3.1.05

kraćenje reči

maskiranje (4.3.3.1.04) početnog, srednjeg ili zadnjeg dela **reči (1)** (1.1.2.07) koje su upotrebljene u **upitu** (4.3.3.2.03)

4.3.3.1.06

interaktivno pretraživanje

metod pretraživanja koji dopušta promenu **strategije pretraživanja** (4.3.3.2.01) usvojene tokom onlajn interakcije sa **sistemom za pronalaženje** (4.3.2.1.02)

4.3.3.1.07

paketno pretraživanje

pretraživanje po partijama

metod pretraživanja u kojem se nekoliko **upita** (4.3.3.2.03) daje zajedno na zajedničku obradu u paketnom radu **sistema za pronalaženje** (4.3.2.1.02)

4.3.3.1.08

Bulovo pretraživanje

formulisanje pretraživanja korišćenjem logičkih operatora

4.3.3.1.09

pretraživanje zasnovano na meniju

pretraživanje sa formulisanjem **upita** (4.3.3.2.03) posredstvom prethodno ustanovljenih izbora u **sistemu za pronalaženje** (4.3.2.1.02)

4.3.3.1.10

pretraživanje slobodnog teksta

pretraživanje u kojem se koristi **prirodni jezik** (1.1.2.02) za skeniranje **dokumenta** (1.2.02), u celosti ili u delovima, radi mogućeg podudaranja

4.3.3.1.11

pretraživanje zasnovano na zakonu verovatnoće

pretraživanje bazirano na Bajesovoj teoremi i prepostavkama, koje se sprovodi u oblasti **pronalaženja informacija** (1.2.05) da bi se utvrdila verovatna **relevantnost** (4.3.3.2.12) **dokumenata** (1.2.02) neke **kolekcije (2)** (3.1.07)

4.3.3.1.12

funkcija podudaranja

matematička funkcija koja meri sličnost između **dokumenata** (1.2.02) i **upita** (4.3.3.2.03)

4.3.3.1.13

mera sličnosti

mera koja se koristi za ustanavljanje klastera **dokumenata** (1.2.02) i podudaranja između **termina** (1.1.2.12) za pretraživanje

4.3.3.2 Službe i Evaluacija i pretraživanja

4.3.3.2.01

strategija pretraživanja

opšta odlika postupka pretraživanja iz opsega opcija za zadovoljavanje potreba za **informacijama (1)** (1.1.3.08)

4.3.3.2.02

profil pretraživanja

definisanje **profila zahteva** (4.3.3.1.03) u **jeziku za indeksiranje** (4.2.2.1.04)

4.3.3.2.03

upit

pretraživanje u jednom ili više koraka da bi se dobio odgovor u obliku **refenci** (4.2.1.3.07) ili drugih **podataka** (1.1.4.01) iz **sistema za pronalaženje** (4.3.2.1.02)

4.3.3.2.04

komanda

instrukcija data **sistemu za pronalaženje** (4.3.2.1.02) na **jeziku za pretraživanje** (4.3.3.1.02)

4.3.3.2.05

pogodak

relevantan odgovor **sistema za pronalaženje** (4.3.2.1.02) koji se podudara sa formulacijom za pretraživanje

4.3.3.2.06

rangiranje, /????? glagol /

sortiranje **pogodaka** (4.3.3.2.05) po **funkciji podudaranja** (4.3.3.1.12)

4.3.3.2.07

istorija pretraživanja

zapis (2) (2.2.1.08) o pretraživanjima nastao tokom **upita** (4.3.3.2.03) ili sesije upita

4.3.3.2.08

evaluacija pretraživanja

ispitivanja efikasnosti **sistema za pronalaženje** (4.3.2.1.02) i rezultata postignutih na osnovu usvojene **strategije pretraživanja** (4.3.3.2.01)

4.3.3.2.09

šum

nerelevantne jedinice ili **dokumenti** (1.2.02) pronađeni kao odgovori na **upit** (4.3.3.2.03)

4.3.3.2.10

čutanje

tišina

odsustvo relevantnih **dokumenata** (1.2.02) koji nisu pronađeni kao odgovori na **upit** (4.3.3.2.03)

4.3.3.2.11

redundantnost

pogoci (4.3.3.2.05) manje **relevantnosti** (4.3.3.2.12) koji su već poznati **korisniku informacija** (5.1.05)

4.3.3.2.12

relevantnost

kvalitet (1.3.02) **dokumenta** (1.2.02) koji je dobijen kao uspešan **pogodak** (4.3.3.2.05) u odnosu na **profil zahteva** (4.3.3.1.03)

4.3.3.2.13

pertinentnost

kvalitet (1.3.02) **dokumenta** (1.2.02) koji je dobijen kao uspešan **pogodak** (4.3.3.2.05) u odnosu na potrebe **korisnika informacija** (5.1.05)

4.3.3.2.14

odziv

odnos relevantnih **pogodaka** (4.3.3.2.05) i svih ostalih relevantnih **dokumenata** (1.2.02)

4.3.3.2.15

normalizovani odziv

mera **ranga** (4.3.3.2.06) **pogotka** (4.3.3.2.05) iz **odziva** (4.3.3.2.14) u odnosu na najbolje i najgore moguće rezultate

??? mera **odziva** (4.3.3.2.14) **rangiranja** (4.3.3.2.06) **pogotka** (4.3.3.2.05) u odnosu na najbolje i najgore moguće rezultate

4.3.3.2.16

tačnost

preciznost

odnos relevantnih **pogodaka** (4.3.3.2.05) i svih pogodaka

4.3.3.2.17

normalizovana tačnost

mera **tačnosti** (4.3.3.2.16) **pogotka** (4.3.3.2.05) u odnosu na najbolji i najgori mogući rezultat

4.3.3.2.18

otpad

razilaženje

odnos irelevantnih **pogodaka** (4.3.3.2.05) i svih irelevantnih **dokumenata** (1.2.02)

4.3.3.2.19

opštost

odnos nerelevantnih **pogodaka** (4.3.3.2.05) i svih **dokumenata** (1.2.02)

4.3.3.2.20

faktor slučajnosti

kvalitet (1.3.02) **sistema za pronalaženje** (4.3.2.1.02) koji proizilazi iz povećanja izgleda **korisnika informacija** (5.1.05) za neočekivanim **pogocima** (4.3.3.2.05)

4.3.3.2.21

listanje

metod za pretraživanje **podataka** (1.1.4.01) nekim opštim, a ne određenim, razgledanjem **kolekcije** (2) (3.1.07) **dokumenata** (1.2.02) ili **zapisa** (2) (2.2.1.08) u **datoteci** (1) (2.2.1.07) da bi se zadovoljio **upit** (4.3.3.2.03)

4.3.3.2.22

surfovanje

listanje (4.3.3.2.22) u okviru mreža

V DEO

5 Korišćenje informacija i dokumentacije

5.1 Opšti termini

5.1.01

korišćenje informacija

korišćenje infrastrukturna, **usluga** (5.5.01) ili materijala koje nude **informacione** (1) (1.1.3.08) i **dokumentacione** (1.2.01) organizacije

5.1.02

dostupnost

raspoloživost (5.6.06) dokumenata i lakoća **pristupa** (1.1.3.13) **dokumentima** (1.2.02) radi konsultacije koja je rezultat pravnog ovlašćenja i postojanja **pomoćnih sredstava za pronalaženje** (4.3.2.1.03)

5.1.03

informaciona pismenost

svest o mogućnostima **informacije** (1) (1.1.3.08), **informacija** (2) (1.1.3.09) i srodnih izvora, kao i mogućnosti njihovog korišćenja

5.1.04

ciljna grupa

aktuuelni i potencijalni **korisnici informacija** (5.1.05) ili **informacionih servisa** (5.5.02) koje nude specifične **informacione** (1) (1.1.3.08) i **dokumentacione** (1.2.01) organizacije

5.1.05

?informacioni korisnici

korisnik informacija

korisnik infrastrukturna, **usluga** (5.5.01) ili materijala koje nude **informacioni centri** (3.1.18)

5.1.06

krajinji korisnik

korisnik informacija (5.1.05) koji koristi krajnje rezultate specifičnih pretraživanja sprovedenih pomoću **informacionih servisa** (5.5.02) radi zadovoljenja sopstvenih **informacionih (1)** (1.1.3.08) potreba

5.1.07

iskusni korisnik

korisnik informacija (5.1.05) koji ima znatno iskustvo sa ponuđenim **informacionim servisima** (5.5.02)

NAPOMENA Informacioni servisi mogu da imaju za iskusne korisnike posebne režime rada koji se razlikuju od onih namenjenih standardnim korisnicima

5.1.08

korisnička grupa

broj **korisnika informacija** (5.1.05) sa zajedničkim informacionim potrebama

5.1.09

ovlašćeni korisnici

CUG

korisnička grupa (5.1.08) sa ekskluzivnim **pristupom** (1.1.3.13) **podacima** (1.1.4.01), **informaciji (1)** (1.1.3.08) ili **informaciji (2)** (1.1.3.09) koje se prenose putem javne mreže ili videotekst **sistema** (1.1.1.06)

5.1.10

mreža informacionih servisa

grupa jedinica koje rade zajedno, zajednički pružajući **usluge** (5.5.01) i resurse u **korist korisnika informacija** (5.1.05)

5.1.11

zahtev (2)

pitanje ili zahtev **korisnika informacija** (5.1.05) upućen **informacionoj (1)** (1.1.3.08) i **dokumentacionoj** (1.2.01) organizaciji

upor. **zahtev (1)** (4.1.2.11)

NAPOMENA Zahtevi (2) mogu da obuhvate zahteve za pozajmice ili konsultaciju posebnih materijala, za pomoć informatičke ili savetodavne službe, itd.

5.2 Administracija

5.2.01

vreme pristupa

sati, dani i periodi u godini kada **informacionu (1)** (1.1.3.08) i **dokumentacionu** (1.2.01) organizacija mogu korsititi **korisnici informacija** (5.1.05)

5.2.02

radno vreme

sati kada je **informaciona (1)** (1.1.3.08) i **dokumentaciona** (1.2.01) organizacija otvorena za **korisnike informacija** (5.1.05)

5.2.03

rok pozajmice

vremenski period za koji je **korisnik informacija** (5.1.05) ovlašćen da zadrži **dokument** (1.2.02) van prostorija institucije koja ga pozajmljuje

5.2.04

rok za isporuku dokumenta

vremenski period potreban da se udovolji pojedinačnom **zahtevu (2)** (5.1.11) za **dokumentom** (1.2.02) jednog **korisnika informacija** (5.1.05)

5.2.05

zaduživanje

postupak beleženja zapisa o premeštanju **dokumenata** (1.2.02) sa njihovog mesta **skladištenja** (1) (4.3.1.1.01)

/ upor. **revers (2)** (5.2.06)/

5.2.06

revers / (2)/

dokumenti (1.2.02) koji se koriste za beleženje pri **zaduživanju** (1) (5.2.05)

/ upor. **revers (1)**

5.2.07

registrovani korisnik

korisnik informacija (5.1.05) čije podatke (1.1.4.01) evidentira **informaciona (1)** (1.1.3.08) i **dokumentaciona** (1.2.01) organizacija a koji je ovlašćen da koristi **dokumente** (1.2.02) iz **fonda** (1) (2.2.1.05) te informacione i dokumentacione organizacije unutar ili van njenih prostorija

5.2.08

identifikaciona karta korisnika

članska karta

korisnička karta

identifikaciona karta koja je izdata radi dobijanja **pristupa** (1.1.3.13) nekoj **informacionoj** (1) (1.1.3.08) i **dokumentacionoj** (1.2.01) organizaciјi

5.2.09

identifikacija mrežnog korisnika

NUI

identifikacija dodeljena pretpatniku na mrežne **usluge** (5.5.01) radi njegove/njene identifikacije kao ovlašćenog **korisnika informacija** (5.1.05)

5.2.10

lozinka korisnika

reč (2) (1.1.2.08), **šifra (2)** (1.1.4.07) ili **skup (1.1.1.03) znakova** (1.1.2.09) koji se koriste da identifikuju jednog **korisnika informacija** (5.1.05) i da omoguće **pristup** (1.1.3.13) specifičnom računarskom **sistemu** (1.1.1.06)

5.2.11

slobodan pristup

neograničen **pristup** (1.1.3.13) **informacijama (2)** (1.1.3.09), **dokumentima** (1.2.02) ili

informacionim servisima (5.5.02)

5.2.12

ograničen pristup

pristup (1.1.3.13) **informacijama** (2) (1.1.3.09), **dokumentima** (1.2.02) ili **informacionim servisima** (5.5.02) ograničen opštim ili posebnim odredbama

5.3 Infrastruktura

5.3.01

područje usluga

geografski prostor koji obuhvata stanovnike kojima neka institucija nudi i isporučuje svoje **informacione servise** (5.5.02)

5.3.02

javni katalog sa onlajn pristupom

OPAC

katalog (4.3.2.1.06) u kojem su **informacije** (2) (1.1.3.09) memorisane u **bazi podataka** (1.1.4.11) računarskog **sistema** (1.1.1.06) i koje **korisnik informacija** (5.1.05) može direktno da konsultuje preko terminala i na udaljenoj lokaciji

5.3.03

pult za informacije

lični, telefonski ili e-mail kontakt kojim osoblje koje može pružiti savet ili pomoć u datom **sistemu** (1.1.1.06) **informacionih servisa** (5.5.02) ili **bazi podataka** (1.1.4.11) stoji na raspolaganju **korisnicima informacija** (5.1.05)

5.3.04

zona čitalaca

mesto predviđeno za **korisnike informacija** (5.1.05) unutar jedne **informacione** (1.1.3.08) i **dokumentacione** (1.2.01) organizacije

5.3.05

čitaonica

mesto gde se čitaju **dokumenti** (1.2.02) obično u kombinaciji sa **referensnom zbirkom** (3.1.11) unutar jedne **informacione** (1) (1.1.3.08) i **dokumentacione** (1.2.01) organizacije

5.3.06

niša

radno mesto za jednog čitaoca

radno mesto za **korisnike informacija** (5.1.05) u **zoni čitalaca** (5.3.04) koje je odvojeno od okoline ali nije potpuno zatvoreno

NAPOMENA U niši se može držati radni materijal radi nastavka proučavanja

5.3.07

radna kabina

radna soba potpuno zatvorena, smeštena u **zoni čitalaca** (5.3.04)

5.3.08

pult za razduživanje

kutija ili otvor s nagibom kojima je **korisnicima informacija** (5.1.05) omogućeno da vrate

dokumente (1.2.02) bez pomoći osoblja

5.3.09

pult za pozajmicu građe

zona **informacione** (1) (1.1.3.08) i **dokumentacione** (1.2.01) organizacije u kojoj osoblje obavlja **pozajmicu** (5.4.05) i procedure u vezi sa pozajmicom

5.4 Tipovi korišćenja

5.4.01

korišćenje dokumenata bez iznošenja

korišćenje **dokumenata** (1.2.02) u prostorijama **informacionog centra** (3.1.18) bez **zaduživanja** (1) (5.2.05)

5.4.02

korišćenje na daljinu

korišćenje **usluga** (5.5.01) koje nudi **centralna biblioteka** (2) (3.2.08) preko elektronske mreže sa **pristupnih mesta** (4.2.1.1.12) izvan prostorija te **centralne biblioteke** (3.2.08) ili njenih **bibliotečkih ogrankaka** (3.2.09)

5.4.03

pozajmica

fizički **prenos** (2) (4.1.2.04) **dokumenata** (1.2.02) sa njihovog mesta **skladištenja** (1) (4.3.1.1.01) na drugu lokaciju za određeni vremenski period

5.4.04

međubibliotečka pozajmica

fizički **prenos** (2) (4.1.2.04) **dokumenata** (1.2.02) iz jedne **biblioteke** (2) (3.1.04) ili **arhiva** (2) (3.1.02) do druge za određeni vremenski period pod posebnim uslovima

5.4.05

unutarbibliotečka pozajmica

prenos (2) (4.1.2.04) **dokumenata** (1.2.02) sa njihovog mesta **skladištenja** (1) (4.3.1.1.01) na drugu lokaciju unutar jedne **informacione** (1) (1.1.3.08) i **dokumentacione** (1.2.01) organizacije radi njihovog korišćenja

5.4.06

mogućnost pozajmice

raspoloživost (5.6.06) traženog **dokumenta** (1.2.02) za **pozajmicu** (5.4.03), svrha i popis uslova pod kojima on može biti pozajmljen

5.4.07

produženje roka pozajmice

odobreno produženje **roka pozajmice** (5.2.03)

5.4.08

broj reversa za pozajmicu

broj koji zahteva (2) (5.1.11) za **pozajmicu** (5.4.03) dodeljuje jedna **informaciona** (1) (1.1.3.08) i **dokumentaciona** (1.2.01) organizacija u skladu s lokalnim usvojenim pravilima, a koji identificuje sve **poruke** (1.1.3.05) u vezi sa pojedinačnim zahtevom za pozajmicu (2)

5.4.09

zahtev za informacije o lokaciji dokumenta

zahtev (2) (5.1.11) za dobijanje liste institucija koje imaju **primerke (3)** (2.1.14) traženog dokumenta (1.2.02)

5.4.10**zahtev za produženje pozajmice**

zahtev (2) (5.1.11) za produženje **roka pozajmice** (5.2.03)

5.4.11**opomena zbog prekoračenja pozajmice**

obaveštenje **korisniku informacija** (5.1.05) da je za pozajmljeni **dokument** (1.2.02) prekoračio **rok pozajmice** (5.2.03) i da je već trebalo da ga vrati

5.4.12**opomena za vraćanje dokumenta**

zahtev **korisniku informacija** (5.1.05) da vrati pozajmljeni **dokument** (1.2.02)

5.5 Usluge

5.5.01**usluga**

rezultati ostvareni aktivnošću između dobavljača i naručioca i dobavljačevih internih aktivnosti da zadovolji potrebe naručioca

NAPOMENA Prilagođeno prema ISO 8402:1994

5.5.02**informacioni servis**

skladištenje, pristupanje, obrada ili dostavljanje **informacija (1)** (1.1.3.08) ili **informacija (2)** (1.1.3.09) radi zadovoljenja potreba specifičnih **korisnika informacija** (5.1.05)

Napomena Informacioni servisi mogu obuhvatiti tradicionalne bibliotečke i informacione usluge, kao što su rad sa knjigama, časopisima, arhivama (3.1.01), standardima, patentima, istraživačkim izveštajima itd., ali takođe i elektronski materijal i usluge kao što su rad sa CD-ROM-ovima, elektronskim dokumentima, multimedijom, onlajn pretraživanje, tekuće informacije, dostava dokumenta u elektronskom obliku, itd.

5.5.03**promotivni program**

organizovanje aktivnosti **informacionih (1)** (1.1.3.08) i **dokumentacionih** (1.2.01) organizacija radi upoznavanja potencijalnih **korisnika informacija** (5.1.05) sa ponuđenim **informacionim servisima** (5.5.02)

5.5.04**informacione usluge izvan informacione ili dokumentacione organizacije**

proširenje usluga

priprema **informacionih servisa** (5.5.02) za aktuelne ili potencijalne **korisnike informacija** (5.1.05) izvan određenog **područje usluga** (5.3.01), obično tamo gde nema drugih dostupnih informacionih servisa ili kada korisnici informacija nisu u mogućnosti da posete **informacionu (1)** (1.1.3.08) i **dokumentacionu (1)** (1.2.01) organizaciju

5.5.05**intervju pre pretraživanja**

referensni intervju
razgovor između **korisnika informacije** (5.1.05) i **informacionog (2)** (1.1.3.09) osoblja radi određivanja njegovog ili njenog tačnog zahteva i radi formulisanja i odgovarajuće **strategije pretraživanja** (4.3.3.2.01)

5.5.06 odeljenje informacija

referensne usluge
obezbeđivanje **informacija (2)** (1.1.3.09) i pomoći neke **informacione (1)** (1.1.3.08) i **dokumentacione** (1.2.01) organizacije kao odgovor na **zahteve (2)** (5.1.11)

5.5.07 referalna služba

informacioni servis (5.5.02) koji upućuje **korisnika informacija** (5.1.05) na drugi potencijalni izvor ili informacioni servis kada on nije u mogućnosti da obezbedi traženu **informaciju (1)** (1.1.3.08) ili **informacije (2)** (1.1.3.09)

5.5.08 služba za obezbeđivanje najnovijih informacija

redovno obezbeđivanje **informacija (1)** (1.1.3.08) iz novoprispelih **dokumenata** (1.2.02) za **korisnike informacija** (5.1.05) u zavisnosti od njihovih interesovanja

5.5.09 slektivna diseminacija informacija

SDI
služba za distribuciju najnovijih informacija (5.5.08) koje odgovaraju na prethodno definisane **profile pretraživanja** (4.3.3.2.02) **korisnika informacija** (5.1.05)

5.5.10 nabavka dokumenata nakon pretraživanja

informacioni servis (5.5.02) koji nastavlja sa obezbeđivanjem **dokumenata** (1.2.02) pošto su izabrani uspešnim pretraživanjem

5.5.11 prepakovanje informacija

obezbeđivanje **informacionih servisa** (5.5.02) ili proizvoda koji se prilagođavaju zahtevima specifičnih **korisničkih grupa** (5.1.08) preuređivanjem ili objedinjavanjem materijala dobijenih iz različitih izvora

5.5.12 isporuka dokumenata

služba za dostavu dokumenata
dostava **primerka originala (1)** (2.1.05) ili **kopije (2)** (2.1.06) **dokumenta** (1.2.02) kojeg **korisnik informacija** (5.1.05) zadržava, za razliku od dostave primerka namenjenog **pozajmici** (5.4.03)

NAPOMENA Služba za dostavu dokumenata takođe obuhvata kupovinu fotokopija, obično članaka iz časopisa, od snabdevača

5.5.13 savetovanje korisnika

savetodavne usluge
usmena ili pismena pomoć koju **informaciono (2)** (1.1.3.09) osoblje nudi **korisniku informacija**

(5.1.05)

5.5.14

obrazovanje korisnika

bibliografska obuka, SAD

službeni program obuke koncipiran da se **korisnici informacija** (5.1.05) obuče kako da efektivno koriste **informacione servise** (5.5.02) dostupne u **biblioteci (2)** (3.1.04), **dokumentacionom centru** (3.1.19) ili bilo kojoj drugoj **informacionoj (1)** (1.1.3.08) i **dokumentacionoj** (1.2.01) organizaciji

5.5.15

vodič za korisnike

znaci (1.1.3.02), panoi, pisani vodiči ili leci, **mape** (2.2.1.28) ili **planovi** (2.2.1.29) koji pokazuju kako je konkretna **informaciona (1)** (1.1.3.08) i **dokumentaciona** (1.2.01) organizacija fizički uređena

5.6 Istraživanje korisnika

5.6.01

istraživanje korisnika

naučno istraživanje obrazaca **korišćenja informacija** (5.1.01), **informacionih (1)** (1.1.3.08) potreba i informacionih (1) zahteva, kao i očekivanja **korisnika informacija** (5.1.05) od **informacionih servisa** (5.5.02)

5.6.02

učinak usluga

efektivnost **informacionih servisa** (5.5.02) koje pruža neka **informaciona (1)** i **dokumentaciona** (1.2.01) organizacija i efikasnost u korišćenju resursa kojima raspolaže

5.6.03

mera učinka

odnos ili neka druga metoda kvantifikacije za ocenjivanje **učinka usluga** (5.6.02) neke **informacione (1)** (1.1.3.08) i **dokumentacione** (1.2.01) organizacije

NAPOMENA Zbog potreba statistike i evaluacije, učinak može da se meri pomoću pokazatelja učinaka

5.6.04

pokazatelj učinka

indikator performanse

brojčana vrednost koja prikazuje obim preduzete aktivnosti ili obezbeđenih **usluga** (5.5.01) u odnosu na ostvarivanje prethodno utvrđenog cilja

5.6.05

korišćenje kolekcije

broj koliko je puta neku **kolekciju (2)** (3.1.07) konsultovao **korisnik informacija** (5.1.05) u određenom vremenskom periodu

5.6.06

raspoloživost

stepen u kojem **informaciona (1)** (1.1.3.08) i **dokumentaciona** (1.2.01) organizacija stvarno obezbeđuje materijale, opremu ili **informacione usluge** (5.5.02) u vremenu koje zahteva **korisnik**

informacija (5.1.05)

5.6.07

vreme korišćenja dokumenta

vremenski period u kojem **korisnik informacija** (5.1.05) konsultuje jedan **dokument** (1.2.02)

5.6.08

cirkulacija

broj **dokumenata** (1.2.02) koje **informaciona** (1) (1.1.3.08) i **dokumentaciona** (1.2.01) organizacija pozajmi **korisnicima informacija** (5.1.05) u određenom vremenskom periodu

5.6.09

vreme neupotrebe

vek trajanja (2)

vremenski period u kojem **dokument** (1.1.02) ostaje na polici između dve **pozajmice** (5.4.03)

/ upor. **vreme potencijalne upotrebe (1)** (4.1.2.22), **vek trajanja (3)** (6.1.21)

shelf life (1) (4.1.2.22), **shelf life (3)** (6.1.21) /

5.6.10

učestalost pozajmljivanja dokumenta

brojčana vrednost koja pokazuje učestalost pozajmljivanja **dokumenta** (1.2.02) u određenom vremenskom periodu

5.6.11

učestalost korišćenja dokumenta

brojčana vrednost koja pokazuje učestalost korišćenja **dokumenta** (1.2.02) u određenom vremenskom periodu

5.6.12

zastarevanje

smanjivanje korišćenja **dokumenata** (1.2.02) ili grupe dokumenata sa njihovim starenjem a čime se, u nekim slučajevima i za datu **stručnu oblast** (1.1.1.07), njihova vrednost umanjuje

5.6.13

mera zadovoljenja korisnika

mera učinka (5.6.03) koja daje odnos između zahteva za **informacijom** (1) (1.1.3.08) i zadovoljenja **informacionim servisima** (5.5.02) koje izražava **korisnik informacija** (5.1.05)

5.6.14

mera zadovoljenja po zahtevima

mera učinka (5.6.03) koja iskazuje broj ili postotak /odnos između/ **zahteva (2)** (5.1.11) koje je uspešno obradila **informaciona** (1)(1.1.3.08) i **dokumentaciona** (1.2.01) organizacija u poređenju sa ukupnim brojem zahteva (2) (5.1.11)

NAPOMENA Za statističke svrhe i svrhe ocenjivanja, zadovoljenje po zahtevima može se meriti i pokazateljima učinaka.

5.6.15

povratna informacija korisnika

odgovor **korisnika informacija** (5.1.05) **informacionoj** (1) (1.1.3.08) i **dokumentacijoj** (1.2.01) organizaciji koji pokazuju njegovu ili njenu **meru zadovoljenja korisnika** (5.6.13)

5.6.16

korisnički profil (profil korisnika)

indikacija polja interesa ili institucionalne pripadnosti **korisnika informacija** (5.1.05)

VI DEO

6 Zaštita dokumenata

6.1 Opšti pojmovi

6.1.01

zaštita (preservation)

sve mere preduzete, uključujući finansijske i strateške odluke, za očuvanje integriteta i produženje veka **dokumenata** (1.2.02) ili **kolekcija (1)** (2.2.1.05) ??? **izdavačkih celina**

6.1.02

čuvanje (custody)

odgovornost za fizičku **zaštitu** (6.1.01) **dokumenata** (1.2.02)

NAPOMENA Ovo ne podrazumeva nužno pravno svojstvo/vlasništvo.

6.1.03

konzervacija (conservation)

interventne tehnike koje se primenjuju kako bi sprečile, zaustavile ili odložile dalje **oštećenje** (6.1.13)

6.1.04

restauracija (restoration)

aktivnosti preduzete kako bi se **dokument** (1.2.02) kod kojeg je počelo **kvarenje** (6.1.13) ili je pretrpeo **oštećenje** (6.1.14) vratio u prvobitno stanje što je više moguće

Napomena: U arhivskoj restauraciji, ne čini se ni jedan pokušaj kako bi se nadomestio nedostajući tekst i slično, a celokupan zahvat je jasno vidljiv

6.1.05

popravka (repair)

mere **konzervacije** (6.1.03.) i **restauracije** (6.1.04) koje se preduzimaju za sanaciju **dokumenata** (1.2.02)

6.1.06

nosilac (1) (carrier)

materijal koji se primenjuje u (nosiocu podataka) **medijumu za podatke** (1.1.4.02) kako bi se predstavila **informacija** (1) (1.1.3.08)

upor. **nosilac (2)** (6.1.07)

PRIMER Mastilo, boje, itd.

6.1.07

nosilac (2) (carrier)

sastavni deo ??(nosioca podataka) **medijuma za podatke** (1.1.4.02) čije je stanje izmenjeno za predstavljanje **informacija (1)** (1.1.3.08)

upor **nosilac (1)** (6.1.06)

PRIMER Namagnetisani sloj, kamen (u rezanju)

6.1.08

čuvanje (2)

skladištenje

smeštaj (2)

Mere **zaštite** (6.1.01) kako bi se **dokument** (1.2.02) očuvao prema definisanim uslovima i obezbedila mogućnost njegovog **pronalaženja** (4.3.2.1.01) odnosno **informacija (1)** (1.1.3.08) sadržanih u njemu

upor. **skladištenje (1)** (4.3.1.1.01)

6.1.09

konsolidacija (consolidation)

ojačavanje (nosioca podataka)**medijuma za podatke** (1.1.4.02) korišćenjem pogodne supstance

6.1.10

zapis o konzervaciji (conservation record)

dokumentacija (1.2.01) o stanju **dokumenta** (1.2.02) ili o merama **konzervacije** (6.1.03) i **restauracije** (6.1.04) koje su na njega primenjene

6.1.11

reverzibilnost (reversibility)

kvalitet (1.3.02) tretmana **konzervacije** (6.1.03) koji omogućava da se **dokument** (1.2.02) dovede u stanje pre tretmana bez **oštećenja** (6.1.14)

6.1.12

arhivski kvalitet (archival quality)

fizička svojstva bitna za **dokument** (1.2.02) ili za materijale korišćene u njegovoj **konzervaciji** (6.1.03) ili **restauraciji** (6.1.04) koja omogućavaju njegovu neograničenu **zaštitu** (6.1.01) i **korišćenje** (6.1.25) pod kontrolisanim uslovima

6.1.13

kvarenje (deterioration)

postepena degradacija i moguće konačno uništenje materijala kao rezultat uništenja njegovih bitnih svojstava ili interakcije sa okolnim uticajima

6.1.14

oštećenje (damage)

štetna promena fizičkog stanja **dokumenta** (1.2.02) usled spoljnog ili unutrašnjeg dejstva

6.1.15

kvar (failure)

prestanak sposobnosti operativne jedinice da obavlja traženu funkciju

6.1.16

greška (fault)

nedostatak (defect)

neželjeno stanje koje može da prouzrokuje **kvar** (6.1.15)

6.1.17

biološko oštećenje (biodeterioration)

kvarenje (6.1.13) prouzrokovano delovanjem bioloških agenasa

6.1.18

mehaničko oštećenje (mechanical damage)

oštećenje (6.1.14) nastalo kao rezultat interakcije fizičke sile u ili na materijalu **objekta** (1.1.1.02), prouzročujući promenu njegovog oblika ili svojstava

6.1.19

hemisko oštećenje (chemical damage)

oštećenje (6.1.14) nastalo kao rezultat promena u supstancama koje čine materijal **objekta** (1.1.1.02) usled sopstvene nestabilnosti ili interakcije sa spoljnim uticajima

6.1.20

kvar usled zamora materijala (fatigue failure)

kvar (6.1.15) materijala nastao usled ponavljanog naprezanja tokom vremena

6.1.21

vek trajanja /(3) (shelf life)

vremenski period pre **kvarenja** (6.1.13) koji čini materijal nepodesnim za **korišćenje** (6.1.25)

/ vidi **vek trajanja (1)** (4.1.2.22), **vek trajanja (2)** (5.6.09)

6.1.22

starenje (aging)

kvarenje (6.1.13) usled protoka vremena

6.1.23

ubrzano starenje (accelerated aging)

eksperimentalne metode kojima se aproksimira dejstvo **starenja** (6.1.22) materijala izlaganjem povišenim nivoima uslova okruženja koji prouzrokuju **kvarenje** (6.1.13)

6.1.24

rukovanje (handling)

fizičke aktivnosti potrebne za **zaštitu** (6.1.01) i **korišćenje** (6.1.25) **dokumenata** (1.2.02)

6.1.25

korišćenje (use)

konsultacija **dokumenata** (1.2.02)

NAPOMENA Ovo uključuje i individualno i grupno konsultovanje, npr. na izložbi

6.1.26

apsolutna vlažnost (absolute humidity)

vlažnost

sadržaj vlage

stvarna količina vodene pare u jedinici zapremine vazduha

6.1.27

relativna vlažnost (relative humidity)

odnos količine vodene pare, u datoj zapremini vazduha na datoj temperaturi, i maksimalne količine vodene pare koju ta zapremina vazduha može sadržati na toj temperaturi, izražen u procentima

6.1.28

higrometar (hygrometer)

instrument za merenje **relativne vlažnosti** (6.1.27)

6.1.29

termo-higrograf (thermo-hygrograph)

higrotermograf, USA

instrument za kontinuirano beleženje temperature i **relativne vlažnosti** (6.1.27)

6.1.30

plan za zaštitu od opasnosti (disaster control plan)

organizovani sled procedura za sprečavanje, ublažavanje efekata i lakši oporavak od prirodnih i ljudskim faktorom prouzrokovanih nesreća

6.2 Svojstva materijala relevantnih za zaštitu

6.2.01

postojanost (permanence)

sposobnost materijala da je otporan na hemijske promene tokom dužeg perioda vremena i da traje najmanje nekoliko stotina godina bez izraženog **kvarenja** (6.1.13) pod normalnim uslovima **čuvanja** (2) (6.1.08) i **korišćenja** (6.1.25)

6.2.02

trajnost (izdržljivost) (durability)

sposobnost materijala da izdrži ponovljeno mehaničko habanje tokom dužeg perioda vremena

6.2.03

sposobnost upijanja (absorbency)

svojstvo materijala koje mu omogućuje da primi i zadrži tečnost sa kojom je u dodiru

6.2.04

prijemčivost (receptivity)

svojstvo površine nosioca **podataka/ medijuma informacije** (1.1.4.02) koje mu omogućuje da primi tečnost

6.2.05

propustljivost (permeability)

svojstvo materijala koje omogućuje da propušta tečnost ili gas od jedne njegove površine do druge

6.2.06

poroznost (porosity)

svojstvo nekog materijala da ima u sebi međuprostore, koje se obično izražava kao odnos zapremine međuprostora i zapremine mase tog materijala

6.2.07

trajnost boje (colour fastness)

svojstvo **pigmenta** (6.5.21) ili **boje** (6.5.23) koje omogućava da se zadrži prvobitna obojenost

6.2.08

baznost (alkali reserve)

količina hemijskog jedinjenja koje se dodaje **papiru** (6.5.01) kako bi se neutralizovala svaka kiselina koja nastaje bilo prirodnim **starenjem** (6.1.22) bilo iz atmosferskog zagađenja, a koja se određuje posebnim uslovima testiranja

6.2.09

jačina veze (bond strength)

stepen prianjanja koji se određuje posebnim uslovima testiranja

NAPOMENA Jačina veze se obično iskazuje jediničnim opterećenjem potrebnim da se razdvoje dva materijala povezana adhezijom

6.2.10

otpornost na kidanje (bursting strength)

stepen sposobnosti materijala da podnese ujednačeno prenesenu silu pritiska primenjenu pod pravim uglom na njegovu površinu pod posebnim uslovima testiranja

6.2.11

zatezna čvrstoća (tensile strength)

stepen sposobnosti materijala da podnese istezanje do pucanja pod posebnim uslovima testiranja

6.2.12

sposobnost previjanja (creasability)

sposobnosti lista materijala da se presavije bez **pucanja** (6.6.10)

6.2.13

otpornost na previjanje (folding endurance)

sposobnost materijala da podnese previjanje pod posebnim uslovima testiranja

6.2.14

elastičnost (elasticity)

sposobnost materijala da se vrati u prvobitni oblik bez **oštećenja** (6.1.14) nakon istezanja

6.2.15

savitljivost (flexibility)

sposobnost materijala da se vrati u prvobitni oblik bez **nanošenja štete** (6.1.14) nakon savijanja

6.2.16

plastičnost (plasticity)

sposobnost materijala da primi novi oblik bez **nanošenja štete** (6.1.14)

6.2.17

jačina na savijanje (flexural strength)

stepen **savitljivosti** (6.2.15) **adheziva** (6.5.27)

6.2.18

sposobnost istezanja (extensibility)

sposobnost materijala da se istegne bez **nanošenja štete** (6.1.14)

6.2.19

krutost (rigidity)

sposobnost materijala **objekta** (1.1.1.02) ili strukture da zadrži sopstveni oblik bez **nanošenje štete** (6.1.14) prilikom izlaganja delovanju mehaničkih sila

6.2.20

lomljivost (brittleness)

podložnost krutog materijala ka iznenadnom **kvaru** (6.1.15) prilikom izlaganja delovanju mehaničkih sila

6.2.21

izbrisivost (erasability)

sposobnost **nosioца (1)** (6.1.06) da dopusti brisanje zabeležene **informacije** (1.1.3.10) sa njega, omogućujući gore pomenutom da bude ponovo korišten

6.2.22

otpornost na cepanje (tear resistance)

stepen sposobnosti materijala da podnese cepanje pod posebnim uslovima testiranja

6.2.23

dimenzionalna stabilnost (dimensional stability)

sposobnost materijala da zadrži sopstvene dimenzije i oblik uprkos dejstvima obrade, okoline, **starenja** (6.1.22) i **upotrebe** (6.1.25)

6.2.24

jačina u vlažnom stanju (wet strength)

stepen sposobnosti materijala, zasićenog vodom, da se odupre pucanju ili razlaganju pod posebnim uslovima testiranja

6.2.25

otpornost na vodu (water resistance)

sposobnost materijala da se odupre, ali ne u potpunosti spreči dejstvo ili prodor vode

6.2.26

otpornost na požar (fire resistance)

stepen sposobnosti materijala ili strukture da se odupre rušenju, prodoru plamena, i prekomernog porasta temperature na neiloženoj površini pod posebnim uslovima testiranja

6.2.27

negorivost (non-combustibility)

stepen sposobnosti materijala da se odupre uništenju prilikom zagrevanja uz prisustvo vazduha pod posebnim uslovima testiranja

6.2.28

nezapaljivost (non-flammability)

stepen sposobnosti materijala da se odupre gorenju kada je izložen paljenju pod posebnim uslovima testiranja

6.2.29

pH vrednost (pH value)

mera koncentracije kiselosti ili baznosti materijala u vodenom **rastvoru** (6.5.26)

Napomena pH vrednost je izražena na logaritamskoj skali brojem od 0 do 14, sa 7.0 kao neutralnom tačkom, brojevi veći od 7 označavaju baznost a brojevi manji od 7 kiselost

6.2.30

boja (colour)

bilo koji ton duginih boja i bilo koji ton ili senka dobijena mešanjem ovih tonova sa belom ili crnom

6.2.31

glatkost (smoothness)

mera stepena reljefnosti površine materijala određena u posebnim uslovima testiranja

6.2.32

belina (whiteness)

stepen sposobnosti površine materijala da reflektuje svetlost

6.2.33

neprozirnost (opacity)

odnosh količine svetlosti reflektovane od materijala u odnosu na količinu apsorbovane svetlosti

6.2.34

prozirnost (polu-providnost) (translucence)

sposobnost površine materijala da propusti svetlost a da nije providan

6.2.35

providnost (transparency)

sposobnost materijala da omogući određenu vidljivost kroz svoju čvrstu materiju ili kroz međuprostor

6.3 Postupci koji se obavlaju u proizvodnji i konzervaciji dokumenata

6.3.01

premazivanje (coating)

postupak nanošenja, na površinu materijala, jednog ili više slojeva drugog materijala u tečnom stanju

6.3.02

lepljenje (sizing)

postupak dodavanja materijala bilo na podlogu, bilo na površinu **papira** (6.5.01) ili **kartona (1)** (6.5.02)

Napomena Lepljenje se uglavnom radi kako bi se povećala njegova otpornost na prodiranje i širenje tečnosti, npr. mastila, i povećanje otpornosti površine

6.3.03

završna obrada (finish)

karakteristična površina pružena **papiru** (6.5.01) ili **kartonu (1)** (6.5.02) na mehanički način

Primer Glačanje papira

6.3.04

smer vlakana u pravcu kretanja sita (machine direction)

smer vlakana

položaj vlakana **papira** (6.5.01) ili **kartona (1)** (6.5.02) koji se podudara ili je paralelan sa smerom kretanja mreže mašine za papir ili **karton** (6.5.02)

6.3.05

poprečni smer vlakana (poprečni pravac) (cross direction)

položaj vlakana **papira** (6.5.01) ili **kartona** (6.5.02) pod pravim uglom u odnosu na **smer vlakana u pravcu kretanja sita** (6.3.04)

6.3.06

beljenje (1) (bleaching)

tretman (celulozne) kaše hemijskim supstancama kako bi **papir** (6.5.01) bio svetlijii

vidi   **beljenje (2)** (6.6.30), **beljenje (3)** (6.7.08)

6.4 Agensi koji uzrokuju oštećenja dokumenata

6.4.01

mikro-organizmi (micro-organism)

organizmi malih dimenzija, obično nevidljivi golim okom

Primer Bakterija ili virus

6.4.02

gljive (fungus)

kriptogamna biljka, bez hlorofila, koja se hrani organskom materijom

Napomena   Gljive se javljaju u velikom broju formi. Najčešće forme koje se sreću u dokumentima jesu buđ i plesan

6.4.03

knjižna vaš (book-louse)

PSOCID koja se hrani mikroskopskim **gljivama** (6.4.02) na materijalima biljnog porekla

6.4.04

knjižni crv (book-worm)

larva bilo koje od brojnih vrsta buba poznatih da napadaju **dokumente** (1.1.02)

6.5 Materijali koji se koriste za pripremu ili konzervaciju dokumenata

6.5.01

papir (paper)

spojena površina ili mreža celuloznih vlakana oblikovna na tankom situ ceđenjem kaše u suspenziji tečnosti

Napomena   Pojam "papir" može se koristiti i za papir i za karton (6.5.02). Materijali gramaže manje od $225\text{g}/\text{m}^2$ uopšteno se smatraju papirom, a materijali gramaže od $225\text{g}/\text{m}^2$ ili više, tablama.

6.5.02

karton (1) (board)

papir (6.5.01) relativno visoke **krutosti** (6.2.19)

vidi   **karton (2)** (6.8.15)

Napomena   Pojam "papir" može se koristiti i za papir i za karton (6.5.02). Materijali gramaže manje od 225g/m² uopšteno se smatraju papirom, a materijali gramaže od 225g/m² ili više, tablama.

6.5.03

papirni otpad (broke)

papir (6.5.01) koji je odbačen u bilo kojoj fazi proizvodnje

6.5.04

papir od drvenjače (ground wood paper)

papir od drvne kaše (neusvojen termin)

papir (6.5.01) napravljen od vlakana dobijenih iz drveta mehaničkim sredstvima

Napomena   Kroz istoriju, papir od drvenjače je bio podložan oštećenju kao posledice visokog sadržaja lignina

6.5.05

bezdrvni papir (woodfree paper)

papir bez lignina, USA

papir (6.5.01) napravljen, u principu, samo od celuloznih vlakana dobijenih hemijskim putem iz drveta ili drugih biljnih materijala

6.5.06

nekiseli papir (acid free paper)

papir (6.5.01) sa **pH vrednošću** (6.2.29) koja pokazuje da je neutralan ili bazan

6.5.07

trajni papir (permanent paper)

arhivski papir

nekiseli papir (6.5.06) koji tokom dugotrajnog **smeštaja (2)** (6.1.08) u **bibliotekama (2)** (3.1.04), **arhivima (2)** (3.1.02) i drugim zaštićem okruženjima, pretrpi malo ili nimalo promena svojstava koja utiču na njegovu **upotrebu** (6.1.25)

6.5.08

papir od otpadaka (reclaimed paper)

papir (6.5.01) koji uključuje papirni **otpad** (6.5.03) ili vlakna dobijena iz otpadaka u toku proizvodnje papirnih proizvoda

6.5.09

reciklirani papir (recycled paper)

papir (6.5.01) sa ugrađenim vlaknima iz papira povučenog nakon **upotrebe** (6.1.25)

6.5.10

trajni papir (durable paper)

papir (6.5.01) koji ispunjava zahteve **trajnosti** (6.2.02) pod posebnim uslovima testiranja

6.5.11

novinski papir (roto-papir) (newsprint)

papir (6.5.01) napravljen od papira od **drvne kaše** (6.5.04) dodavanjem malo ili nimalo minerala

6.5.12

papir za umetničku štampu (1) (art paper)

visoko kvalitetan papir (6.5.01) za crtanje

vidi **papir za umetničku štampu (2)** (6.5.13)

6.5.13

papir za umetničku štampu (2) (art paper)

hartija sa premazom (6.5.18) ne sadrži drvnu kašu, namenjena glatkoj sitoštampi

6.5.14

imitacija umetničkog papira (papir za ilustracionu štampu) (imitation art paper)

papir (6.5.01) bez premaza sa veoma visokim sadržajem **kamenog praha (1)** (6.5.33) i vrlo izglačan kako bi poprimio osobine **papira za umetničku štampu (2)** (6.5.13)

6.5.15

indijski papir (biblijski papir) (India paper)

tanak, gust, neprovidan i izdržljiv papir (6.5.01) za štampu (1.2.17), namenjen štampanju

volumena (2.4.01) manjeg obima

6.5.16

atlasni papir (plan paper)

papir za karte

lepljeni papir (6.5.01) sa dobrim svojstvima snage, posebno **zatezne čvrstoće** (6.2.11), **otpornosti na previjanje** (6.2.13) i **površinsko habanje** (6.6.02), poseduje **dimenzionalnu stabilnost** (6.2.23)

6.5.17

zaštitni papir (parir za hartije od vrednosti) (security paper)

papir (6.5.01) koji uključuje elemente za identifikaciju koji sprečavaju falsifikovanje

Napomena Papir koji se koristi za štampanje novčanih jedinica (banknota)

6.5.18

hartija sa premazom (coated paper)

papir (6.5.01) kome je dodat premaz gline ili nekog drugog materijala kako bi mu se poboljšala **završna obrada** (6.3.03)

6.5.19

glačani papir (calendered paper)

papir (6.5.01) kome je dodata glatka površina propuštajući ga kroz valjke jednom ili više puta

6.5.20

nelepljeni papir (unsized paper)

papir (6.5.01) kome nije dodat nikakav **lepk** (6.5.30)

Primer Upijajući papir, papir za restauraciju

6.5.21

pigment (pigment)

supstanca, uglavnom u obliku glatkih nerastopivih čestica, koje daju **boju** (6.2.30) **nosiocu (1)** (6.1.06)

6.5.22

mastilo (štamparska boja) (ink)

tečnost za pisanje sastavljena od **pigmenta** (6.5.21) ili **boje** (6.5.23), ili njihove mešavine, razmućene u tečnoj sredini

6.5.23

boja (dye)

prirodna ili sintetička susptanca koja daje neophodnu **boju** (6.2.30) **medijumu informacije** (1.1.4.02) ili **nosiocu (1)** (6.1.06) **impregnacijom** (6.7.13)

6.5.24

farba (paint)

tečnost ili prah koji sadrže **pigmente** (6.5.21) koja kada se nanese na **medijum informacije** (1.1.1.02), oblikuje neprovidan sloj koji ima zaštitno, ukrasno ili posebno tehničko svojstvo

6.5.25

rastvarač (solvent)

supstanca, obično tečnost, koja ima svojstvo da rastapa ili razređuje druge supstance ne menjajući njihov hemijski sastav

6.5.26

rastvor (solution)

proizvod pretvaranja čvrstog ili gasnog oblika u tečni mešanjem sa **rastvaračem** (6.5.25)

6.5.27

adheziv (adhesive)

supszanca sposobna da spaja materijale jedan za drugi hemijskim ili mehaničkim putem ili na oba načina

6.5.28

tutkalo (glue)

adheziv (6.5.27) napravljen od belančevina dobijenih iz životinjskih koža ili kostiju ili sintetički modifikovanih ugljen-vodoničkih polimera

6.5.29

skrobni lepak (paste)

mekan, gibak **adheziv** (6.5.27) obično dobijen od skroba i vode

6.5.30

lepk (size)

supstanca bilo dodata **papiru** (6.5.01), kaši ili površini papira kako bi se umanjila **sposobnost upijanja** (6.2.03) i povećala otpornost

6.5.31

stipsa (alum)

aluminijum slulfat korišćen u kombinaciji sa smolom kao **lepkom** (6.5.30)

Napomena Ovo je jedan od mogućih izvora kiselosti papira

6.5.32

ublaživač (buffer)

[proizvodnja papira] supstanca korišćena kako bi uspostavila **baznost** (6.2.08)

6.5.33

kameni prah (1) (filler)

[proizvodnja] neaktivna suspstanca dodata proizvodu kako bi se postigle određene karakteristike

vidi **kameni prah (2) (6.5.34)**

6.5.34

kameni prah (2) (filler)

[restauracija] **skrobní lepak** (6.5.29) ili tečnost primenjena kako bi pričinila dobro manje **nanošenje štete** (6.1.14) objektu (1.1.1.02)

vidi **kameni prah (1) (6.5.33)**

6.5.35

acetat celuloze (cellulose acetate)

celulozni ester

sintetički materijal sastavljen od ugljo-vodoničnih soli sirčetne kiseline

Napomena Acetat celuloze se koristi kao medijum foto dokumenata

6.5.36

zaštitni list (barrier sheet)

list **papira** (6.5.01) umetnut kako bi se spričilo bilo prenošenje **boje** (6.6.21) sa jedne **stranice** (2.4.22) na drugu ili prenos hemijskih agenasa

6.5.37

pergament (parchment)

materijal dobijen od kože životinja

Napomena Obično kože ovce ili koze

6.5.38

velin (fini pergament) (vellum)

tanki **pergament** (6.5.37) pripremljen od kože mладунчeta

6.5.39

tissue

lagan nelepljen **papir** (6.5.20)

6.5.40

svileni papir (tissue paper)

tissue (6.5.39) namenjen za korišćenje kao pokrivka u **restauraciji** (6.1.04) **papira** (6.5.01) **dokumenata** (1.2.02)

6.5.41

tanki japanski papir (japanese tissue)

svileni papir (6.5.40) dobijen od biljnih vlakana

Primer Od dudovag lišća

6.6 Vrste nanete štete dokumenatima

6.6.01

oštećenost usled upotrebe (pohabanost) (wear and tear)

nanošenje štete (6.1.14) prouzrokovano mehaničkim silama prilikom rukovanja **dokumentom** (1.2.02) i njegove **upotrebe** (6.1.25)

6.6.02

abrazija (površinsko habanje) (abrasion)

nanošenje štete (6.1.14) prouzrokovano trenjem ili pohabanošću materijala usled kontakta sa drugim materijalom

6.6.03

slepljivanje (lepljenje više slojeva materijala) (blocking)

spajanje listova (2.4.21) jedan za drugi

6.6.04

zadržavanje prašine (dust retention)

svojstvo površine da privuče i zadrži prašinu

6.6.05

mehur (plik) (blister)

lokalna ispučena deformacija površine materijala prouzorkovana zadržavanjem vazduha, gase ili tečnosti

6.6.06

povećanje krtosti (embrittlement)

pormena svojstava materijala od **savitljivosti** (6.2.15) do **lomljivosti** (6.2.20)

6.6.07

krivljenje (buckling)

gubitak (6.6.22) prvobitnog oblika uvijanjem u jednoj ili više ravni

6.6.08

nabiranje (cockling)

krivljenje (6.6.07) u jednoj ravni u obliku talasa ili grebena

6.6.09

rolanje (curling)

krivljenje (6.6.07) lista u jednoj ravni tako da teži da se uvije sam od sebe

6.6.10

pucanje (stvaranje pukotina) (cracking)

nanošenje štete (6.1.14) u obliku diskontinueta na površini ili unutar **objekta** (1.1.1.02)

6.6.11

ispucavanje (crazing)

pucanje (6.6.10) prošireno u obliku šare preko čitave površine **objekta** (1.1.1.02)

6.6.12

izlučivanje tečnosti (exudation)

izbijanje sastojaka u tečnom obliku na površinu **objekta** (1.1.1.02)

6.6.13

nepostojane boje (fugitive colours)

pigmenti (6.5.21) ili **boje** (6.5.23) kojima nedostaje trajnost **boje** (6.2.07)

6.6.14

istezanje (tečenje materijala) (creep)

deformacija **dokumenta** (1.2.02) u vidu dimenzionalnog širenja tokom vremena usled stalnog opterećenja

6.6.15

istezanje (tečenje materijala) (creep)

širenje **adheziva** (6.5.27) tokom vremena preko tačke inicijalne primene

vidi   **istezanje** (6.6.14)

6.6.16

istezanje zbog vlage (dump stretching)

deformacija **dokumenta** (1.1.02) u vidu dimenzionalnog širenja tokom vremena usled upijanja vlage

6.6.17

skupljanje (shrinking)

deformacija **dokumenta** (1.2.02) u vidu dimenzionalnog smanjenja

6.6.18

obrezivanje (cropping)

otsecanje dela ili delova **dokumenta** (1.1.02) tako da njegove dimenzije a moguće i sadržaj **informacija (1)** (1.1.3.08) bude promenjene

6.6.19

magareće uši (dog-eared)

postojanje savijenog ugla **lista** (2.4.21) kao rezultat **greške** (6.1.16) u proizvodnji, namernog čina ili oštećenosti usled **upotrebe** (6.6.01)

6.6.20

isparenje boja ili mastila (razlivanje boja ili mastila) (bleeding)

ispiranje ili migracija **pigmenta** (6.5.21) ili **boje** (6.5.23) na susednu površinu usled kontakta sa tečnošću

6.6.21

prljanje (prenošenje boje, offset) (off-setting)

prenošenje graničnih **listova** (2.4.21) **mastila** (6.5.22) ili drugog **nosioca (1)** (6.1.06) bilo prilikom postupka **štampe** (1.2.17), pre nego što se osuši, bilo narednom migracijom

6.6.22

gubitak (loss)

odsustvo čitavog ili bilo kog dela **dokumenta** (1.2.02)

6.6.23

lakuna (lacuna)

gubitak (6.6.22) zabeležene **informacije** (1.1.3.10) iz grafičkog **dokumenta** (1.2.02)

6.6.24

propust u spajanju (holiday)

područje na površini pokrivenoj **adhezivom** (6.5.27) koje ne prijaja valjano za drugu površinu

6.6.25

bleđenje (gubitak boje) (discolouration)

promena u nijansi ili **kvalitetu** (1.3.02) **boje** (6.2.30)

6.6.26

mrlja (stain)

područje **bleđenja** (6.6.25) (**gubitaka boje**) prouzrokovano kontaktom sa stranom materijom

6.6.27

mrlja od vlage (dump stain)

mrlja (6.6.26) prozrokovana kontaktom sa vodom

6.6.28

foksing (foxing)

bleđenje (6.6.25) (**gubitak boje**) **papira** (6.5.01) u vidu malih tačaka braon boje

Napomena Foksing je prouzrokovano delovanjem gljiva

6.6.29

žućenje (yellowing)

bleđenje (6.6.25) (**gubitak boje**) kroz **starenje** (6.1.22) u vidu postepenog tamnjenja, koje može da dovede i do braon boje

6.6.30

beljenje (2) (bleaching)

bleđenje (6.6.25) (**gubitak boje**) u vidu **gubitka** (6.6.22) intenziteta **boje** (6.2.30)

vidi **beljenje (1)** (6.3.06), **beljenje (3)** (6.7.08)

6.6.31

izbleđivanje (nestajanje, stapanje) (fading)

postepeno **bleđenje** (6.6.30)

6.6.32

fotodegradacija (oštećenje pod uticajem svetlosti) (photodegradation)

oštećenje (6.1.13) prouzrokovano delovanjem svetlosti

6.6.33

oštećenje kiselinom (acid deteroioration)

oštećenje (6.1.13) nastalo rekcijom unutrašnjih ili spoljnih hemijskih agenasa

6.6.34

migracija kiseline (acid migration)

prelazak kiseline iz kisele materije u drugu manje kiselosti sa kojom je u kontaktu

6.6.35

oksidacija (oxidation)

rezultat hemijske reakcije koja menja svojstva jedinjenja putem razmene elektrona

Napomena Prvobitno se mislilo da je ovakav efekat rezultat oduzimanja kiseonika

6.6.36

delaminacija (1) (delamination)

razdvajanje slojeva lamela usled otkaza **adheziva** (6.5.27) ili povezanog otkaza lamela

vidi **delaminacija (2)** (6.7.30)

Napomena Ovo može uključiti nemamernu delaminaciju dokumenta koji je bio podvrgnut postupku konzervacije laminacijom

6.7 Mere konzervacije

6.7.01

čišćenje (cleaning)

odstranjivanje stranih materija sa/iz **dokumenta** (1.2.02)

6.7.02

mehaničko čišćenje (mechanical cleaning)

čišćenje (6.7.01) prašine i prljavštine sa površine **dokumenta** (1.2.02) mehaničkim sredstvima

Primer Četkanjem, duvanjem, usisavanjem

6.7.03

suvo čišćenje (dry cleaning)

čišćenje (6.7.01) korišćenjem supstance za brisanje

6.7.04

pranje (washing)

čišćenje (6.7.01) potapanjem u vodu ili njenom spoljnem upotrebom

6.7.05

enzim (enzyme)

organska materija iz prirode sposobna da deluje van živih organizama i da katalizuje ili ubrza određenu biohemiju reakciju

Napomena Enzimi se mogu koristiti za rastvaranje organiskih naslaga, npr. belančevina ili masti

6.7.06

biološko čišćenje (biological cleaning)

čišćenje (6.7.01) primenom **enzima** (6.7.05)

6.7.07

hemijsko čišćenje (chemical cleaning)

čišćenje (6.7.01) potapanjem u hemijsku supstancu ili njenom spoljnem upotrebom

6.7.08

beljenje (3) (bleaching)

hemijsko čišćenje (6.7.07) oksidacijom ili smanjenjem agensa

vidi **beljenje (1) (6.3.06), beljenje (2) (6.6.30)**

6.7.09

neutralizacija (deacidification)

povećanje pH vrednosti (6.2.29) materijala **objekta** (1.1.1.02) suspcionama alkane prirode kako bi se podržala **zaštita** (6.1.01) objekta

6.7.10

neutralizacija u vodenoj sredini (aqueous deacidification)

neutralizacija (6.7.09) korišćenjem **rastovora** (6.5.26) na bazi vode

6.7.11

neutralizacija u nevodenoj sredini (non-aqueous deacidification)

neutralizacija (6.7.09) korišćenjem **rastovora** (6.5.26) koji nisu na bazi vode

Napomena Ovo je neophodno kada se radi sa predmetima kod kojih se šteta može naneti vodom

6.7.12

ponovno lepljenje (resizing)

tehnika **restauracije** (6.1.04) kako bi se povećala mehanička otpornost **objekta** (1.1.102) primenom **lepka** (6.5.30)

6.7.13

impregnacija (impregnation)

ubacivanje ili apsorbcija tečnosti u materijal **objekta** (1.1.1.02)

6.7.14

dezinskekcija i deratizacija (disinfestation)

odstranjivanje insekata, malih glodara i drugih štetočina

6.7.15

dezinfekcija (disinfection)

uništavanje štetnih mikoorganizama (6.4.01)

6.7.16

fumigacija (fumigation)

postupak izlaganja **dokumenta** (1.2.02), obično u vakumskim ili drugim hermetičkim komorama, gasu ili isparavanju kako bi se izvršila dezinfekcija, **deratizacija** (6.7.14) ili **dizenfekcija** (6.7.15)

6.7.17

vlaženje (1) (humidification)

povećanje relativne vlažnosti (6.1.27) prilikom održavanja stabilne temperature

vidi **vlaženje (2) (6.7.18)**

6.7.18

vlaženje (2) (humidification)

postupak **konzervacije** (6.1.03) kako bi se povećala **apsolutna vlažnost** (6.1.26) materijala **objekta**

(1.1.1.02) **vlaženjem (1)** (6.7.17)

vidi   **vlaženje (1)** (6.7.17)

6.7.19

sušenje (dehumidification)

smanjenje relativne vlažnosti (6.1.27)

6.7.20

razvezivanje (pulling)

rastavljanje povezanih **volumena** (2.4.01) na sastavne delove

6.7.21

opuštanje (relaxation)

postupak **konzervacije** (6.1.03) koji **dokument** (1.2.02) čini savitljivijim kako bi se povratio u prvobitno stanje ili da bi se olakšale naredne konzervacije

6.7.22

presovanje (flatening)

uklanjanje površinskih iskrivljenja **dokumenta** (1.1.02)

6.7.23

kaširanje (mounting)

postupak **konzervacije** (6.1.03) kod koga je odvojeni **medijum podataka** (1.1.4.02) zakačen za **dokument** (1.2.02)

Napomena   Kaširanje je često preventivna mera za u svrhu rukovanja ili prikaza

6.7.24

podlepljivanje (postava) (backing)

dodavanje učvršćujućeg sloja materijala iza **dokumenta** (1.2.02) pri čemu se teži da dokument što je više moguće zadrži prvobitan oblik

6.7.25

inkapsulacija (encapsulation)

zaptivanje materijala **objekta** (1.1.1.02) između slojeva nepokretnog providnog materijala

6.7.26

laminacija (lamination)

pričvršćivanje providnog materijala za jednu ili obe strane lista **papira** (6.5.01) lepljenjem, kako bi se učvrstio i zaštitio

6.7.27

oblaganje svilenom gazom (silking)

laminacija (6.7.26) korišćenjem svilene gaze

6.7.28

lepljenje toplotom (laminacija na toplo) (heat-sealing)

laminacija (6.7.26) kod koje je spajanje postignuto primenom toplove i pritiska

6.7.29

laminacija na hladno (solvent lamination)

laminacija (6.7.26) kod koje je spajanje postignuto hemijskom reakcijom

Napomena Obično, laminacija na hladno se vrši primenom acetona na acetat celuloze

6.7.30

delaminacija (2) (delamination)

sklanjanje laminatnih materijala fizičkim ili hemijskim sredstvima

vidi **delaminacija (1)** (6.6.36)

6.7.31

suvo kaširanje (dry mounting)

kaširanje (6.7.23) kod koga se vezivanje postiže delovanjem netečnog **adheziva** (6.5.27) primenom toplove i pritiska

6.7.32

uramljivanje (encapsulation mounting)

kaširanje (6.7.23) u dva dela, **medijuma podataka** (1.1.4.02) i drugog, gornjeg sloja materijala sa otvorom kroz koji se može videti **dokument** (1.2.02) ili njegov deo

6.7.33

nalivanje (infilling)

fizičko popunjavanje delova koji nedostaju materijalu **objekta** (1.1.1.02) odgovarajućim materijalom

6.7.34

raslojavanje hartije (paper splitting)

odvajanje dve površine listova **papira** (6.5.01)

Napomena Razdvajanje papira je priprema za umetanje učvršćujućeg sloja

6.7.35

nalivanje listova papirnom pulpom (leafcasting)

nalivanje (6.7.33) **papira** (6.5.01) **dokumenata** (1.2.02) pulpom, vakumskim usisavanjem

6.7.36

masovna konzervacija (mass conservation)

simultani postupak većeg broja **dokumenata** (1.2.02) automatizovanom **konzervacionim** (6.1.03) tehnikama

6.7.37

pojačavanje slike (image enhancement)

ponovno stvaranje izbledelog ili nekompletnog **informacionog (1)** (1.1.3.08) sadržaja **dokumenta** (1.2.02) optičkim ili elektronskim tehnikama

6.8 Delovi povezanih knjiga

6.8.01

povezivanje (2) (bindining)

postupci ili tehnike za privezivanje **listova** (2.4.21) jedan za drugi i njihovo pričvršćivanje za korice

vidi **povezivanje (1)** (2.4.25)

6.8.02

knjižni blok (book block)

listovi (2.4.21) volumena (2.4.01) koji su sigurno povezani jedan za drugi i pripremljeni za **povezivanje (1)** (6.8.01)

6.8.03

svežanj (section)

arak

određen broj presavijenih **listova** (2.4.21) sakupljenih i tretiranih kao jedinica namenjena za **povezivanje (2)** (6.8.01)

6.8.04

tabak (signature)

štampani list presavijen da sačinjava **svežanj** (6.8.03) **volumena** (2.4.01)

6.8.05

prilog (dodatak) (insert)

list ili **tabak** (6.8.04) štampan odvojeno od **teksta** (1.1.2.04) i prišiven ili prilepljen za **knjižni blok** (6.8.02) prilikom **povezivanja (2)** (6.8.01)

6.8.06

pregibna traka (guard)

leđna traka knjige

uska traka platna ili **papira** (6.5.01) prišivena u **knjižni blok** (6.8.02) kako bi omogućila ubacivanje dodatnog materijala bez **krivljenja poveza (2)** (6.8.01)

vidi **leđna traka knjige (1)** (6.8.21)

6.8.07

hrbat (back)

sastavljanje **unutrašnjih obreza** (6.8.19) **knjižnog tabaka** (6.8.02)

6.8.08

leđna traka (lining)

materijal pričvršćen **adhezivom** (6.5.27) ili za **hrbat** (6.8.07) ili za **knjižni tabak** (6.8.02) ili za **leđa** (6.8.17) **korica** (6.8.14)

6.8.09

super (super)

neobrađeno platno zapepljeno tutkalom za **hrbat** (6.8.07) ili **knjižni blok** (6.8.02), tako da formira prvu **leđnu traku** (6.8.08) ukoričenog **volumena** (2.4.01)

6.8.10

podstava (endpaper)

presavijeni list **papira** (6.5.01) privezan za **knjižni blok** (6.8.02), kome je spoljašnja **strana** (2.4.22) pričvršćena **adhezivom** (6.5.27) za unutrašnju stranu **kartona (2)** (6.8.15) ukoričenog **volumena** (2.4.01)

6.8.11

spoljni list podstave (paste-down)

polovina **podstave** (6.8.10) koja je prilepljena za unutrašnju stranu **kartona (2)** (6.8.15)

6.8.12

slobodni list podstave (fly-leaf)

prazan **papir** (2.4.21) na početku ili kraju **volumena** (2.4.01) između **podstave** (6.8.10) i prvog ili poslednjeg **svežnja** (6.8.03)

6.8.13

omot (cover)

materijal pričvršćen za **hrbat** (6.8.07) i strane **knjižnog bloka** (6.8.02) da bi ga zaštio pri **upotrebi** (6.1.25)

6.8.14

korice (case)

omot (6.8.13) koji se u potpunosti napravi pre nego što se pričvrsti za **knjižni blok** (6.8.02)

6.8.15

karton (2) (board)

karton (1) (6.5.02) pričvršćen za drugu stranu **knjižnog bloka** (6.8.02) kao deo omota

vidi   **karton (1)** (6.5.02)

6.8.16

karton za korice (binder's board)

krut čvrst **karton (1)** (6.5.02) koji se koristi kao **karton (2)** (6.8.15)

6.8.17

leđa (spine)

hrbat (6.8.07) **volumena** (2.4.01) i onaj deo **omota** (6.8.13) koji ide preko njega

6.8.18

prednji obrez (fore-edge)

prednja strana **listova** (2.4.21) **volumena** (2.4.01)

6.8.19

unutrašnji obrez (binding edge)

zadnja strana **listova** (2.4.21) ili **svežnja** (6.8.03) **volumena** (2.4.01)

6.8.20

prevoj (falc)

spoljni spoj **leđa** (6.8.17) i **omota** (6.8.13) koji se savija kada su korice otvarene i zatvorene

6.8.21

leđna traka (1) (hinge)

unutrašnji pregib knjige

unutrašnji spoj **leđa** (6.8.17) i **omota** (6.8.13)

vidi   **pregibna traka** (6.8.06)

6.8.22

veznik (gutter)

protor formiran od unutrašnjih margina dve **strane** (2.4.22) **volumena** (2.4.01) koje su okrenute jedna drugoj

6.9 Vrste poveza

6.9.01

povez iz celog platna (full binding)

potpuno **povezivanje** (2) (6.8.01) **leđa** (6.8.17) i strana **volumena** (2.4.01) istim materijalom

Napomena Tradicionalno, ovaj materijal je koža

6.9.02

platneni povez (cloth binding)

povez iz celog **platna** (6.9.01) sa tvrdim **kartonima (2)** (6.8.15)

6.9.03

polupovez (half binding)

povezivanje (2) (6.8.01) kod koga su **leđa** (6.8.17) produžena do jedne četvrtine **širine kartona (1)** (6.8.15) a takođe su uglovi ili **prednji obrez** (6.8.18) **kartona** (6.8.15) prekriveni jednim materijalom a ostatak strana drugim

Napomena Tradicionalno, za leđa se koristi koža

6.9.04

tričetvrt-povez (three-quarter binding)

povezivanje (2) (6.8.01) slično **polupovezu** (6.9.03) ali je prvim materijalom obuhvaćeno tri četvrtine polovine širine **kartona (2)** (6.8.15)

6.9.05

četvrt povez (povez sa uskom kožnom trakom) (quarter binding)

povezivanje (2) (6.8.01) kod koga su **leđa** (6.8.17) prekrivena jednim materijalom a strane drugim

6.9.06

bibliotečki povez (library binding)

povezivanje (2) (6.8.01) namenjen čestoj **upotrebi** (6.1.25)

6.9.07

meki povez (flexible binding)

povezivanje (2) (6.8.01) kod koga šivenje i pokrivanje materijalima dozvoljavaju da se **volumen** (2.4.01) otvara skor ravno

6.9.08

povezivanje lepkom (adhesive binding)

povezivanje lepljenjem

povezivanje (2) (6.8.01) kod koga odvojeni **listovi** (2.4.21) prijanjaju jedan za drugi pomoću **adheziva** (6.5.27)

6.9.09

mehaničko povezivanje (mechanical binding)

postupak **povezivanja** (2) (6.8.01) koji koristi mehaničke uređaje umesto konca ili **adheziva** (6.5.27) kako bi držalo spojene **listove** (2.4.21)

6.9.10

spiralni povez (spiral binding)

mehaničko povezivanje (6.9.09) kod koga je red rupica probušen kroz **listove** (2.4.21) i stranice **omota** (6.8.13) a neprekidna spiralno uvrnuta žica provučena kroz rupe

6.9.11

povez u obliku češlja (comb binding)

mehaničko povezivanje (6.9.09) kod koga su zakriviljeni zupci proizašli iz plastičnih **leđa** (6.8.17) ubaćeni u razreze u **listovima** (2.4.21) i strane **omota** (6.8.13)

6.10 Postupak povezivanja

6.10.01

poredak (collation)

skup **listova** (2.4.21) ili **svežanj** (6.8.03) u njihovom preciznom **redosledu** (1.1.1.08)

6.10.02

šivenje koncem (sewing)

uvezivanje **svežanja** (6.8.03) uz pomoć igle i konca

6.10.03

šivenje na trake (oversewing)

tehnika šivenja **koncem** (6.10.02) kojom se pričvršćuju **listovi** (2.4.21) ili **svežnjevi** (6.8.03) za konopac ili trake kako bi оформили **knjižni blok** (6.8.02) kod kojeg konac okružuje leđa svakog svežnja i buši listove

6.10.04

šivenje paspulom (kettle stich)

pleteni konac koji se koristi da spoji **svežnje** (6.8.03) koncem ili žicom

6.10.05

prošivanje (heftanje) (stitching)

privezivanje **listova** (2.4.21) ili **svežnjeva** (6.8.03) koncem ili žicom

6.10.06

prošivanje odozgo (side stitching)

šivenje odozgo

prošivanje (6.10.05) kod koga konac ili žica prolazi kroz čitavu debljinu **volumena** (2.4.01)

6.10.07

prošivanje kroz pregib (saddle stitching)

prošivanje (6.10.05) kod koga žičane spajalice prolaze kroz centralni pregib **volumena** (2.4.01)

6.10.08

ulepljivanje (tipping-in)

pričvršćivanje **listova** (2.4.21) jedan uz drugim pomoću uzane trake **adheziva** (6.5.27) duž jedne ivice ubaćenog lista

6.10.09

ulepljivanje kožnog bloka (casing-in)

postupak nanošenja **adheziva** (6.5.27) na krajnje **podstave** (6.8.10) **knjižnog bloka** (6.8.02) i umetanja knjižnog bloka u svoje **korice** (6.8.14)

6.10.10

obrada knjižnog bloka (forwarding)

zaobljavanje **hrbta** (6.10.14) i **leđne trake** (6.8.08) **leđa** (6.8.17) što može da obuhvati **ulepljivanje** (6.10.08) **podstava** (6.8.10)

Napomena Ovo su koraci preduzeti u povezivanju nakon šivenja koncem a pre nego što se ulepi knjižni blok ili omot

6.10.11

lepljenje leđa (gluing-off)

postupak nanošenja **adheziva** (6.5.27) na hrbat **knjižnog bloka** (6.8.02) pre **šivenja koncem** (6.10.02)

6.10.12

presovanje hrbta (nipping)

primena sile pritiska na **knjižni blok** (6.8.02) nakon **šivenja koncem** (6.10.02) i **lepljenja leđa** (6.10.11) (6.8.07) kako bi se smanjilo nabiranje uzrokovano upotrebot konca

6.10.13

urezivanje (notching)

usecanje žljeba duž **hrbta** (6.8.07) **knjižnog bloka** (6.8.02) pre nanošenja **adheziva** (6.5.27) kako bi se prouzrokovalo **povezivanje lepkom** (6.8.09)

6.10.14

zaobljavanje hrbta (rounding and backing)

oblikovanje **knjižnog bloka** (6.8.02) nakon ukrašavanja a pre dodavanja **leđne trake** (6.8.08)

VII DEO

7 Pravni aspekti informacija i dokumentacije

7.1 Opšti termini

7.1.01

javni zapisi (2)

zаписи (1) (1.1.3.11) и архиве (1) (3.1.01) који се тако означавају у националном законодавству

упор. **javni zapisi** (1) (3.3.08)

7.1.02

neprikosnovenost

nеповредивост

принцип да **javni zapisi (2)** (7.1.01) не могу да се преносе ни на кога ко нema права по закону да ih poseduje

7.1.03

neotuđivost

neoduzimljivost

princip da **javni zapisi (2)** (7.1.01) ostaju trajno podložni **žalbi za povraćaj** (4.1.2.34) jer su neotuđivo javno vlasništvo

7.1.04**overa**

čin potvrđivanja službenog karaktera **dokumenta** (1.2.02) ili **primerka (1)** (2.1.05) ili **kopije primerka** (2.1.06)

upor. **sertifikat (2)** (7.1.05)

7.1.05**sertifikat**

potvrda (2)

iskaz u procesu kontrole za ustanavljanje stepena u kojem proizvodi i usluge zadovoljavaju propisane zahteve

upor. **overa** (7.1.04)

7.1.06**overena kopija**

kopija (2.1.06) koju je overio nadležni organ

7.1.07**registar**

dokument (1.2.02), obično **tom** (2.4.01), u koji **podatke** (1.1.4.01) unosi službenim postupkom organ propisan zakonom

7.1.08**zakon**

dokument (1.2.02) koji formalno sadrži odluku zakonodavnog tela ili drugog javnog organa

7.1.09**zakon o kulturnim dobrima**

zakon (7.1.08) koji reguliše prodaju i izvoz **dokumenata** (1.2.02) koji su u privatnom vlasništvu i drugih materijala koji su deo nacionalnog kulturnog nasleđa

7.1.10**službeni list**

dokument (1.2.02) koji služi kao obavezujući izvor **informacija** (2) (1.1.3.09) pravne prirode

7.1.11**pečat (1)**

komadić materijala koji očvrsne pošto se na njemu napravi otisak nekim sredstvom i koji se prikači za **dokument** (1.2.02) radi ukazivanja nanjegovu važnost

upor. **pečat (2)** (7.1.12)

7.1.12**pečat (2)**

sredstvo koje se koristi da se napravi otisak **pečata (1)** (7.1.11)

upor. **pečat (1)** (7.1.11)

7.1.13

žig (2)

okrugli metalni **pečat (1)** (7.1.11) prikačen za **dokument** (1.2.02) velike važnosti

upor. **žig (1)** (2.2.1.35)

7.1.14

utisnuta oznaka (2)

utisnuta ili odštampana oznaka koja ukazuje da je neki tačan iznos uplaćen po propisu nekom službenom organu

upor. **pečat (1)** (2.2.1.36)

7.2 Književna, umetnička i industrijska svojina

7.2.1 Opšti termini

7.2.1.01

intelektualno delo

sadržaj **dokumenta** (1.2.02) koji je rezultat intelektualne aktivnosti koja ga kvalificuje za **autorsko pravo** (7.2.2.02) ili za **pravo na industrijsku svojinu** (7.2.3.1.02) zbog njegove **originalnosti** (7.2.1.05) ili **novine** (7.2.1.06)

7.2.1.02

zaštita

pravna garancija **autorskih prava** (7.2.2.01) ili **prava na industrijsku svojinu** (7.2.3.1.02) koja je data nekom **intelektualnom delu** (7.2.1.01)

7.2.1.03

javni domen

ukupnost **intelektualnih dela** (7.2.1.01) koja se mogu koristiti slobodno sve dok ne bude povreda moralnih prava (7.2.2.1.01)

7.2.1.04

prethodni rad

sve što je učinjeno dostupnim javnosti posredstvom pisanog ili usmenog **opisa (2)** (7.2.3.4.02), korišćenjem, ili na neki drugi način, pre **datuma prvog upisa** (7.2.3.3.09) **patentne prijave** (7.2.3.3.02)

7.2.1.05

originalnost

stepen inventivnosti

kvalitet **intelektualnog dela** (7.2.1.01) koji nije neposredno izvodljiv iz bilo kojeg drugog postojećeg intelektulanog dela ili njihove kombinacije

NAPOMENA

Sva originalna dela su nova

7.2.1.06

novina

kvalitet **intelektualnog dela** (7.2.1.01) kojim se razlikuje od drugih postojećih intelektualnih dela

NAPOMENA

Sva nova dela nisu originalna.

7.2.1.07**pretraživanje na novost**

traženje elemenata (1.1.1.04) moguće uticajnih na **novinu** (7.2.1.06) ili **originalnost** (7.2.1.05) nekog pronalaska (7.2.1.08)

7.2.1.08**pronalazak**

intelektualno delo (7.2.1.01) koje se odnosi na neki **objekat** (1.1.1.02), uređaj, sastav materije ili na proces njihove proizvodnje, koje ima karakteristike **patentabilnosti** (7.2.1.09)

7.2.1.09**patentabilnost**

mogućnost **intelektualnog dela** (7.2.1.01) u oblasti **industrijske svojine** (7.2.3.1.01) da zadovolji pravne zahteve za dobijanje **patenta** (7.2.3.1.10)

7.2.1.10**dozvola**

licenca

službena dozvola koja daje pravo na eksploraciju, pod navedenim uslovima, **intelektualnog dela** (7.2.1.01)

7.2.1.11**ustupanje**

prenos prava

prenos nekog **autorskog prava** (7.2.2.01), prava pronalazača ili **prava industrijske svojine** (7.2.3.1.02) na drugu osobu ili organizaciju

7.2.1.12**piratizovano delo**

piraterija

reprodukovanje, javno izvođenje ili "okolišno" **saopštavanje (1.1.3.01) intelektualnog dela** (7.2.1.01) ili stvaranje **sekundarnog dokumenta** (1.2.03), u celini ili delimično na bilo koji način, namernim kršenjem prava koja su vezana za to intelektualno delo

7.2.1.13**plagijat**

prezentacija **intelektualnog dela** (7.1.2.01) drugog **autora** (4.2.1.5.03), u celini ili delimično, kao svog sopstvenog dela bilo pozajmljivanjem ili imitiranjem

7.2.1.14**ispravno postupanje**

primereno korišćenje

slobodno korišćenje **intelektualnog dela** (7.2.1.01) u skladu sa ograničenjima propisanim zakonodavstvom ili dozvoljenim konvencijom

7.2.2 Autorska prava

7.2.2.01

autorska prava

sva prava koja su **autoru (4.2.1.5.03)** data na osnovu nekog **intelektualnog dela (7.2.1.01)**

7.2.2.02

autorsko pravo

isključivo pravo na korišćenje nekog **intelektualnog dela (7.2.1.01)**

7.2.2.03

znak autorskog prava

odštampani znak (4.2.1.5.10) na jedinici koji ukazuje na godinu i vlasnika **autorskog prava (7.2.2.02)** u toj jedinici

PRIMER Znak ©

7.2.2.04

srodnna prava

autorska prava (7.2.2.01) dodeljena svima koji su dali doprinos nekom književnom ili umetničkom radu

7.2.2.05

pravo posthumnog objavljanja

autorsko pravo (7.2.2.01) vlasnika nekog **intelektualnog dela (7.2.1.01)** koje je ostalo neobjavljeno posle smrti **autora (4.2.1.5.03)**

7.2.2.06

pravo prevodenja

autorsko pravo (7.2.2.01) vlasnika nekog **intelektualnog dela (7.2.1.01)** kojim se dozvoljava njegovo **prevodenje (1.1.2.25)**

7.2.2.07

dozvola za prevodenje

neisključivo pravo koje se dodeljuje iskazom o obavljanju **prevodenja (1.1.2.25)** na neki nacionalni **jezik (1.1.2.01)** kada se, u izostanku takvog prevodenja posle sedam godina od datuma **prvog objavljanja (2.1.11)** napisanog **intelektualnog dela (7.2.1.01)**, pokaže da je nemoguće dobijanje dozvole od vlasnika **prava prevodenja (7.2.2.06)**

7.2.2.08

isključiva prava, mn.

autorsko pravo (7.2.2.01) za isključivanje drugih od korišćenja dobiti koja nastaje na osnovu nekog **intelektualnog dela (7.2.1.01)**

7.2.2.1 Moralna prava autora

7.2.2.1.01

moralno pravo

stalni, neprikosnoven i neotuđivi deo **autorskog prava (7.2.2.01)**

7.2.2.1.02

pravo da bude identifikovan

pravo na poštovanje imena

pravo na pozivanje

moralno pravo (7.2.2.1.01) autora (4.2.1.5.03) da potpisuje svoje **intelektualno delo (7.2.1.01)** po

svojoj volji i da bude identifikovan kao autor svaki put kada se delo citira ili izvodi

7.2.2.1.03

pravo opovrgavanja uvredljivog postupka

moralno pravo (7.2.2.1.01) kojim se štiti **intelektualno delo** (7.2.1.01) od iskrivljavanja ili bilo koje druge uvredljive aktivnosti

7.2.2.1.04

pravo objavljanja

moralno pravo (7.2.2.1.01) **autora** (4.2.1.5.03) da objavi ili ne neko **intelektualno delo** (7.2.1.01)

7.2.2.1.05

pravo na ispravku ili povlačenje

moralno pravo (7.2.2.1.01) **autora** (4.2.1.5.03) nekog **intelektualnog dela** (7.2.1.01) da ga uništi, poboljša ili povuče iz cirkulacije u bilo kom trenutku uz obavezu novčane nadoknade **izdavaču** (1.3.14) ako je data takva garancija

7.2.2.2 Ekonomска права автора

7.2.2.2.01

ekonomski prava, mn.

autorska prava (7.2.2.01) koja daju monopol korišćenja **intelektualnog dela** (7.2.1.01) radi novčane dobiti

7.2.2.2.02

pravo javnog izvođenja

ekonomsko pravo (7.2.2.2.01) vlasnika **autorskih prava** (7.2.2.01) da odlučuje o javnom izvođenju ili **saopštavanju** (1.1.3.01) sa daljine svog **intelektualnog dela** (7.2.1.01)

7.2.2.2.03

pravo reprodukovanja

ekonomsko pravo (7.2.2.2.01) vlasnika **autorskih prava** (7.2.2.01) da odlučuje o tome da li se, i u kojem obliku, može reprodukovati njegovo **intelektualno delo** (7.2.1.01)

7.2.2.2.04

pravo adaptacije

ekonomsko pravo (7.2.2.2.01) vlasnika **autorskih prava** (7.2.2.01) da dopusti stvaranje sekundarnog dokumenta (1.2.03) za neko **intelektualno delo** (7.2.1.01)

7.2.2.2.05

pravo na autorske honorare

ekonomsko pravo (7.2.2.2.01) vlasnika **autorskih prava** (7.2.2.01) na udeo iz prihoda od eksplotisanja **intelektualnog dela** (7.2.1.01) koji se isplaćuje periodično

7.2.2.3 Prava industrijske svojine

7.2.2.3.1 Opšti termini

7.2.2.3.1.01

industrijska svojina

vlasništvo nad **pronalaskom** (7.2.1.08), **dizajnom** (7.2.3.1.08), **robnom markom** (7.2.3.1.05), **uslužnom markom** (7.2.3.1.07) ili **trgovačkim imenom** (1.1.2.13)

7.2.3.1.02

pravo na industrijsku svojinu

isključivo pravo na **industrijsku svojinu** (7.2.3.1.01) koja se traži ili dobija od nadležne **službe za patente** i kod koje se ono registruje (7.2.3.1.11)

7.2..3.1.03

patent korisnog modela

ograničeno **pravo na industrijsku svojinu** (7.2.3.1.02), koje se obično daje za kratki period vremena i pod manje strogim uslovima **zaštite** (7.2.1.02) nego kod **patentabilnosti** (7.2.1.09)

7.2.3.1.04

sertifikat pronalazača

pravo na **industrijsku svojinu** (7.2.3.1.02) za **pronalazak** (7.2.1.08) koje pronalazaču daje **moralna prava** (7.2.2.1.01) i primerenu nadoknadu za njegova pronalazak ali uz ograničenja na puna **ekonomska prava** (7.2.2.2.01)

7.2.3.1.05

robna marka

znak (1.1.3.02) ili **simbol** (1.1.2.11) koji se koristi za isticanje proizvoda nekog preduzeća

7.2.3.1.06

oznaka registrovane robne marke

odštampana oznaka na jedinici koja označava vlasništvo registrovane **robne marke** (7.2.3.1.05)

PRIMER Znak ® ili TM iza kojeg može da sledi godina registracije.

7.2.3.1.07

uslužna marka

znak (1.1.3.02) ili **simbol** (1.1.2.11) koji se koristi za isticanje usluga nekog preduzeća

NAPOMENA Uslužna marka je obično obuhvaćena pojmom robne marke.

7.2.3.1.08

dizajn

aspekti ili **elementi** (1.1.1.04) oblika i konfiguracije (unutrašnje i spoljašnje) celine ili dela jednog **objekta** (1.1.1.02)

7.2.3.1.09

dokument dizajna

zapis (2) (2.2.1.08) o **dizajnu** (7.2.3.1.08)

NAPOMENA Može biti crtež, pisani dokument, fotografija, podaci uskladišteni u računaru ili neki drugi zapis.

7.2.3.1.10

patent

patent pronalaska

ekskluzivni patent

pravo na industrijsku svojinu (7.2.3.1.02) koje daje **zaštitu** (7.2.1.02) **pronalasku** (7.2.1.08), **patentu korisnog modela** (7.2.3.1.03) ili **dizajnu** (7.2.3.1.08) za navedeni period vremena

7.2.3.1.11

patentna služba

zavod za patente

vladin organ ili među-vladin organ zadužen za uvođenje zakona o **industrijskoj svojini** (7.2.3.1.01) u jednoj ili više zemalja (7.2.3.1.02), posebno za registrovanje, ispitivanje, dodeljivanje **prava na industrijsku svojinu** (7.2.3.1.02), kao i objavljivanje o njemu

7.2.3.2 Tipovi patenata

7.2.3.1.01

glavni patent

patent (7.2.3.1.10) od koga zavise jedan ili više **patenata dopuna** (7.2.3.2.02)

7.2.3.2.02

patent dopuna

patent (7.2.3.1.10) koji predstavlja manje poboljšanje ili izmenu **pronalaska** (7.2.1.08) koji je predmet drugog pronalaska, u opštem slučaju u korist za istog vlasnika

7.2.3.2.03

patent poboljšanja

patent (7.2.3.1.10) koji predstavlja poboljšanje **pronalaska** (7.2.1.08) i koji iziskuje dozvolu vlasnika prethodnog patentata da bi se potom implementirao.

7.2.3.2.04

nacionalni patent

patent (7.2.3.1.10) koji se može primenjivati samo u jednoj zemlji

7.2.3.2.05

regionalni patent

patent (7.2.3.1.10) koji se može primenjivati u zemljama koje su prihvatile zajednički patentni sistem (1.1.1.06)

7.2.3.1.06

probni patent

patent (7.2.3.1.10) koji je prihvaćen posle uprošćenog postupka **patentne prijave** (7.2.3.3.02) i sa kraćim periodom važenja

7.2.3.3 Sticanje prava na industrijsku svojinu

7.2.3.3.01

prethodno objavljivanje

publikacija (2.1.11) istog autora i sa istim predmetom koja je prethodila datumu **prvog objavljivanja** (7.2.3.3.09) nekog **zahteva za dobijanje patenta** (7.2.3.3.02)

7.2.3.3.02

patentna prijava

zahtev za dobijanje patenta

patentni zahtev

patentna specifikacija (7.2.3.4.04) i popunjeno **formular** (2.1.08) za dobijanje **patenta** (7.2.3.1.10) koji je podnet za **upis u bazu podataka** (4.3.1.2.01) u nekoj nadležnoj **patentnoj službi** (7.2.3.1.11)

NAPOMENA Ovaj termin obuhvata i čin dobijanja patenta u pravnom postupku.

7.2.3.3.03

deobna prijava

patentna prijava (7.2.3.3.02) koji proizilazi iz deljenja jedne prijave na nekoliko delova jer pokriva više od jednog **pronalaska** (7.2.1.08)

7.2.3.3.04

pravo jedinstvenog prioriteta

pravo koje daje isti prioritet nekoj drugoj prijavi za **zaštitu** (7.2.1.02) **industrijske svojine** (7.2.3.1.01) u bazi podataka u jednoj zemlji, koja je deo Pariske konvencije, u vezi sa prvom prijavom koja je uneta u bazu podataka u drugoj zemlji

NAPOMENA Pariska konvencija (1883) i potonje revizije garantuju svim subjektima svake zemlje potpisnice ove Konvencije, u svim drugim zemljama Konvencije, istu zaštitu i prednosti kakve se daju pripadnicima tih zemalja.

7.2.3.3.05

potvrda patenta

patentna potvrda (1)

patentna titula

dokument (1.2.02) koji **patentna služba** (7.2.3.1.11) izdaje kao dokaz prava na **industrijsku svojinu** (7.2.3.1.02)

NAPOMENA U drugim kontekstima, jeste širi termin koji znači formalni dokument zapečaćen za neku određenu osobu koji ga dobija ali uglavnom adresiran tako da se zna šta je njegov sadržaj.

upor. i **patentni sažetak** (2) (7.2.3.4.03)

7.2.3.3.06

patentni registar

registar (7.1.07) **podataka** (1.1.4.01) o **patenatnim prijavama** (7.2.3.3.02) i **patentima** (7.2.3.1.10), njihovom važenju i vlasništvu.

7.2.3.3.07

ponovno izdavanje patenta

postupak za izdavanje **patenta** (7.2.3.1.10) po drugi put, nakon novog ispitivanja zahteva (2) (5.1.11), radi ispravljanja grešaka koje su učinjene bez svesne namere a koje su određeni **pronalazak** (7.2.1.08), u celini ili delimično, onesposibile ili učinile neoperativnim

7.2.3.3.08

preispitivanje patenta

postupak za ponovno razmatranje stečenog **patenta** (7.2.3.1.10) na osnovu relevantnih **dokumenata** (1.2.02) koji nisu razmatrani tokom prethodnog ispitivanja

7.2.3.3.09

datum prvenstva

datum prvog upisa **patentne prijave** (7.2.3.3.02) u bazu podataka koji definiše datum početka prava na **patent** (7.2.3.1.10)

7.2.3.4 Delovi prava na industrijsku svojinu

7.2.3.4.01

zahtev

iskaz o tehničkim karakteristikama **pronalaska** (7.2.3.3.08) koji definiše obim tražene ili dobijene **zaštite** (7.2.1.02),

7.2.3.4.02**opis (2)**

potpun i jasan iskaz o **pronalasku** (7.2.1.08) koji u svrhe **dokumentacije** (1.2.01) ukazuje na objekat pronalaska i sadržaj **patentne specifikacije** (7.2.3.4.04)

upor. i **opis** (1) (4.2.1.1.01)

7.2.3.4.03**sažetak patenta**

izvod patenta (2)

katak **opis** (2) (7.2.3.4.02) **pronalaska** (7.2.1.08) koji ukazuje na objekat pronalaska za **dokumentaciju** (1.2.01)

upor. i patentna potvrda (1) (7.2.3.3.09)

7.2.3.4.04**patentna specifikacija**

opis (2) (7.2.3.4.02) i **zahtev** (7.2.3.4.01) koji se odnosi na **patent** (7.2.3.1.10)

NAPOMENA Patentna specifikacija obično sadrži i slike i sažetak.

7.2.3.4.05**preambula**

prvi deo **zahteva** (7.2.3.4.01), koji daje oblast **pronalaska** (7.2.1.08)

7.2.3.4.06**karakteristike**

drugi deo **zahteva** (7.2.3.4.01) koji daje obim zahtevane ili dobijene **zaštite** (7.2.1.02) i koji naročito opisuje delove **pronalaska** (7.2.1.08) koji poseduju potrebnu **novinu** (7.2.1.06) ili **originalnost** (7.2.1.05)

7.2.3.4.07**glavni zahtev**

prvi **zahtev** (7.2.3.4.01) koji sadrži najširu moguću definiciju obuhvata **zaštite** (7.2.1.02)

7.2.3.4.08**nezavisni zahtev**

zahtev (7.2.3.4.01) različit od **glavnog zahteva** (7.2.3.4.07) koji ukazuje na tehničke detalje koji nisu obuhvaćeni tim iskazom

7.2.3.4.09**zavisni zahtev**

zahtev (7.2.3.4.01) koji se odnosi na prethodni zahtev ograničavajući i pojašnjavajući opseg ovog prethodnog iskaza

7.3 Privatnost i pristup informacijama

7.3.1 Opšti termini

7.3.1.01

subjekat

pojedinac čiji su **lični podaci** (7.3.2.01) zabeleženi

7.3.1.02

posedovalac podataka

osoba ili organizacija koja je zadužena da beleži i koristi **podatke** (1.1.4.01)

7.3.1.03

obrađivač podataka

osoba koja je zadužena da radi sa **podacima** (1.1.4.01)

7.3.1.04

treća strana

osoba ili organizacija koja nije **subjekat** (7.3.1.01) niti **korisnik podataka** (7.3.1.05) za podatke

7.3.2.05

korisnik podataka

osoba ili organizacija koja je zadužena da koristi **podatke** (1.1.4.01)

7.3.1.06

registrovani datotekar

direktorijum datoteka

lista **kolekcija** (2.2.1.05) (1) **podataka** (1.1.4.01), njihovi sadržaji i namene

7.3.1.07

obaveza deklarisanja

dužnost **korisnika podataka** (7.3.1.05) da deklariše skladište (1) (7.3.1.01) ličnih podataka (7.3.2.01)

7.3.1.08

promena podataka

izmene **podataka** (7.3.2.01) kojima se menjaju **informacije (2)** (1.1.3.09)

7.3.1.09

povezivanje podataka

spajanje **podataka** (1.1.4.01) iz više izvora o jednom **subjektu** (7.3.1.01)

7.3.1.10

integritet podataka

kvalitet (1.3.02) **podataka** (1.1.4.01) koji se zakonito stiču, vrednuju, skladište i ažuriraju

7.3.2 Tipovi podataka

7.3.2.01

lični podaci

podaci (1.1.4.01) koji se odnose na pojedinca koji se identificuje ili koji se može identifikovati

NAPOMENA U nekim zemljama, pridjev "lični" uključuje izvestan period zaštite pre rođenja i posle smrti (propisi post-mortem). To može da važi i za pojedince i za organizacije.

7.3.2.02

slobodni podaci

podaci (1.1.4.01) dobijeni iz javno dostupnih izvora

7.3.2.03

anonimizovani podaci

lični podaci (7.3.2.01) izmenjeni na takav način da se otkloni direktno povezivanje sa subjektima (7.3.1.01)

7.3.2.04

osetljivi podaci

podaci (1.1.4.01) sa potencijalno štetnim dejstvom u slučaju **otvaranja** (7.3.3.1.03) ili zloupotrebe

7.3.2.05

zaštićeni podaci

podaci (1.1.4.01) kojima je **pristup** (1.1.3.13) ograničen administrativnim sredstvima koja se menjaju u skladu sa stepenom **zaštite podataka** (7.3.3.1.01) koja se traži

7.3.2.06

poverljivi podaci

podaci (1.1.4.01) kojima **pristup** (1.1.3.13) ima samo ograničen broj osoba i koji podrzumevaju ograničeno korišćenje

7.3.3 Zaštita i sigurnost podataka

7.3.3.1 Opšti termini

7.3.3.1.01

zaštita podataka

pravne, administrativne, tehničke ili fizičke mere koje se preduzimaju da se spreči nedozvoljeni **pristup** (1.1.3.13) **podacima** (1.1.4.01) i njihovo korišćenje

7.3.3.1.02

sigurnost podataka

rezultat mera **zaštite podataka** (7.3.3.1.01) koje su preduzete za garantovanje **integriteta podataka** (7.3.1.10)

7.3.3.1.03

otvaranje

obezbeđivanje **pristupa** (1.1.3.13) podacima za **treću stranu** (7.3.1.01)

7.3.3.1.04

dozvola za obradu

dozvola koja se daje **posedovaocu podataka** (7.3.1.03) ili **korisniku podataka** (7.3.1.05) radi isvođenja navedenih operacija nad zapisanim **podacima**

7.3.3.1.05

odobrenje

dozvola **pristupa** (1.1.3.13) za specifične **zaštićene podatke** (7.3.2.05)

7.3.3.1.06

preklasifikacija

promena nivoa **zaštite** (7.2.1.02) **zaštićenih podataka** (7.3.2.05)

7.3.3.1.07

degradiranje

preklasifikacija (7.3.3.1.06) snižavanjem nivoa **zaštite** (7.2.1.02) **zaštićenih podataka** (7.3.2.05)

7.3.3.1.08

deklasifikacija

uklanjanje ograničenja na **pristup** (1.1.3.13) **zaštićenim podacima** (7.3.2.05)

7.3.3.1.09

nadzorni organ zaštite podataka

službeno telo ili osoba odgovorna za uspostavljanje zakonskih ili pravnih propisa za **zaštitu podataka** (7.3.3.1.01)

7.3.3.2 Mere za sigurnost podataka

7.3.3.2.01

akreditacija

dozvola za obradu **osetljivih podataka** (7.3.2.04) koju dodeljuje **nadzorni organ zaštite podataka** (7.3.3.1.09)

7.3.3.2.02

kontrola pristupa

mera koja se preduzima radi ograničavanja **pristupa** (1.1.3.13) **korisnicima podataka** (7.3.1.05) koji poseduju odgovarajuće **odobrenje** (7.3.3.1.05)

7.3.3.2.03

blokiranje podataka

zaključavanje podataka

mera koja se preduzima radi sprečavanja unosa, obrade ili prenosa **podataka** (1.1.4.01) uz njihovo zadržavanje

7.3.4. Prava na zaštitu podataka

7.3.4.01

saglasnost

dopuštenje od **subjekta** (7.3.1.01) za beleženje **ličnih podataka** (7.3.2.01), izuzev onda kada je to zakonom dato, koje je traženo za nekog **posedovaoca podataka**

7.3.4.02

pravo na znanje

javno pravo na **informacije** (7.3.4.03) o postojanju pravno definisanih tipova zabeleženih **podataka** (1.1.4.01), operacijama koje se nad njima izvode i trećim stranama (7.3.1.04) kojima je dat pristup (1.1.3.13)

7.3.4.03

pravo na informacije

pravo **subjekata** (7.3.1.01) da bude informisan o postojanju, sadržaju, nameni i korišćenju **ličnih podataka** (7.3.2.01) koji su zabeleženi o njima

7.3.4.04

pravo na pregledanje

pravo **subjekata** (7.3.1.01) da pregledaju **lične podatke** (7.3.2.01) koji su zabeleženi o njima

7.3.4.05

pravo na inspekciju

pravo **nadzornog organa zaštite podataka** (7.3.3.1.09) da konsultuje i kontroliše **podatke** (1.1.4.01)

7.3.4.06

pravo na žalbu

pravo **subjekata** (7.3.1.01) ili **nadzornog organa zaštite podataka** (7.3.3.1.09) da preduzmu pravne radnje kada su prekršeni pravni propisi **zaštite podataka** (7.3.3.1.01) u pogledu **ličnih podataka** (7.3.2.01)

7.3.4.07

pravo na ispravku

pravo **subjekata** (7.3.1.01) da isprave bilo koji neispravno zabeležen **lični podatak** (7.3.2.01) koji se odnosi na njih

7.3.4.08

pravo na brisanje podataka

pravo **subjekata** (7.3.1.01) ili **nadzornog organa zaštite podataka** (7.3.3.1.09) da izbriše **podatke** (1.1.4.01) na osnovu dokaza o prekršaju pravnih propisa **zaštite podataka** (7.3.3.1.01)

7.3.4.09

pravo na blokiranje podataka

pravo na zaključavanje podataka

pravo **subjekata** (7.3.1.01) ili **nadzornih organa zaštite podataka** (7.3.3.1.09) na **blokiranje podataka** (7.3.3.2.03) kada smatraju da su nepravilni

7.3.4.10

pravo na paralelno beleženje

pravo **subjekata** (7.3.1.01) da imaju svoju sopstvenu verziju **ličnih podataka** (7.3.2.01) zabeleženih zajedno sa onima koje čuva **posedovalac podataka** (7.3.1.02)

7.3.5 Pristup informacijama

7.3.5.01

pristup informacijama

sloboda informisanja

pravo da se dobijaju **informacije (1)** koje su sadržane u **zapisima (2)** (2.2.1.08) vladinih institucija, podložne određenim uslovima

7.3.5.02

datum pristupa

datum sa kojim **zapisi (2)** ili **arhive (1)** postaju raspoloživi za javno pregledanje

NAPOMENA Taj datum se obično utvrđuje po isteku jednog broja godina od stvaranja zapisa ili arhiva. U opštem slučaju, to važi samo za zemlje u kojima nema pristupa pravnim propisima u oblasti informacija

7.3.5.03

zapis sa slobodnim pristupom

zapis (2) (2.2.1.08) za koje ne postoji ograničenje da im se javno pristupa (1.1.3.13)

7.3.5.04

zapis sa ograničenim pristupom

zapis (2) (2.2.1.08) za koje postoje ograničenja da im se javno pristupa (1.1.3.13)

7.3.5.05

zapis sa zatvorenim pristupom

zapis (2) (2.2.1.08) za koje ne postoji javni pristup (1.1.3.13)

7.3.5.06

otkrivanje zapisa sa ograničenim pristupom

ispitivanje **fondova (3.1.13)** radi određivanja prisustva **zapisa sa ograničenim pristupom** (7.3.5.04) ili **zapisima sa zatvorenim pristupom** (7.3.5.05)

BIBLIOGRAFIJA

?????????????

ENGLISH INDEX

?????

INDEX FRANCAIS

??????